LAURA ESQUIVEL s-a născut în 1950, în Mexico. înainte de a debuta ca scriitoare a fost profesoară, a înfiinţat un cenaclu de teatru si literatură pentru copii si a scris mai multe scenarii de film. în 1989 publică primul său roman, *Ca apa pentru ciocolată,* care îi aduce un succes fără precedent, vînzîndu-se în peste 4,5 milioane de exemplare şi fiind adaptat pentru marele ecran. A primit numeroase premii *şi* distincţii pentru cel mai bun scenariu: Premiul Academiei de Ştiinţe si Arte Cinematografice (1991), Premiul „Silver Hugo" la Festivalul Internaţional de Film de la Chicago (1992), Premiul Festivalului Internaţional de la Huston (1993). în 1993 este declarată Femeia Anului, în 1994 i se acordă Premiul ABBY (American Bestsellers Book of the Year), prima dată cînd acest premiu este primit de un autor străin.
Alte scrieri: *La ley del amor* (1996), *fntimas suculencias. Tratado filosofico de cocina* (1998), *Estrellita marinera* (1999), *El libro de las eniociones* (2000).

LAURA ESQUIVEL

La fel de iute ca dorinţa

Traducere din spaniolă de MELANIA ENESCU

HUMANITAS
BUCUREŞTI
Coperta colecţiei
IOANA DRAGOMIRESCU MARDARE
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României ESQUIVEL, LAURA
La fel de iute ca dorinţa / Laura Esquivel; trad. de Melania Enescu. -Bucureşti: Humanitas, 2004 ISBN 973-50-0746-0
I. Enescu, Melania (trad.) 821.134.2-31=135.1
LAURA ESQUIVEL
TAN VELAZ COMO EL DESEO, Piaza Janes, Barcelona, 2001
© 2001 by Laura Esquivel
© HUMANITAS, 2004, pentru prezenta versiune românească
EDITURA HUMANITAS
Piaţa Presei Libere l, 013701 Bucureşti, România
tel. 021/222 85 46, fax 021/224 36 32
www.humanitas.ro
Comenzi CARTE PRIN POSTĂ: tel. 021/223 15 01,
fax 021/222 90 61, www.librariilehumanitas.ro
ISBN 973-50-0746-0

în amintirea tatălui meu, J ui i o Cesar Esquivel Mestre

Nordul se simte, se impune, ne marchează. Indiferent cît de mult ne îndepărtăm de centrul lui de greutate, vom fi atraşi, în mod invariabil, către nucleul lui de un curent invizibil, aşa cum pămîntul atrage picăturile de ploaie, aşa cum magnetul atrage acul, aşa cum sîngele atrage sîngele, aşa cum dorinţa atrage dorinţa.

Acolo, în nord, este originea mea, ascunsă în prima privire drăgăstoasă a bunicilor mei, în prima atingere a mîi-nilor lor. Proiectul a ceea ce urma să fiu s-a concretizat o dată cu naşterea mamei mele. A trebuit să aştept doar ca dorinţa ei să se unească cu cea a tatălui meu pentru ca eu să fiu adusă pe această lume o dată pentru totdeauna.

Care a fost oare momentul în care privirea puternică a magnetului din nord s-a unit cu cea a mării? Fiindcă cealaltă jumătate a originii mele se află în mare. In originea tuturor originilor. Tatăl meu s-a născut lîngă mare. Acolo, în faţa valurilor verzi, dorinţele bunicilor mei s-au unit pentru ca el să vină pe această lume.

Cît timp îi ia dorinţei să trimită semnalul corect şi cît timp trece pînă cînd răspunsul aşteptat ajunge înapoi? Sînt multe variabile la mijloc, dar ceea ce nu se poate tăgădui este că întregul proces începe cu o privire. Ea deschide un drum, o cale sugestivă, pe care, mai tîrziu, îndrăgostiţii o vor străbate de mai multe ori.

Am fost oare de faţă la prima privire de dragoste între părinţii mei? Unde eram eu atunci cînd *s-a* întîmplat?

Nu pot să-mi iau gîndul de la asta, acum cînd văd privirea pierdută a tatălui meu ce rătăceşte

inconştient prin spaţiu. Caută oare altă lume? Alte dorinţe?Alte priviri care să-l ducă spre alt univers? Nu mai vorbeşte. Nu am de unde să ştiu.
Aş vrea să aflu ce aude, ce chemare aşteaptă. Să ştiu cine-l va conduce pe lumea cealaltă si cînd. Care va fi semnalul de plecare? Cine i-l va da? Cine-l va călăuzi? Dacă pe lumea asta noi, femeile, sîntem poarta vieţii, sîntem oare si pe lumea cealaltă? Ce moaşă îl va asista?
îmi place să cred că tămîia pe care o ţin aprinsă în cameră e cea care creează un cordon, o legătură, o coardă prin intermediul căreia va primi ajutorul de care are nevoie. Fumul aromat şi misterios formează necontenit volute în aer, ce se înalţă spre cer rotindu-se în spirală, iar eu nu mă pot gîndi la altceva decît că ele formează cordonul ombilical care-l va lega pe tatăl meu de acele straturi celeste, pentru a-l duce înapoi în locul de unde a venit.
Ceea ce eu nu ştiu este de unde a venit. Şi cine sau ce îl aşteaptă în lumea de dincolo.
Cuvîntul mister mă sperie. Pentru a-i rezista, mă agăţ de amintiri, de ceea ce ştiu despre tata. îmi închipui că si el este speriat, căci ochii lui orbi încă nu reuşesc să desluşească ce-l aşteaptă.
Dacă totul începe cu o privire, mă nelinişteşte faptul că el ar putea să nu perceapă alte prezenţe, că nu ar vrea să facă primul pas pe un alt drum. Cît aş vrea să poată vedea din nou! Cît aş vrea ca această suferinţă să ia sfîr-şit odată! Cît aş vrea să existe o dorinţă călăuzitoare!
Dragă taţi, nici nu ştii ce-aş da să-ţi pot lumina calea. Să te ajut să poţi trece dincolo, aşa cum tu m-ai ajutat să ajung pe lumea asta, îţi aduci aminte? Dacă aş fi ştiut că îmbrăţişarea ta plină de afecţiune mă va ocroti, n-aş fi în-tîrziat atîta pînă să mă nasc.
Dar de unde aş fi putut să ştiu? înainte de a vă vedea pe tine şi pe mama, totul era întunecat si confuz. Aşa cum, probabil, se arată acum viitorul tău. Dar stai fără grijă, sînt
sigură că acolo unde mergi, cineva te aşteaptă, aşa cum tu m-ai aşteptat pe mine. Nu mă îndoiesc că există doi ochi care mor de nerăbdare să te vadă. Aşa că mergi în pace. Aici laşi numai amintiri frumoase. Fie ca aceste cuvinte să te însoţească. Ca vocile tuturor acelora care te-au cunoscut să răsune în spaţiu şi să-ţi deschidă drumul. Ca ele să fie purtătoarele de cuvînt, mediatoarele, cele care să vorbească în numele tău. Cele care să anunţe sosirea tatălui îndrăgostit, a telegrafistului, a povestitorului, a celui cu chip vil zîmbitor.
S-a născut cu chef de viaţă şi într-o zi de sărbătoare. A fost întîmpinat de toată familia care se reunise acolo pentru a sărbători. Se spune că mama lui a rîs atît de mult la una din glumele care s-au spus după servirea mesei, că i s-a rupt apa.
La început a crezut că umezeala pe care o simţea între picioare era urina pe care n-a putut să o ţină din cauza rîsului, dar, curînd, şi-a dat seama că nu era asta, că acest şuvoi era semnul că cel de-al doisprezecelea copil al său era pe cale să se nască.
Şi-a cerut scuze rîzînd si s-a îndreptat spre dormitor. După ce trecuse prin unsprezece naşteri, aceasta din urmă i-a luat numai cîteva minute. A născut un băieţel care, în loc să plîngă, rîdea. După ce şi-a făcut toaleta, dona Jesusa s-a întors în sufragerie si le-a spus rudelor:
— Ia uitaţi ce mi s-a întîmplat!
Toţi s-au repezit să o vadă, iar ea a profitat de ocazie pentru a le arăta ghemotocul pe care-l ducea în braţe, în timp ce le zicea:
— De atîta rîs, s-a născut copilul.
Un hohot răsunător de rîs a inundat sufrageria si toţi au aplaudat cu entuziasm întîmplarea. Soţul ei, Librado Chi, stînd cu braţele ridicate în aer, a exclamat:
— Ce Bucurie!
Şi aşa i-au pus numele. Adevărul este că n-ar fi putut alege altul mai bun. Jubilo[1] era vrednicul reprezentant al

[1] *jubila* (sp.), bucurie, veselie. (N. *t.)*

veseliei, bucuriei şi jovialităţii. Nici măcar după mulţi ani, atunci cînd a rămas orb, nu şi-a pierdut simţul umorului. Părea că se născuse cu harul fericirii. Şi nu mă refer la capacitatea lui de a fi fericit, ci la cea de a-i face fericiţi pe toţi cei care-l înconjurau.
Oriunde se ducea, era însoţit de un cor de rîsete. Oricît de apăsătoare ar fi fost atmosfera, ca prin magie, prezenţa lui potolea tensiunile, liniştea spiritele si făcea ca pînă si cel mai pesimist să înceapă să vadă partea frumoasă a lucrurilor, ca şi cum, înainte de orice, ar fi fost înzestrat cu harul concilierii.
Singura persoană pentru care harul nu a funcţionat a fost soţia lui, dar acest caz izolat constituie excepţia ce confirmă regula.
în general, nu era nimeni care să reziste farmecului său şi bunei sale dispoziţii. Chiar şi Itzel Ay, bunica din partea tatălui, căreia căsătoria fiului său cu o femeie albă îi lăsase pe chip o expresie de continuă încruntare, începea să zîm-bească de cum îl vedea. De aceea îi spunea *Che'ehunchc'ch Wicli,* care în limba maia înseamnă: „cel cu chipul zîm-bitor".
Doiîa Jesusa şi dona Itzel nu s-au împăcat deloc bine, înainte de naşterea lui Jubilo. Motivul era de natură rasială. Dona Itzel era sută la sută de origine maiaşă şi dezaproba amestecul între rasa ei şi sîngele spaniol al donei Jesusa. Mulţi ani evitase să viziteze casa fiului său. Nepoţii crescuseră fără ca ea să fie prin preajmă prea mult. Dezaprobarea ei era de aşa natură, încît pentru mult timp a refuzat să schimbe vreo vorbă cu nora ei, argumentînd că ea nu ştia spaniola.
Dona Jesusa s-a văzut obligată să înveţe maia pentru a putea comunica cu soacra ei, dar i s-a părut foarte greu să vorbească o limbă diferită de a *sa* în timp ce avea grijă de doisprezece copii si, ca urmare, dialogul dintre cele două era rudimentar si mergea prost.
O dată cu naşterea lui Jubilo, situaţia s-a schimbat. Bunica a început să frecventeze din nou casa fiului ei, căci

dorea din toată inima să fie aproape de acest copil, lucru care nu se întâmplase cu ceilalţi nepoţi, deoarece niciodată nu i-au atras atenţia prea mult. In schimb, din prima clipă în care l-a văzut pe Jubilo, a rămas fascinată de chipul lui zîmbitor.
Jubilo a venit în această familie ca un plocon, asemeni unui dar din cer la care nimeni nu se aştepta. Un dar minunat cu care nu ştiau ce să facă. Diferenţa de vîrstă din^ tre el şi ceilalţi fraţi era de mulţi ani, ceea ce făcea ca Jubilo să îndeplinească rolul de fiu unic. în plus, tovarăşii lui de joacă erau nepoţii lui, de aceeaşi vîrstă cu el, căci mai mulţi dintre fraţii săi erau deja căsătoriţi şi, la rîndul lor, aveau copii. Din cauză că mama lui trebuia să îndeplinească, în acelaşi timp, rolul de mamă, soţie, bunică, soacră şi noră, Jubilo s-a văzut obligat să petreacă mult timp cu servitorii, pînă cînd bunica l-a adoptat ca pe nepotul ei răsfăţat.
împreună petreceau cea mai mare parte din zi, plim-bîndu-se, jucîndu-se sau conversînd. Bineînţeles că bunica folosea limba maia pentru a comunica cu nepotul ei, ceea ce a făcut ca, încă de la o vîrstă fragedă, Jubilo să devină primul nepot bilingv al donei Itzel. Şi din acelaşi motiv, de la vîrstă de cinci ani, copilul şi-a asumat rolul de interpret oficial al familiei. Lucru destul de complicat pentru un copilaş, care trebuia să-şi dea seama că atunci cînd dona Jesusa vorbea despre mare, se referea la marea din faţa casei în care se scălda toată familia, în schimb, atunci cînd dona Itzel pomenea cuvîntul *K'ak'nab,* nu făcea aluzie numai la mare, ci la „doamna mării", una din fazele lunii, legată de mişcările apei, si care, în limba maia, se exprima cu acelaşi cuvînt. Astfel încît Jubilo, în momentul cînd traducea, trebuia ţină cont nu numai de aceste subtilităţi, ci si de inflexiunile vocii, de tensiunea corzilor vocale, de mimica feţei si de mişcările buzelor mamei şi ale bunicii lui.
Era o muncă anevoioasă, dar pe care Jubilo o făcea cu multă plăcere, şi bineînţeles că nu o lua *ad Htteram.* Atunci

cînd traducea, adăuga întotdeauna unul sau două cuvinte amabile care temperau atitudinea uneia faţă de cealaltă.
Cu timpul, această şmecherie a reuşit să le facă pe cele două femei să se înţeleagă din ce în ce mai bine, şi chiar să ajungă să se iubească. Experienţa l-a ajutat să descopere puterea extraordinară pe care o au cuvintele în a apropia sau îndepărta oamenii, şi că nu limba era importantă, ci scopul comunicării.
Toate astea par foarte simple, dar, de fapt, erau foarte complicate. Atunci cînd bunica îi cerea lui Jubilo să-i traducă un mesaj, de cele mai multe ori cuvintele ei nu se potriveau cu ceea ce voia să spună de fapt. O trăda tensiunea care i se simţea pe buze si în corzile vocale. Pînă si pentru un copil neştiutor, ca Jubilo, era limpede că bunica făcea eforturi să-şi înghită cuvintele. Cu toate astea, oricît de ciudat ar părea, Jubilo le auzea clar, deşi niciodată nu erau rostite. Partea cea mai interesantă era că această „voce" care rămânea tăcută era cea care exprima într-a-devăr dorinţele bunicii. Astfel încît Jubilo, fără să stea prea mult pe gînduri, traducea adeseori acest murmur imperceptibil pentru ceilalţi, în locul cuvintelor rostite cu voce tare. Bineînţeles că nu i-a trecut niciodată prin minte să facă asta cu rea intenţie, dimpotrivă, scopul final a fost întotdeauna să le împace, să pronunţe cuvîntul magic pe care aceste două femei, atît de dragi şi importante pentru el, nu îndrăzneau să-l numească si care, în mod evident, avea de-a face cu dorinţe înfrînate. Un exemplu clar erau desele certuri ce se iscau între mama şi bunica lui. Jubilo nu avea nici cea mai mică îndoială că atunci cînd una dintre ele spunea „negru", voia, de fapt, să spună alb, si invers.
Ceea ce nu înţelegea, din *cauza* vîrstei fragede, era de ce îşi complicau viaţa atît de mult şi, în treacăt, pe cea a tuturor celor care le înconjurau, căci o ceartă între ele avea repercusiuni asupra tuturor membrilor familiei. Găseau mereu motive de ceartă. Dacă una era de părere că indienii sînt mai leneşi decît spaniolii, cealaltă zicea că spaniolii sînt mai împuţiţi decît indienii. Pe scurt, nu duceau

lipsă de argumente. Dar, fără îndoială, subiectul cel mai delicat era legat de viaţa şi obiceiurile d oriei Jesusa.
Pe dona Itzel o îngrijorase întotdeauna faptul că nepoţii ei ar putea deprinde un mod de viaţă nepotrivit. Acesta a fost unul din principalele motive pentru care a preferat să dispară pentru a nu vedea felul în care nora ei îi educa nepoţii, dar acum se întorsese si era hotărîtă să-l salveze pe Jubilo, nepotul ei răsfăţat, de pericolul de a fi dezrădăcinat.
Ca să nu-si uite originile, îi spunea tot timpul nu numai povesti şi legende maiaşe, ci şi anecdote despre luptele pe care indienii maiaşi au trebuit să le dea ca să-şi poată păstra istoria. Cea mai recentă era cea despre războiul castelor, insurecţie indigenă în timpul căreia îşi pierduseră viaţa aproximativ 25 de mii de indieni şi în care bunica jucase, bineînţeles, un rol important. Una dintre victoriile obţinute, în ciuda înfrîngerii finale, a reprezentat-o faptul că fiul ei, Librado, a rămas în fruntea uneia dintre cele mai importante companii exportatoare de agave şi s-a însurat cu o spanioloaică. Acest lucru era destul de neobişnuit, căci amestecul de rase nu mai fusese întîlnit pînă atunci în Yucatan, spre deosebire de celelalte oraşe cucerite de spanioli, în timpul Coloniei, nici un spaniol n-a petrecut mai mult de 24 de ore în vreunul din satele protectoratului. Nu se împrieteneau cu indienii, iar cînd era vorba să se căsătorească, asta se întîmpla în Cuba şi cu spanioloaice, niciodată cu indigene. De aceea, căsătoria dintre un indian maiaş şi o spanioloaică era ceva cu totul neobişnuit.
Cu toate acestea, pentru dona Itzel această alianţă, dincolo de o reuşită, reprezenta un pericol. Iar dovada era că nepoţii ei, cu excepţia lui Jubilo, nu vorbeau maia şi preferau să bea ciocolată cu lapte în loc de apă.
Ar fi amuzat pe oricine să asiste la cearta aprinsă dintre aceste două femei, ce se desfăşura în

bucătărie, dar nu şi pe Jubilo, căci lui îi revenea obligaţia să traducă, în astfel de cazuri, trebuia să fie mai atent decît de obicei, deoa-

rece ştia că tot ceea ce spunea s-ar putea interpreta foarte uşor ca o declaraţie de război.
în ziua aceea, în mod deosebit, spiritele erau încinse. Deja schimbaseră cîteva replici răutăcioase, ceea ce l-a tulburat pe Jubilo, mai ales pentru că era limpede că ceea ce spusese bunica îi provocase o mare neplăcere mamei.
Lucrul cel mai surprinzător era că nici una nu se certa din cauza ciocolatei. Ăsta *nu* era decît un pretext. Ceea ce dona Itzel voia mai degrabă să spună era:
— Ascultă, fata mea, să ştii că strămoşii mei au construit piramide monumentale, observatoare, locuri sacre şi ştiau astronomie şi matematică dinaintea voastră, aşa că n-o să vii tu acum să mă înveţi pe mine nimic, cu atît mai puţin cum se bea ciocolata.
La rîndul ei, donei Jesusa, care era cam rea de gură, i-ar fi plăcut să spună:
— Mamă-soacră, dumneata probabil că eşti obişnuită să dispreţuieşti pe oricine nu e de aceeaşi rasă, căci ma-iaşii sînt înapoiaţi, foarte înapoiaţi, şi sînt separatişti din fire, dar eu nu sînt dispusă să îndur un astfel de comportament. Dacă mă dispreţuieşti într-atît, nu mai veni în casa mea să bei ciocolată.
în cele din urmă, situaţia devenise atît de încordată, iar fiecare îşi apăra punctul de vedere cu atîta îndîrjire, că Jubilo a început să se teamă de o nenorocire. Ca urmare, atunci cînd mama lui, luîndu-şi inima în dinţi, îi spuse:
— Ascultă-mă, puiuţule, spune-i bunicii tale că eu nu accept să vină cineva la mine în casă să-mi spună ce am de făcut, pentru că eu nu primesc ordine de la nimeni, cu atît mai puţin de la ea!
Jubilo n-a avut de ales şi a tradus:
— Bunico, mama spune că în casa asta nu se primesc ordine... în afară de ale tale.
La auzul acestor cuvinte, starea de spirit a donei Itzel s-a schimbat complet. Pentru prima dată în viaţă, simţea că nora ei îi recunoaşte locul ce i se cuvine. Dona Jesusa, la rîndul ei, nu-şi mai revenea din uimire. Nu se aşteptase

niciodată ca soacra ei să răspundă cu un zîmbet atît de senin la un atac atît de puternic şi, după un moment de stupoare, îi răspunse şi ea cu un zîmbet şi pentru prima oară de cînd se măritase, simţi că soacra ei o accepta.
Jubilo reuşise cu o singură frază să le dea amîndurora ceea ce îşi doreau atît de mult: sentimentul că sînt preţuite. Din acea zi, dona Itzel nu s-a mai amestecat în treburile gospodăreşti, fiind absolut convinsă că ordinele ei erau urmate cuvînt cu cuvînt, iar dona Jesusa, văzînd că soacra ei îi accepta modul de viaţă, a reuşit să-i arate acesteia afecţiune. Astfel, toată familia a revenit la normal, datorită muncii de intermediar a lui Jubilo, care, acum, se simţea deosebit de mulţumit. Descoperise puterea pe care o au cuvintele şi, fiindcă îşi oferise serviciile de traducător al casei încă de mic, nu mai părea deloc neobişnuit ca, în loc să-şi dorească să devină pompier sau poliţist, să-şi dorească să fie telegrafist. Acest gînd s-a concretizat într-o după-amiază, cînd stătea întins în hamac lîngă tatăl lui şi îl asculta vorbind.
Trecuseră cîţiva ani de cînd Revoluţia Mexicană luase sfîrşit, dar încă mai circulau poveşti despre cele întîmplate în anii rebeliunii, în seara aceea, tema de discuţie erau te-legrafiştii. Jubilo îşi asculta tatăl cu încîntare. Nimic nu-i făcea mai mare plăcere decît să se trezească din siesta obligatorie pentru a asculta poveştile tatălui său.
Căldura tropicului obliga familia să doarmă în hama-ce instalate în spatele casei, acolo unde bătea briza mării. Acolo, în faţa lui *K'ak'nab,* se odihneau şi discutau. Cîntecul monoton al valurilor îi adîncea somnul lui Jubilo, în timp ce murmurul conversaţiei îl aducea înapoi, într-un du-te-vino plăcut, încetul cu încetul, cuvintele îi întreru-peau somnul şi îl făceau din nou conştient că *se* afla acasă şi că era timpul să-şi pună mintea la contribuţie. Astfel, abandonînd somnul tropical, deschidea ochii şi se pregătea să-şi asculte tatăl cu toată atenţia.

în acel moment, acesta povestea o întîmplare despre Pancho Villa şi corpul de Telegrafist!. Se povestea că unul din factorii care influenţaseră succesul lui Villa ca strateg militar îl constituia importanţa pe care o atribuise întotdeauna telecomunicaţiilor. Ştia foarte bine că reprezentau o armă puternică, iar el ştia să le folosească de minune. Un exemplu era modul inedit în care folosise telegraful pentru a cuceri oraşul Ciudad-Juarez.
Acest oraş de frontieră, datorită poziţiei sale, era un bastion important şi bine aprovizionat. Villa nu dorea să lupte deschis împotriva Federalilor, nici nu putea să treacă graniţa pentru a face asta, astfel încîl a hotărît să captureze un tren cu cărbuni care mergea din Chihuahua pînă în Ciudad-Juarez, şi să-l folosească drept cal troian. A urcat întreaga armată în tren şi la sosirea în prima staţie dintre cele două oraşe, l-au răpit pe telegrafistul oficial, iar în locul său telegrafistul generalului Villa a trimis o telegrama Federalilor cu următorul text: „Villa e pe urmele noastre. Ce putem face?"
Răspunsul primit a fost următorul: „întoarceţi-vă cît mai repede în Ciudad-Juarez." Şi aşa au şi făcut. In zorii zilei, trenul cu cărbuni a ajuns în Ciudad-Juarez. Federalii l-au lăsat să intre, iar cînd şi-au dat seama că, în loc de cărbuni, trenul era plin de oameni înarmaţi, era deja prea tîrziu. Villa a reuşit astfel să cucerească Ciudad-Juarez aproape fără luptă.
Se spune că omul deştept are nevoie de puţine cuvinte. Lui Jubilo i-a fost de ajuns să-şi audă tatăl zicînd: „Fără ajutorul telegrafistului, generalul Villa n-ar fi cîştigat niciodată!", pentru că imediat imaginea telegrafistului, a acestui erou necunoscut, al cărui nume nu-l ştie nimeni, să capete amploare în mintea *sa*. Dacă acest om stîrnea admiraţia tatălui său, voia şi el să fie telegrafist! Nu mai dorea să rivalizeze cu cei unsprezece fraţi ai săi. I-o luaseră înainte cu mulţi ani şi multă învăţătură. Acela care nu era avocat era medic, aceea care nu dansa minunat, era foarte deşteaptă. Cu toţii erau plini de calităţi şi aveau o mulţime

de aptitudini şi talente. Jubilo avea impresia că tatăl lui, dintr-un motiv anume, prefera să stea de xwbă cu fraţii lui, nu cu el, că îl amuzau mai mult glumele pe care aceştia le povesteau decît ale lui, că aprecia mai mult reuşitele lor, decît pe ale lui. Se simţea ignorat si voia să iasă în evidenţă ori de cîte ori avea ocazia. Voia să devină un erou în ochii tatălui său si cum altfel, dacă nu ca telegrafist. Jubilo ştia că are harul de a asculta şi transmite mesaje, astfel încît nu va fi nevoie să muncească prea mult. Era nerăbdător să devină unul dintre ei.
De ce era nevoie ca să fii telegrafist? Unde se învăţa asta? în cit timp? întrebările îi veneau pe buze la fel de iute ca un foc de armă şi la fel de iute a primit şi răspunsul.
Cel mai mult l-a emoţionat să afle că, pentru a fi telegrafist, era necesar să domini limbajul Morse, un cod de comunicare foarte puţin cunoscut.
Lucrurile arătau cum nu se poate mai bine! Dacă el urma să fie singurul care să înţeleagă informaţia pe care o primea şi o transmitea, atunci va putea traduce după bu-nul-plac! Se şi vedea înlesnind legături de dragoste, aran-jînd căsătorii şi punînd capăt tuturor conflictelor. Fără îndoială, putea să devină cel mai bun telegrafist din lume. O simţea în adîncul inimii. Dovada stătea felul în care rezolvase conflictul dintre mama şi bunica lui. Să stăpînesti codul Morse nu putea fi un lucru mai complicat de atît. In plus, se simţea deţinătorul unui har.
Ştia foarte bine că nu toată lumea avea capacitatea lui de a „asculta" adevăratele sentimente ale oamenilor, însă, pe atunci, Jubilo nu putea să prevadă că harul lui avea să devină, cu trecerea anilor, cel mai mare neajuns; că puterea de a asculta secretele, aspiraţiile şi dorinţele nerostite nu era un lucru atît de convenabil pe cît părea, că puterea de a fi la curent tot timpul cu ceea ce simt oamenii îi va provoca multe dureri de cap şi multe decepţii în dragoste.
Dar în acel moment de zîmbet şi bucurie, cine îi putea spune lui Jubilo că viaţa este grea? Cine îi putea prezice că îşi va sfîrşi zilele doborît la pat, ţinut în viaţă aproape

pe cale artificială şi fără să poată comunica cu ceilalţi? Cine?
— Salut, Jubiăn! Cum te simţi?

— Păi, mă simt...
— Ce tot spui, prietene, eu văd că arăţi foarte bine.
— Ei bine... eu... nu...
— Ce spui! Arăt aşa de rău?
— Nu, don Chucho, tata vrea să spună că nu vă poate vedea, nu că arătaţi rău, însă nu l-aţi lăsat să termine.
— lartă-mă, prietene, dar cum vorbeşti atît de rar, m-am grăbit.
— Aşa e, problema asta îi provoacă multe greutăţi. Deunăzi, Aurorita, infirmiera lui, l-a întrebat dacă voia să coboare la masă, iar taţi i-a răspuns că da, dar că mai întîi voia să meargă la baie. Aurorita l-a aşezat numaidecît în scaunul cu rotile, l-a dus la baie, l-a ridicat şi a început să-i deschidă şliţul. Atunci, taţi i-a spus încetişor:
— Nu, vreau numai să mă spăl pe mîini... Aurorita a izbucnit în rîs şi i-a spus:
— Vai, don Jubilo! Dar atunci de ce m-aţi lăsat să vă desfac şliţul?
La care taţi a răspuns:
— Pentru că am crezut că ai intenţii bune.
— Vai, prietene! Nu te-ai schimbat deloc, nu-i aşa?
— Nu...! Pentru ce?
— Spuneţi-mi, don Chucho, întotdeauna a fost tatăl meu atît de glumeţ?
— întotdeauna... nu-i aşa, Jubiân? De cînd îl cunosc a fost aşa.
— Şi la ce vîrstă a fost asta?
— Vai! Nici nu-mi mai aduc aminte, cred că tatăl tău avea nouă ani, iar eu vreo sase. El tocmai venise de la Pro-greso, mi se pare că din cauza Companiei de Export la care muncea bunicuţul tău şi care dăduse faliment; ce îmi aduc perfect de bine aminte este prima oară cînd l-am văzut, tocmai sosise de la gară şi stătea aşa în picioare, cu valiza

alături, îmi amintesc că mi-a atras atenţia că purta pantaloni scurţi, de marinar, şi, ce să-ţi mai spun, toţi golanii din cartier îl luau peste picior... Că dacă se rătăcise în drum spre plajă! Că unde se ţinea balul mascat! Ştii tu, de-ale copiilor...
— Şi tata ce-a făcut?
— Nimic, a rîs si el şi ne-a spus: „Nu-i nici un bal mascat, dar nu v-a spus nimeni că m-a adus marea pînă aici? Ia uitaţi-vă cum vine valul încoa!" Şi să ne vezi pe toţi, cu nişte fete de neghiobi, uitîndu-ne în spate, iar pe tatăl tău pufnind în rîs. Din ziua aceea mi-a fost foarte simpatic şi am devenit prieteni. Locuiam pe strada Alzate, tatăl tău locuia la numărul 27, iar noi vizavi, aşa că stăteam toată ziua împreună. Eram nedespărţiţi. Iar cînd familia lui s-a mutat pe strada Navajo, Jubilo o ştergea încoace de cum ieşea de la şcoală. Ne plăcea să ne jucăm pe stradă, căci înainte nu era nici un pericol să dea vreo maşină peste tine, pentru că maşinile treceau pe acolo din an în Paşte, cît despre camioane, nici vorbă! Viaţa era cu totul alta, iar cartierul era frumos, în schimb, acum, după cum vezi şi tu, nu mai poţi ieşi noaptea pentru că eşti atacat, aşa cum mi s-a întîmplat mie, că pînă şi la spital m-au bătut. Nesiguranţa e atît de mare, că la farmacia de la colţ — ţi-o aminteşti, Jubiân? — în sfîrşit, şi-au pus pînă şi gratii ca să evite spargerile, îmi aduc aminte cînd locuiau deasupra surorile Gonzalez şi, noaptea, tatăl tău şi cu mine ne făceam drum pe sus, la ora cînd ele se duceau la culcare, să le vedem cum se dezbracă; mă auzi, nu-i aşa, Jubiân? Chiar acum o să profit că nu poţi să vorbeşti ca să ies la fereastră cu fata ta, numai să nu te răzbuni pe mine, bine?
— Păi, cheful... nu-mi... lipseşte.
— Nu mă îndoiesc, singurul lucru care mă linişteşte este că nu te poţi mişca; căci altfel... Ştiai că tatăl tău lovea bine?
— Nu.

— Nu, dom'le, chiar lovea foarte bine! într-o zi s-a răzbunat pe Chueco Lopez, un boxer de pe vremea noastră, care se ţinea după fusta mamei tale.
— Chiar aşa?
— Da, o dată, cînd am dat o petrecere, pe cînd locuiam pe strada Navajo, stăteam toţi trei pe balcon, cînd Chueco s-a urcat pe un stîlp ca să vorbească cu mama ta, şi atunci, îl văd pe taică-tu că se supără şi se ia la bătaie cu el şi cîş-tigă...!
— Şi de ce s-a supărat? Era deja logodit cu mama?
— Nu, nici vorbă, de-abia le făcusem cunoştinţă; nu, treaba a fost că Jubiân a spus că Chuco nu o tratase pe mama ta cu respect, dar, ca să spun adevărul, Jubiăn, eu eram acolo si n-am auzit nimic care să semene cu vreo jignire.
— Nu a spus-o, dar asta a gîndit!
— Vai, ce zici, Jubiân!
— Şi aşa deci, don Chucho, dumneavoastră le-aţi făcut cunoştinţă părinţilor mei.
— Aşa e, iar tatăl tău nu mă iartă pentru asta, aşa-i, prietene?
— Nuuu...
— Ar trebui să laşi resentimentele, căci vinovatul de tot ce s-a întîmplat eşti tu; în noaptea aia, în loc să-l fi lovit pe bietul Chueco, trebuia să-l fi încurajat să *se* însoare cu Lucha, si altfel ar fi stat lucrurile acum.
— Cum poţi să crezi că... i-aş fi făcut una ca asta... cînd eu îl admiram!
— Bietul Chueco Lopez, cît era el de cumsecade, să ştii că el m-a învăţat *să* boxez, era foarte bun la box, s-a bătut pînă şi pe Arena Mexico şi pe Arena Libertad. El a fost profesorul meu, pentru că atunci cînd eram mic, la şcoală, îmi făceau tot felul de drăcovenii; atunci l-am rugat să mă înveţe şi a acceptat, iar jos, în pivniţa casei, avea un sac şi o bară şi acolo mi-a ţinut primele lecţii de box. Mi-a spus, ascultă-mă, lucrul cel mai important la box este să nu închizi niciodată ochii, pentru că de asta profită ad-

versarii, eu de asta îi spuneam lui Jubiăn, ascultă prietene, dacă te loveşte careva, să nu închizi ochii, dar nu m-a ascultat niciodată... şi, uite cum e şi viaţa asta, pentru bie-tul Chueco viaţa a fost ca o petrecere, s-a apucat de băut si *a* ajuns „ceşcar" într-o circiumă unde se vindea *pulque?*-
— Ce-i ăla un „ceşcar"?
— Sînt cei care servesc *pulque* în pahare, cu ajutorul unei cești de lemn, dar asta se obişnuia înainte, acum nu se mai obişnuieşte. Totul are un sfîrşit... uită-te la Chueco, a murit, iar noi tot într-acolo ne îndreptăm... tocmai de asta încerc să trăiesc din plin viaţa care mi-a mai rămas. Joc popice, ceea ce-mi place cel mai mult, de trei ori pe săp-tămînă, colegii mei de joc sînt nişte domni si doamne trecuţi de şaizeci de ani, dar care încă se mai pricep, e unul care tocmai a împlinit nouăzeci de ani, dar încă mai joacă popice, si, în plus, joacă bine, închipuie-ţi, la vîrsta Iui mai poate ridica o bilă de zece livre! Singurul lucru rău e că au început să ia optzeci de pesos pe un singur joc, şi e foarte scump pentru noi, căci din banii de pensie, de unde să avem! Nu ne ajung. Lucrul bun e că într-o zi, pe cînd mă plimbam pe strada Sullivan, am descoperit o sală de popice la etajul de deasupra unei cizmării. Erau o fată şi un domn care jucau şi i-am întrebat dacă pot juca şi eu şi mi-au răspuns că, în locul ăla, dimineaţă joacă pensionarii de la ISSTE, iar eu le-am spus că sînt tot pensionar, dar de la Asigurări Sociale şi mi-au răspuns că nu conta, că pot intra. Aici iau în jur de optsprezece pesos pe joc, iar pentru pensionari costă nouă pesos, şi, în plus, ne tratează şi cu cafea, iar, pentru că eu sînt în relaţii bune cu patroana restaurantului, îmi oferă două sau trei cești, căci eu imediat îi duc punga cu bomboane de ciocolată şi d-aia — nu-i aşa? — mă tratează bine. Sînt cam treizeci de ani de cînd joc, nu sînt nici bun, nici rău, ci obişnuit, dar nu mă plîng. Media e între o sută cincizeci si o sută şaptezeci,
[2] *pulque* (sp.), ţuică din zeama fermentată a frunzelor de agavă. *(N. t.)*

deşi nu te poţi mulţumi cu atît şi întotdeauna ţinteşti spre cinci sute. Acum cinşpe zile am făcut cinci sute optzeci şi trei numai în trei jocuri. Cum ţi se pare, Jubiân...? Jubiăn, ce faci, ai tăcut dintr-o dată?
-— Nu, don Chucho, aşa i se întîmplă lui pe neaşteptate. De parcă oboseşte sau nu ştiu, mai ales cînd îi aminteşti de mama.
— La naiba! N-a venit să-l vadă?
— Nu, n-a vrut.
Spun asta cu teamă. Aproape în taină. Pentru că ştiu cît de antrenate sînt urechile tăticului meu să capteze două conversaţii în acelaşi timp. Privirea parcă i s-a rătăcit printre amintiri, dar eu ştiu perfect că asta nu-l împiedică cu nimic să urmărească spre ce direcţie se îndreaptă discuţia noastră. Anii lungi de experienţă ca telegrafist îi permit să se descurce surprinzător de bine cu două sau chiar trei limbaje în acelaşi timp.
Şi nu-mi doresc sub nici o formă ca el să afle care e părerea mamei despre boala lui. Deşi, pe de altă parte, e aproape sigur că e la curent pînă şi cu cel mai neînsemnat gînd al ei, cu toate că au trecut cincisprezece ani de cînd nu se mai văd.
Care imagine de-a mamei i-o fi rămas oare în minte? Cea din ziua cînd s-au despărţit? Sau cea din ziua în care a văzut-o pentru prima dată? Poate cea din ziua în care ea stătea pe balcon si le stîrnea tot felul de dorinţe bărbaţilor care-i admirau chipul.
Dar mamei, care imagine de-a tatei i-o fi rămas oare? O fi în stare oare să şi-l închipuie aşa bolnav cum este? După-amiază, după ce-şi vede telenovelele, s-o gîndi oare la el? Dacă e aşa, care imagine îi vine în minte? Mă întreb mai ales dacă o fi în stare să şi-l închipuie zîmbind, ca în vremurile bune, pe cînd dansau habanera în Piaţa Vera-cruz, pe cînd magnetul din nord făcea să crească apele în ochii ca marea.
Muzica habanerei inunda Piaţa Veracruz. Perechile de dans se mişcau pe ring cu eleganţa unor lebede. La fiecare pas, corpurile lor emanau senzualitate. Voluptatea ambientului se putea tăia cu cuţitul.
Una dintre perechi se deosebea de toate celelalte, aceea formată de Jiibilo şi soţia lui. Jubilo purta un costum din in alb, iar Luz Măria, soţia lui, o rochie din organza, la fel de albă. Culoarea hainelor intra în contrast cu pielea lor bronzată. Se împlinea o lună de cînd veneau zilnic la plajă şi asta se vedea. Căldura soarelui, care se acumulase în corpurile lor, scăpa în emanaţii de înflăcărare, pasiune, excitaţie. Luz Măria, cunoscută ca Lucha, îşi mişca soldurile graţios, dar sensibilitatea lui Jubilo făcea ca mîna lui să amplifice mişcările şi să le perceapă ca pe cele ale unui val efervescent, fierbinte, provocator şi desfrînat, care făcea să crească temperatura întregului său corp. Degetele lui Jubilo, obişnuite să transmită mesaje telegrafice cu o viteză extraordinară, păreau a se odihni inocent pe mijlocul soţiei lui, dar nu stăteau inerte, înregistrau încontinuu mişcările, febra, dorinţa ascunsă sub piele. Aceste antene lacome, buricele degetelor, captau impulsurile electrice pe care le emitea creierul Luchei, de parcă îi dădeau ordin să urmeze ritmul muzicii. Lucha nu avea nevoie de cuvinte pentru a-i spune soţului ei cît îl iubea si îl dorea, deoarece cuvintele se transmit la fel de iute ca dorinţa şi, prin urmare, te poţi lipsi de ele atunci cînd vrei să trimiţi un mesaj de dragoste.
Singura condiţie pentru a le putea primi

este să dispui de un aparat sensibil, iar Jubilo îl avea din plin, se născuse cu el, îl ţinea în centrul inimii. Aici putea primi oricîte mesaje, cu condiţia să fie trimise de o altă inimă, fără a avea importanţă dacă celălalt dorea sau nu să le facă cunoscute. Jubilo avea capacitatea de-a intercepta mesaje înainte ca ele să se transforme în cuvinte.
Nu de puţine ori acest talent i-a creat probleme, căci oamenii nu obişnuiesc să-şi dezvăluie adevăratele intenţii, ci le ascund de ceilalţi, le maschează sub cuvinte frumoase, le trec sub tăcere pentru a nu

încălca convenţiile sociale.
Discordanţa dintre dorinţe si cuvinte provoacă tot felul de probleme de comunicare si duce la naşterea dublei morale a indivizilor şi naţiunilor, care spun un lucru si fac altul. Iar oamenii obişnuiţi care, de obicei, se lasă ghidaţi de cuvinte, rămîn complet derutaţi atunci cînd faptele unui individ îi trădează declaraţiile. Denunţarea falsităţii îi face să intre într-o stare de haos, dar, în mod curios, aceiaşi oameni preferă să fie amăgiţi că au fost înşelaţi si ar prefera să accepte o minciună decît confirmările lui Jubilo despre adevăratele intenţii ale indivizilor. Pentru Jubilo era ceva normal să i se spună că e mincinos atunci cînd spunea adevărul.
Din fericire, în acel moment, impulsurile electrice care străbăteau corpul soţiei lui aveau o singură interpretare, căci concordau în totalitate cu ceea ce gîndea ea şi coincideau complet cu ce-şi dorea Jubilo. Felul în care corpurile lor se armonizau în timpul dansului anticipa plăcerea ce-l aştepta o dată ajunşi acasă.
Erau căsătoriţi doar de şase luni şi nu făcuseră altceva decît să se exploreze, să se sărute, să se iubească în fiecare din micile localităţi în care Jubilo lucra ca telegrafist interimar în locul telegrafistului plecat în vacanţă. Acum venise rîndul frumosului oraş Veracruz, iar perechea de îndrăgostiţi nu putea să fie decît mulţumită.
Numirea lui Jubilo picase la tanc, mai ales pentru că avea neapărată nevoie de odihnă, deoarece evenimentele
26
din ultimele luni îl epuizaseră şi istoviseră. Băile în mare, nisipul sărat, mirosul de peşte, cafeaua de la „La Parro-quia" aveau cel mai bun efect revigorant. Mult mai bun decît *Emulsia lui Scott,* cu care Lucha insista să-l ungă. Iar ţipătul pescăruşilor, sunetul evantaielor, zgomotul valurilor sparte erau pentru el cea mai mare alinare, îl trimiteau cu gîndul la zilele fericite ale copilăriei. Acestea îl făceau să simtă din nou că viaţa e frumoasă şi că altă treabă mai importantă nu avea decît să facă dragoste. Deşi era un om sincer, era nevoit să recunoască că, orice ar fi făcut, nu se putea gîndi la altceva decît la sex, indiferent dacă se afla în Veracruz sau în Cochinchina. Chiar şi la serviciu.
în timp ce trimitea mesaje telegrafice, se gîndea mereu la felul în care degetele lui mîngîiau părţile intime ale Lu-chei. Felul în care se jucau cu clitorisul ei şi îi trimiteau mesaje în limbajul Morse, care, chiar dacă ea nu le înţelegea, erau destul de clare ca să-i răspundă cu o pasiune dezlănţuită. Se întîmpla că mintea lui Jubilo nu se putea separa de treburile de la slujbă, şi nici slujba de activitatea amoroasă. Spunea el că din cauză că cele două activităţi erau strîns legate una de cealaltă. In primul rînd, amîndouă aveau nevoie de curent electric ca să funcţioneze. Telegraful îl obţinea prin cablurile electrice, iar în satele mici, unde nu era electricitate, telegraful funcţiona datorită unor re-cipienţi din sticlă, cu o înălţime de aproape treizeci sau patruzeci de centimetri si un diametru de cincisprezece centimetri, care se aşezau în interiorul unor pietre de sulfat si apoi se umpleau cu apă. In partea de sus a recipienţi-lor se aşeza o spirală din cupru cu două puncte de contact, unul pe apă si celălalt pe spirala de cupru. Unul pozitiv si celălalt negativ. Aceste recipiente funcţionau ca pila electrică Volta şi se legau în serie pînă se obţinea tensiunea necesară.
Vaginul funcţiona într-un fel asemănător, avea umiditatea şi mărimea necesare pentru ca atunci cînd intra în contact cu membrul viril, acest sofisticat cablu din cupru,
27
să producă un puternic curent electric, asemănător cu cel al pilei Volta.
Partea bună sau rea a lucrurilor, în funcţie de cum era privită, era că bateria lui Jubilo dura foarte puţin si tot timpul voia să se bage în priză pentru a se reîncărca. El şi Lucha se trezeau devreme şi făceau dragoste, apoi Jubilo se ducea la serviciu, trimitea cîteva mesaje şi venea acasă să mănînce. După ce mînca, făcea dragoste cu Lucha si se întorcea iar la serviciu. Telegrafia alte mesaje, iar seara se întorcea acasă. Seara tîrziu ieşeau să se plimbe puţin, cinau şi înainte de a adormi făceau din nou dragoste. Singura variaţie era acum, cînd se aflau în Veracruz şi îşi făceau timp să meargă la plajă în fiecare zi. Dar, practic, asta era rutina lor de tineri căsătoriţi. Deşi, în ultimul timp, ceva se schimbase puţin. Asta

nu însemna că întîlnirile lor de dragoste se răriseră, nici că sarcina soţiei îi împiedica să se cupleze, ci că Jubilo simţea o interferenţă care perturba schimbul energetic dintre cei doi. Nu găsea nici o explicaţie, dar simţea că Lucha îi ascundea ceva. Era un gînd pe care ea nu îndrăznea să-l exprime, iar Jubilo nu reuşea să-l identifice, dar pe care-l simţea cum îi curgea prin vene. Acest lucru se explică dacă se ia în consideraţie că gîndul este un curent electric care circulă şi că cel mai bun conductor este apa. în şuvoiul sanguin, acest element se găseşte din belşug. Şi de aceea, lui Jubilo nu-i era greu deloc să „simtă" gîndurile soţiei sale pe parcursul schimbului de energii ce se producea atunci cînd întreţineau relaţii sexuale. Pîntecul nevestei era sursa lui de curent, Compania lui de Electricitate, iar în ultimul timp suferise o variaţie de tensiune. Jubilo era disperat. O lua la întrebări pe Lucha, iar ea tăgăduia tot, si, pentru că nu avea la în-demînă un aparat asemănător cu telegraful, care să poată capta acest gînd pe care ea îl ascundea, se vedea forţat să intre la bănuieli. Decît să meargă pe ghicite, ar fi preferat, bineînţeles, să poată traduce aceste impulsuri electrice în cuvinte. De-ar găsi limbajul potrivit! De-ar putea inventa un decodor de gînd uri!

28

După părerea lui, gîndurile erau entităţi care prindeau viaţă din momentul în care erau gîndite, erau energie ce vibra şi circula prin spaţiu fără să fie auzită sau văzută, pînă cînd un aparat de recepţie le capta si le transforma, după caz, în cuvinte scrise, în sunete şi, de ce nu, în imagini. Era convins că înti-o zi se va inventa un aparat care să poată transforma gîndurile în imagini. Nimic nu-i stătea în cale. Dar pînă atunci Jubilo va fi nevoit să folosească singurul sistem de recepţie demn de încredere şi la înde-rnînă, si acesta era el însuşi. Poate că nu-i mai lipsea decît să-si perfecţioneze capacitatea de percepţie ca să poată capta lungimi de undă mai subtile, care să-i permită să-şi mărească puterea de comunicare cu lumea înconjurătoare.

Jubilo credea cu convingere că toate lucrurile din univers aveau suflet, simţeau, gîndeau. Toate aveau felul lor aparte de a vibra şi de a spune „sînt aici"; aşadar, se putea spune că stelele vorbeau, comunicau între ele, erau capabile să trimită semnale care să le dezvăluie cele mai intime gînduri.

Vechii maiaşi se simţeam legaţi în mod inalienabil de spiritul Soarelui şi aveau convingerea că dacă cinex'a reuşea să stabilească o legătură cu astrul-rege, putea să-i perceapă nu numai gîndurile, ci si dorinţele. Iar lui Jubilo, ca descendent de drept al acestei minunate rase, îi făcea plăcere să-şi deschidă mintea, să-si mărească sensibilitatea pînă cînd reuşea să cuprindă soarele, stelele si vreo altă galaxie, în încercarea de a găsi un semnal, un mesaj, un sens, o vibraţie pulsatilă care să-i vorbească.

Ce trist ar fi dacă nimeni nu i-ar recepta semnalele! Dacă nimeni nu ar înţelege! Dacă semnalele trimise s-ar rătăci în noaptea timpului!

In general, nimic nu-l întrista mai tare pe Jubilo decît gîndul că există un mesaj care nu-si găseşte destinatarul. El, care era o minunată antenă de recepţie, care se născuse cu capacitatea de a interpreta orice formă de comunicare, ajungea pe culmile disperării atunci cînd un mesaj rămî-nea complet fără răspuns, plutind prin spaţiu fără a fi re-

29

cepţionat. Asemeni unei mîngîieri care nu va atinge niciodată pielea, asemeni unei smochine proaspete lăsată deoparte, pe care nimeni n-o va mînca şi care va putrezi, îrt-tr-un sfîrşit, în pămînt. Cel mai rău lucru, gîndea Jubilo, era cantitatea mare de mesaje care nu au ajuns niciodată la destinatar si care au rămas în spaţiu, dezorientate, rătăcitoare, fără stăpîn. Cîte astfel de prezenţe ce palpită si ră-mîn nevăzute, tăcute şi neauzite se roteau în jurul unui om, al unei planete sau în jurul soarelui? Acest gînd mărunt îl umplea pe Jubilo de remuscări. II făcea să se simtă îngrozitor. Ca şi cum responsabilitatea lui era să primească mesaje în locul tuturor celor care nu o puteau face. I-ar fi plăcut să spună lumii întregi că el chiar îi recepţiona semnalele, că el chiar le preţuia si, cel mai important, că nu vibrau în zadar. Cu trecerea anilor a descoperit că cea mai potrivită modalitate de a le trimite tuturor oamenilor o confirmare de primire a semnalelor era să le îndeplinească cele mai intime dorinţe, arătîndu-le atitudinea sinceră cu care se punea în slujba lor.

Este posibil ca acest sentiment să se fi născut într-o zi, de mult, cînd bunica lui s-a afundat cu el în

pădure şi l-a dus într-un loc secret, nedescoperit încă de arheologi, unde se găsea o stea maiasă. în ochii unui copil mic de înălţime, steaua arăta ca un colos, greu de cuprins dintr-o privire. La fel de mare era puterea ei de atracţie. Hieroglifele tăiate în piatră provocau o imensă fascinaţie celor care-şi aţinteau privirea înspre ea. Dona Itzel şi Jubilo au stat şi au observat-o îndelung, timp în care bunica fuma o ţigară. Era una din ţigările pe care chiar ea le fabrica, înfăşurînd tutunul în frunze de porumb. Asta însemna o frunză de porumb întreagă, adică o ţigară cu eticheta diavolului, care i-a luat ceva timp donei Itzel să o termine, şi, în tot acest timp, Jubilo a stat concentrat, cercetînd hieroglifele.

— Ce zice aici, bunico?

30

— Nu ştiu, fiule, se presupune că pe steaua asta sînt marcate nişte date foarte importante, dar nimeni nu le-a putut descifra.

Micuţul Jubilo se îngrozi. Dacă maiaşii îşi dăduseră osteneala să sculpteze piatra asta atîta timp, fiindcă le considerau cu adevărat importante, cum era posibil să fie date uitării? Nu-i venea să creadă.

— Dar, spune-mi, bunico, chiar nu este nimeni care să ştie ce-i cu numerele astea?

— Nu e vorba de asta, *Che'ehnnche'eh Wich,* sigur că ştim ce-i cu ele, ce nu ştim este căror date din calendarul nostru le corespund, pentru că maiaşii aveau alt calendar, diferit, iar nouă ne lipseşte elementul cheie pentru a le interpreta .

— Şi cine îl are?

— Nimeni, acesta s-a pierdut cînd am fost cuceriţi. După cum ti-am mai spus, spaniolii au ars multe codice, aşa că sînt multe lucruri despre strămoşii noştri pe care n-o să le aflăm niciodată.

în timp ce dona Itzel trăgea lung din ţigară, Jubilo lăsă să-i cadă o lacrimă. Refuza să accepte că totul era pierdut. Nu putea fi adevărat. Piatra asta îi vorbea şi, deşi nu reuşea să o înţeleagă, era sigur că îi putea descifra misterul ascuns, sau, cel puţin, asta avea să încerce.

A petrecut zile întregi ca să înveţe numerotarea ma-iaşă. Era o numerotare de la unu la douăzeci, care folosea puncte şi linii pentru a fi scrisă, în mod curios, acest antrenament l-a ajutat, ani mai tîrziu, să înveţe codul Morse. Dar, pe atunci, nu ştia că o să fie telegrafist şi singura lui preocupare era să afle cheia pentru descifrarea datărilor maiase. Dona Itzel era în culmea fericirii. Faptul că-şi vedea nepotul pătruns adînc de cultura vechilor maiasi o umplea de mîndrie si satisfacţie; mai mult, cred că tocmai acest lucru a făcut ca ea să moară în pace, căci şi-a dat seama că moştenirea ei pe pămînt era în siguranţă cu unul din membrii familiei. Era convinsă că Jubilo nu-şi va uita trecutul maias.

31

A murit liniştită, cu zîmbetul pe buze. Bunica s-a stins chiar la timp, înainte ca dezvoltarea să irupă în mod radical în oraşul Progrese, oraşul ei. Pentru bunica era o ironie totală să locuiască într-un oraş numit Progrese, căci ea, deşi era o femeie luptătoare şi cu o gîndire liberală, nu împărtăşea sub nici o formă ideea de progres care se scanda atîta în acea epocă. Era de acord ca femeile să fumeze si să lupte pentru drepturile lor, pînă într-atît încît a sprijinit mişcarea care, în anul 1916, în Yucatăn, cerea legalizarea avortului, dar se împotrivea categoric apariţiei telegrafului, telefonului, trenului şi a tuturor realizărilor moderne, care în opinia ei nu făceau decît să umple minţile oamenilor de zgomot, să le accelereze ritmul vieţii si să-i distragă de la adevăratele lor preocupări.

într-un fel sau altul, bunica vedea realizările tehnologice ca pe nişte urmaşi grosolani ai gîndirii pozitiviste ce influenţase atît de mult grupul „Oamenilor de Ştiinţă", acele personaje lamentabile care timp îndelungat l-au menţinut la putere pe preşedintele Porfirio Diaz. Chiar în timpul regimului său dictatorial, în anul 1914, s-a publicat opera *Mexic: evoluţia* sa *socială,* a medicului pozitivist Porfirio Parra, care a devenit o dovadă limpede a ceea ce gîndeau aceste autorităţi atît de respectabile şi rafinate despre mexicani, într-o manieră lapidară au discreditat în întregime moştenirea indigenilor, au exclus-o din carte, argumentînd că aceştia, înainte de sosirea spaniolilor, nu ştiau să numere decît pînă la douăzeci fără să greşească, iar cunoştinţele lor de aritmetică le fuseseră de folos numai pentru nevoile grosolane ale vieţii de zi cu zi, dar niciodată ca instrument ştiinţific.

în opinia lui Parra, ştiinţa mexicană îşi avea originea în ştiinţa adusă de conchistadori şi nu în cea a

indienilor. Era o afirmaţie încărcată de nuanţe rasiste, ca să nu vorbim de celălalt aspect, cel al ignoranţei; în ea stătea ascunsă teama donei Itzel că toate aceste realizări ale ştiinţei s-ar putea transforma într-o iluzie care să umbrească lupta pe care prestigioşi mexicani, ca Jose Vasconcelos,

Antonio Caso, Diego Rivera, Martin Luis Guzmân şi Al-fonso Reyes o duceau pentru înlăturarea tradiţiei „ştiin-tificismului", pentru cultivarea „spiritului", pentru regăsirea realităţii mexicane si a indianului.
Pentru ea era limpede că în cazul trenului important nu era faptul că ajungea mai repede într-un loc, ci scopul pentru care ajungea. La nimic nu serveau realizările tehnologice dacă nu erau însoţite de o evoluţie spirituală si ăsta era pericolul pe care-l vedea ea, căci, dacă nici Revoluţia Mexicană nu i-a făcut pe mexicani să conştientizeze ceea ce erau, cum era posibil să stabilească vreo legătură cu trecutul lor trăind într-un ritm accelerat? Cînd n-or să-şi mai dorească să fie altceva decît erau?
Bunica a murit fără să afle răspunsul, iar Jiibilo, deşi, pentru ceva vreme, s-a simţit afectat de deces, nu a renunţat să încerce să descifreze enigma hieroglifelor. Studiul său în domeniul matematicii l-a condus la descoperirea calendarelor maiaşe. în treisprezece numere si douăzeci de simboluri, maiaşii au încifrat toată înţelepciunea pe care o deţineau minunaţii lor astronomi. Maiaşii cunoşteau foarte bine bolta cerească ce se rotea deasupra lor, cît şi mişcările planetelor. Cu o mare precizie au reuşit să prezică nu numai eclipsele, ci şi lungimea orbitei descrise de Pământ în jurul Soarelui, înregistrînd o eroare de o miime de număr zecimal faţă de calculele ştiinţei moderne. Cum fusese posibil aşa ceva, în cazul unei populaţii care nu deţinea aparate de măsură moderne? Care nici măcar nu a ajuns să descopere folosirea roţii ca mijloc de transport? Jubilo a ajuns la concluzia că asta s-a întîmplat pentru că ei au reuşit să stabilească o legătură neobişnuită cu universul înconjurător. Maiaşii foloseau termenul de *Ku-xân Suum* pentru a defini felul în care sîntem legaţi de galaxie.
Kuxăn Suum se traduce astfel: „Calea Cerească care conduce la Cordonul ombilical al Universului". Este vorba de un cordon ce se întinde din plexul solar al oricărui om

şi traversează Soarele, pînă ajunge la *Hunab-Kii,* care, de obicei, se traduce prin „începutul vieţii dincolo de Soare".
Pentru ei, universul nu era divizat, atomizat. Credeau că există nişte firicele fine care păstrau legătura permanentă între corpuri; cu alte cuvinte, credeau că Galaxia era integrată într-o matrice rezonantă, în interiorul căreia transmiterea cunoştinţelor se făcea instantaneu. Iar cei care aveau sensibilitatea necesară pentru a percepe rezonanţa lucrurilor, puteau intra în legătură cu universul şi puteau primi imediat întreaga cunoaştere cosmică.
Bineînţeles că atunci cînd *Kuxân Sitnm* este întunecat, e posibil ca propria noastră capacitate de a intra în rezonanţă să scadă, iar Soarele poate să stea în faţa noastră, dar să nu ne spună nimic.
A-ţi imagina Galaxia ca o cutie de rezonanţă era ceva foarte deosebit. A răsuna înseamnă a suna din nou. Iar a suna înseamnă a vibra. Universul întreg pulsează, vibrează, răsună. Unde? în lucrurile înzestrate să-i primească undele energetice.
Jubilo descoperise că obiectele cu formă ascuţită erau mai potrivite pentru a capta energia decît cele rotunde; astfel, i se părea absolut logic că strămoşii lui construiseră piramide, iar contemporanii, stîlpi de telegraf.
înţelegerea fenomenului îl făcea să deducă motivul pentru care craniul său de formă ascuţită reprezenta o antenă puternică, ce îi servea de minune ca să intre în legătură cu cosmosul. Iar membrul său viril în erecţie, pentru a intra în legătură cu cea mai profundă şi sonoră cutie de rezonanţă din lume: cea a soţiei lui. De aici venea capacitatea lui Jubilo de a stabili o comunicare intensă cu toţi oamenii, chiar şi de la distanţă. Lucrul cel mai surprinzător era că făcea asta şi cu obiectele şi pînă şi cu ceva atît de abstract cum sînt numerele. Explicaţia posibilă pentru acest fenomen stătea în faptul că Jubilo, cu antena sa ce capta frecvenţe înalte, nu numai că intercepta vibraţiile subtile ale tuturor lucrurilor, ci si intra în armonie cu ele.

Altfel spus, Jubilo nu se mulţumea numai să perceapă undele vibrante, ci se contopea cu ele pînă cînd reuşea să vibreze pe acelaşi ton si pe aceeaşi frecvenţă. La fel se în-tîmplă cu o coardă de chitară, atunci cînd aude sunetul altei corzi, acordată pe acelaşi ton cu ea. Fără ca cineva s-o atingă, coarda o să vibreze în acelaşi timp cu cealaltă, o să răsune. Pentru Jubilo, a răsuna era ceJ mai potrivit fel de a răspunde unei vibraţii care spune „sînt aici". Era felul lui de-a spune „si eu sînt tot aici si vibrez o dată cu tine".
Aşadar, nu era cîtuşi de puţin ciudat că Jubilo putea să comunice cu numerele. In lunga sa perioadă de studiu a numerologiei maiase, el descoperise că nu era acelaşi lucru să scrii cinci în loc de patru. Şi nu pentru că reprezenta o acumulare diferită de elemente, ci pentru că fiecare avea felul sau particular de a intra în rezonanţă, asemeni notelor muzicale, în acelaşi fel în care putea distinge între un do şi un sol, la vederea unei cărţi de joc întoarse cu faţa în jos pe masă putea ghici cu precizie ce număr avea scris pe ea. Asta o făcea un jucător de cărţi excepţional, dar în mod curios, el juca arareori şi niciodată cu prietenii, pentru că i se părea necinstit să profite de capacitatea lui de a comunica cu numerele. Singura excepţie pe care a făcut-o a fost în Huichapan, un sătuc la poalele munţilor Sierra ele Puebla, cînd ţinea locul unui telegrafist plecat în vacanţă.
Huichapan era un sat liniştit. O ploaie persistentă cădea peste el în fiecare zi. Toate casele aveau streşini mari, ca lumea să poată merge pe stradă fără să se ude. Clima asta era propice pentru dezvoltarea unui tip de melancolie ce pătrundea adînc în oasele locuitorilor, mai rău decît permanenta umezeală.
Locurile de întîlnire erau, evident, locuri închise, iar cîrciuma era cea mai frecventată, în cele cincisprezece zile de cînd ajunseseră în sat, Jubilo nu avusese nici cea mai mică curiozitate să cunoască acest loc atît *de* popular. Preferase să se bucure de momentele libere pentru a se zbengui în pat cu nevastă-sa. Dar într-o

după-amiază, unul dintre cei mai fideli clienţi ai telegrafului, un tînăr ţăran pe nume Jestis, venise să trimită obişnuita telegramă Lupitei, logodnicei sale, care locuia în oraşul Puebla.
Lupita şi Jesiis urmau să se căsătorească în cincisprezece zile. Pregătirile de nuntă erau în toi, iar Jubilo trimisese deja un număr impresionant de telegrame viitoarei mirese, pentru a-i comunica ziua şi ora ceremoniei religioase, cu cîte flori si cîte luminări va fi decorată biserica, cîţi pui intenţionau să sacrifice pentru banchet; în sfîrşit, Jubilo ştia si cîte sărutări voia Jesiis să-i dea Lupitei şi, cel mai important, şi unde.
Bineînţeles că această informaţie n-o aflase de la mire. Acest mesaj confidenţial i-a trecut prin minte lui Jesiis pe cînd se afla în faţa lui Jubilo, iar acesta l-a receptat fără voie, în timp ce-l urmărea cum scria telegrame, devenind, astfel, complice la această relaţie de dragoste, fără să-şi fi propus măcar.
Dar în dimineaţa aceea, cînd îl văzu pe Jesus intrînd pe uşa Oficiului de Telegrafie, Jubilo a ştiut că se întîm-plase ceva grav. Jesus intră cu capul plecat, trist şi agitat. Din cauză că-si ţinea pălăria aplecată în faţă, apa de ploaie se scurgea pe hîrtiile de pe tejghea, fără ca Jesus să observe. Se părea că uitase pînă şi de bunele maniere, căci nu-si scosese pălăria de pe cap. Cu mişcări timide, Jubilo salvă cîteva formulare de la dezastru şi le adăposti de apă, în timp ce Jesus încerca să compună o telegramă, care, în mod invariabil, ajungea la cos. Lui Jubilo îi era limpede că ceea ce Jesiis vroia să-i comunice Lupitei nu era deloc plăcut, în dorinţa de a-i veni în ajutor, Jubilo s-a apropiat de îndrăgostit şi încetul cu încetul i-a cîstigat încrederea, pînă cînd Jesiis i-a mărturisit necazul.
Jesus era un jucător de pocher înrăit şi avea obiceiul să joace la cantină, în fiecare vineri. Dar cu o vinere în urmă, luase o hotărîre fatidică, schimbase ziua de joc de vineri pe sîmbătă, ca să coincidă cu petrecerea burlacilor, fapt ce avusese urmări fatale. Jucase şi pierduse tot. Tot! Ferma

unde plănuia să trăiască împreună cu Lupita, banii pentru biserică, banchet, rochia miresei, pînă şi pentru călătoria în luna de miere la care visase atît de mult! Era de la sine înţeles că bărbatul se simţea distrus. Iar lucrul cel mai nefericit era că pierduse toată agoniseala în faţa lui don Pedro, ciocoiul zonei; un om care, în afară de faptul că era grosolan, mojic şi urît la înfăţişare, era despotic, exploatator şi pungaş, pe lîngă alte multe fasoane. Jubilo nu înţelegea cum fusese posibil ca, ştiind toate acestea, Jesiis

să aibă curajul să parieze împotriva lui. Pur şi simplu nu-i intra în cap. Jesiis încerca să găsească scuze pentru comportarea lui, argumentînd că fusese imposibil să-l evite, că don Pedro apăruse la masa lor de pocher aşa de nicăieri, şi îi întrebase dacă li se putea alătura, la care nici unul dintre ei nu l-a putut refuza.
Era de înţeles. Ceea ce rămînea neelucidat era motivul pentru care Jesiis riscase tot. Jubilo simţea că existase cu siguranţă un motiv mult mai puternic decît ăsta. Şi în timp ce asculta pălăvrăgeala fără de sfîrsit a prietenului său, care încerca să pună toate cele întîmplate pe seama băuturii, Jubilo se străduia să intre în legătură cu suferinţa lui Jesiis ca să afle răspunsul si să descopere că ceea ce prietenul său ascundea dincolo de privirea sa tristă şi sensibilă era slaba si meschina speranţă de *a* cîstiga o dată în viaţă în faţa celui care îi prădase familia de toate bunurile.
Această revelaţie putea fi într-adevăr explicaţia pentru felul iraţional în care pariase Jesiis. în mod categoric, avusese şi un sentiment de neputinţă. Neputinţa mai multor generaţii de ţărani care suferiseră tot felul de abuzuri din partea marilor latifundiari. Jesiis îi comunica atît de bine durerea sa lui Jubilo, încît acesta simţi pe propria-i piele neputinţa lui. Şi în acea clipă îşi dori să-l răzbune pe acest biet om care nu ştia cum să-i spună logodnicei sale, cu cincisprezece zile înainte de nuntă, că trebuia să oprească toate pregătirile pentru mult aşteptata căsătorie. Mai ales că, peste numai cîteva zile, Lupita urma să părăsească Puebla împreună cu rudele ei si să se îndrepte spre Hui-

chapan, unde o aştepta cu nerăbdare întreaga familie a lui Jesus.
Cum putea să-i explice situaţia? Cum putea să se dezvinovăţească? Nu găsea cuvintele potrivite să o facă. Jubilo l-a convins că tristeţea îi deforma felul în care se exprima, si cît timp îi stăpînea inima, nu va putea duce la capăt nici măcar o propoziţie, aşa încît l-a trimis înapoi acasă şi i-a promis să-i scrie şi să-i trimită mesajul chiar el.
Şi chiar aşa a si făcut, dar fireşte că nu cu scopul de a anula căsătoria, ci pentru a-i spune Lupitei, în numele logodnicului ei, cît de mult o iubea. Nu credea că e nevoie să-i spună altceva. Cel puţin nu deocamdată, încă erau multe lucruri de făcut şi era convins că problema lui Jesus se putea rezolva. Avea nevoie numai de timp, dar, pentru că acesta era limitat, hotărî să nu mai piardă nici o clipă şi începu să pună la cale cea mai bună metodă de a face dreptate.
Dacă era ceva ce Jubilo nu suporta, acela era abuzul de putere, în puţinul timp pe care-l petrecuse în acel sat, aflase deja de toate mîrsăviile neînchipuite săvîrşite de don Pedro. Cum dezvirginase mai multe fete, cum îşi exploata muncitorii, cum îi fura pe ţărani cu neruşinare, cum trişa la luptele cu cocoşi şi, după cum tocmai văzuse, la pocher.
Era atît de indignat, încît, deşi era cel mai paşnic om de pe lume, ajunsese să deplîngă faptul că don Pedro su-pravieţuise Revoluţiei ÎVlexicane. Ar fi fost minunat dacă revoluţionarii, profitînd de revoltă, i-ar fi tras un glonte în cap! Ar fi făcut un mare bine societăţii si, mai cu seamă, l-ar fi scutit pe Jesiis de atîta durere. Din cauza ineficientei revoluţionarilor, lui nu-i mai rămînea altceva de făcut de cît să înfrunte această plagă. Cu mari eforturi îşi stăpîni nerăbdarea pînă sîmbătă noaptea, cînd merse la cantină să joace.
îşi făcu apariţia la opt fix şi, imediat, se îndreptă spre masa lui don Pedro, pregătit să-şi joace economiile si salariul din luna aceea. Don Pedro îl primi cu braţele des-

chise, ca un vampir pe o copilă de cincisprezece ani. Vedea în Jubilo o ocazie tocmai bună pentru a mai obţine nişte bani. Lui Jubilo i-a fost suficient să joace cîteva mîini ca să-şi dea seama de felul în care don Pedro îşi exercita puterea la masa de joc. Dacă prima carte pe care o primea era un As, erau cu toţii terminaţi. Don Pedro juca pe mize înalte ca să-i oblige pe ceilalţi jucători să iasă din joc si îţi trebuia mult sînge rece dacă rămîneai şi plăteai pariurile înalte.
Culmea era că don Pedro, pe lingă faptul că juca bine, avea şi foarte mult noroc. Dacă cineva avea cărţi bune şi obţinea un Brelan, el obţinea o mînă mai bună. Dacă cineva făcea o Chintă, el îl bătea cu un Full. Iar, în rarele ocazii cînd nu avea cărţi bune, recurgea la vechiul truc al blufului, adică paria pe o

sumă enormă, ca să-i facă pe ceilalţi să creadă că avea cărţi foarte bune. Şi, în general, deşi toţi se îndoia u de onestitatea lui, nimeni nu plătea ca să-i vadă cărţile. Preferau să rămînă cu îndoiala în suflet, decît fără bani în buzunar. Ajungea să coste foarte scump să afli ce cărţi avea don Pedro, iar speranţa de a-l învinge era un stimul insuficient ca să scoţi din buzunar o sumă mare de bani, căci ce se punea la bătaie pentru a plăti pariul era chiar averea personală, oricît de modestă ar fi fost.
Lui don Pedro nu-i plăcea să piardă, şi, prin urmare, se folosea de oricîte tehnici de intimidare pentru a cîştiga. Recurgea la fiecare dintre ele în funcţie de situaţie. Şi ca să aleagă bine, se baza pe capacitatea sa uimitoare de a interpreta orice mişcare a adversarilor săi, oricît de subtilă ar fi fost, si asta într-o fracţiune de secundă. De exemplu, dacă-i vedea că şovăiau înainte de a plăti pariul, deducea că adversarii săi n-aveau nici măcar o pereche arnărîtă şi profita de moment. Dacă, dimpotrivă, îi vedea dispuşi să plătească, trăgea concluzia că aveau cărţi bune şi că era mai bine să fie cu băgare de seamă. Cînd adversarul nu numai că punea jetoanele pe masă cu hotărâre, ci, mai si plusa pe deasupra, el nu mai plătea si se retrăgea din joc.
39
Pur şi simplu. Nu risca niciodată. Calcula perfect fiecare pariu şi, bineînţeles, cîştiga întotdeauna!
Cu multă îndemînare, Jubilo îl lăsă să cîştige primele mîini, chiar şi arunci cînd avea cărţi mai bune decît el. Nu avea importanţă, noaptea era lungă şi voia să-i cîstige încrederea lui Don Pedro. Acesta căzu în plasă si, după o oră de joc, era mai mult decît convins că Jubilo era un jucător mediocru, care nu-i punea nici o problemă. Deodată, Jubilo schimbă ritmul jocului. Profită că îi venise rîndul să împartă cărţile lui Cesar, farmacistul, care era aşezat în partea stîngă. Astfel, Jubilo era primul care primea cartea şi putea presimţi exact care va fi aceasta. In acel moment aşteptau a cincea carte. Era ultima ocazie pentru don Pedro de a mai paria. Pe masă, fiecare jucător avea patru cărţi. Trei la vedere şi una cu faţa în jos. Don Pedro avea un Valet, un Opt, un Trei, iar cartea întoarsă invers era tot un Valet. Jubilo avea un Nouă, un Şapte, un Rege si cartea întoarsă invers era alt Rege. Asta însemna că avea o pereche mai bună decît a lui don Pedro, dar acesta nu avea de unde să ştie. Dorind să-i vadă cărţile, don Pedro mări miza în speranţa ca Jubilo, în caz că avea o pereche de Regi, o să o arate, dar Jubilo n-a făcut-o. Dacă don Pedro descoperea că avea o pereche de Regi, era probabil că avea să iasă din joc, iar ăsta era ultimul lucru pe care şi-l dorea. Dorea din tot sufletul să-l termine si asta era ocazia lui. Jubilo plăti doar pariul, trădînd o anume ezitare în gesturi. Acesta era semnul de care avea nevoie don Pedro ca să deducă că Jubilo nu avea decît o pereche ridicolă de Nouari.
Don Pedro se linişti. Miza care se adunase pe masă era însemnată şi vroia să fie toată a lui. înainte de împărţirea ultimei cărţi, don Pedro a arătat perechea de Valeţi pentru a-l forţa pe Jubilo să arate perechea de Nouari, dar Jubilo a lăsat Regele întors cu faţa în jos, ceea ce îl obliga pe Cesar să împartă a cincea carte la vedere. Jubilo era convins că va primi încă un Rege şi, deasemenea, ştia că don Pedro va primi încă un Valet, dar nu-i păsa, deoarece un
40
Brelan de Regi era mai bun decît un Brelan de Valeţi. Cînd Cesar lăsă să cadă cea de-a cincea carte pentru Jubilo, un murmur de uimire a înconjurat masa. Frumosul Rege căzu cu încetinitorul, sub privirea imperturbabilă a lui don Pedro. După calculele lui, totul părea să indice că Jubilo ţinea ascunsă o pereche de Nouari, iar la vedere avea un Rege. Ceea ce nu-i convenea deloc. Jubilo avea cărţi mai bune decît el. îşi scoase trabucul din gură si îşi concentra atenţia pentru a primi ultima carte. Pentru că cele patru cărţi erau la vedere, lui îi revenea una cu faţa în jos. Don Pedro o luă încet şi o privi cu aceeaşi întîrziere. Aproape că era să-i scape un zîmbet la vederea altui Valet. Avea Brelan de Valeţi! Şi asta însemna că ieşise cîştigător. Era rîndul perechii de Regi să parieze, dar n-o făcu. Hotărî să spună „pas".
Lui don Pedro i se acceleră pulsul. Se vedea deja victorios şi, fără să-şi ducă mîna la inimă, a pariat nouăzeci de pesos. Atît aştepta Jubilo. A plătit liniştit cei nouăzeci de pesos si a plusat cu ultimii douăzeci de pesos care îi rămăseseră şi care reprezentau tot capitalul său. Don Pedro simţea că lipsa de experienţă a lui Jubilo îl făcea prea încrezător în cele două perechi ale sale si îl împiedica să ghicească că el putea foarte bine să aibă, aşa cum se şi întîmpla de altfel, un Brelan de Valeţi. Astfel încît, sigur pe

victoria sa, plăti pariul, dar întrebă din pură formalitate:
— Să vedem ce cărţi am bătut! La care Jubilo răspunse:
— Un Brelan de Regi.
Don Pedro nu a suportat să piardă, s-a înroşit de furie şi din acea clipă nu a mai avut milă de Jubilo. Si-a folosit toate cunoştinţele şi şiretlicurile pentru a-l distruge. Cînd Jubilo paria, el nu mai juca. în schimb, cînd don Pedro paria, Jubilo avea ghinionul să aibă cărţi bune şi să se vadă obligat să meargă. Vorba e că încetul cu încetul l-a lăsat fără nici un ban.
Jubilo începu să joace prost, era nervos. Oricît de mult se concentra, nu mai putea să ghicească ce carte urma să

primească, cît despre cărţile pe care le ţinea în mînă don Pedro, nici nu putea fi vorba. Nu-şi putea explica ce i se întîmpla. Pierduse legătura cu numerele. Juca orbeşte. Mîi-nile îi transpirau, iar gura îi era uscată. După cîteva mîini pierduse aproape toţi banii pe care-i cîştigase si acum juca tot ce-i mai rămăsese. Pe masă, ţinea la vedere o pereche de Şeptari. Don Pedro nu avea nici o pereche la vedere. Se împărţi ultima carte. Cărţile lui Jiibiîo nu se îmbunătăţiseră. N-avea decît perechea de Şeptari. Trebuia să aştepte ca don Pedro să-şi vadă ultima carte şi să parieze ca să ştie ce i se va întîmpla. Don Pedro, deşi nu avea nici o pereche, avea cărţi mai mari decît ale lui, aşa încît l-ar fi bătut, indiferent de ce pereche ar fi avut el. După ce văzu cartea, don Pedro spuse cu mult aplomb:
— Pariez pe tot ce v-a rămas.
Jubilo ezită dacă să meargă. Toţi ceilalţi jucători se re-trăseseră, aşa că, dacă el nu plătea, nimeni nu avea să ştie ce cărţi ţinea don Pedro. Pe de altă parte, don Pedro paria-se pe tot ce-i rămăsese! Se vedea ele la o postă că voia să-l lase pe drumuri, căci sigur ghicise că banii pe care Jubilo îi avea pe masă erau toţi banii Iui. Mintea lui Jubilo încerca să evalueze toate posibilităţile pe care le avea să cîş-tige. Era foarte posibil ca don Pedro să blufeze, dar singurul mod de a alunga îndoiala era să plătească, pentru că îşi pierduse capacitatea de a intra în legătură cu oamenii, lucrurile si numerele. Aşa încît plăti pariul numai ca să afle cu toată durerea în suflet ca don Pedro avea o pereche de Valeţi. Jubilo simţi un val de aer îngheţat cum îi străbate totjrorpul. Pierduse tot. TOT. Nu mai avea pe ce să parieze. In timp ce-si strîngea jetoanele cu trabucul în gură, don Pedro îi spuse:
— Prietene, vă mulţumesc foarte mult. Cred că nu mai aveţi pe ce să pariaţi, nu-i aşa?
— Nu...
— Dar ce îmi spuneţi de frumuşelul Packard pe care-l aveţi? Nu vreţi să jucăm pe el?

Jubilo rămase ca paralizat. Intr-adevăr, el si Lucha veniseră în sat cu un automobil Packard, dar nici nu-i trecuse prin minte c-ar putea să parieze pe el, fiindcă nu era al lui în totalitate. Era un cadou de nuntă din partea socrilor. Lucha venea dintr-o familie foarte avută, iar cadoul, pe lingă faptul că era o dovadă limpede de afecţiune, era menit să-i facă „comoarei" mai plăcută călătoria pe care trebuia s-o întreprindă alături de soţul său prin „sate slinoase". Maşina valora aproximativ 3 60U de pesos.
Fără să se gîndească de două ori, Jubilo spuse:
— Pariem pe maşină!
Don Pedro zîmbi. De cînd îl văzuse pe Jubilo ajungînd în sat, alături de frumoasa lui soţie, era ros de invidie. Atît din cauza maşinii cît şi a femeii. Pe amîndouă si le dorea şi era de părere că Jubilo nu le merita. Iar acum avea ocazia să o obţină pe una dintre ele.
începu să amestece cărţile grăbit, dar Jubilo îl întrerupse:
— Numai că nu vreau să joc pocher. Pariez valoarea maşinii, şi tot ce e pe masă pe Kid Azteca, care chiar acum participă la Campionatul Mondial de Box, la Categoria Welter în Ciudad de Mexico.
Lui don Pedro i se părea o ofertă foarte tentantă, dar îi scăpa de sub control. Şiretlicurile lui nu puteau influenta rezultatul final. Ar rămîne în voia sorţii. Dar pentru că norocul îi surîdea si noaptea asta obţinuse cele mai mari dştiguri din viaţa lui, nu a ezitat să accepte pariul. Era o singură problemă, aceea că meciul nu se transmitea la radio, iar rezultatul nu se putea afla decît în ziua următoare, cînd ajungeau

ziarele în sat. Pentru că erau deja zorii zilei şi mai erau cîteva ore pînă la răsărit, Jubilo a propus să *se* numere banii de pe masă, care bineînţeles reprezentau o avere, şi să meargă cu toţii la gară să aştepte sosirea ziarelor. Atunci aflau cine era cîştigătorul, îi înmînau banii şi afacerea era încheiată.
Toţi cei prezenţi, inclusiv don Pedro au încuviinţat cu bunăvoinţă si s-au îndreptat în grup spre gară. Trupa îşi

manifesta entuziasmul faţă de neobişnuitul pariu, cu tot felul de comentarii, de la laude pînă la previziuni. Nu era nimeni care să nu-şi dorească să cîstige Jubilo, căci toţi îl urau de moarte pe don Pedro, iar ceilalţi, care nu-l urau încă, erau cît pe ce. Jubilo prefera să tacă. Se separase de grup pentru a fuma în voie. Privirea îi era pierdută în depărtare, în timp ce mîinile si le ţinea în buzunare. Tovarăşii de joc îi respectau dreptul la singurătate, îşi ziceau că era probabil chinuit de incertitudine. Nici nu le trecea prin minte că ceea ce-i provoca lui Jubilo această stare de anxietate era cruda conştiinţă morală: Chucho, scumpul său prieten din copilărie şi bunul său coleg telegrafist, care locuia în Ciudad de Mexico şi care îndrăgea boxul, se dusese să vadă meciul si îl informase pe Jubilo prin telegraf de rezultatul întîlnirii, înainte ca acesta să meargă să joace la cantină. Atunci cînd pa-riase, Jubilo ştia deja cine cîştigase meciul. Pariase la sigur. Dar acum, vina îl chinuia. Nu pentru că don Pedro n-ar fi meritat să fie răsplătit după faptă, ci pentru că încălcase jurămîntul de confidenţialitate pe care trebuie să-l respecte telegraf i ştii. Singurul lucru care-l consola era să ştie că Lupita si Jesiis vor avea bani pentru nuntă şi că Lucha, iubita lui soţie, nu-i va putea reproşa, atunci cînd va ajunge acasă, decît ora la care se întorsese şi nu si pierderea Pac-kardului.
Deprimarea care-l apăsa nu-l lăsa să se bucure de exclamaţiile de satisfacţie, felicitările, îmbrăţişările tuturor. Entuziasmul era atît de mare, încît mai lipsea puţin şi-l ridicau pe umeri. Lui don Pedro nu i-a plăcut deloc victoria lui. Imediat ce a terminat de citit ziarul, a făcut stînga împrejur şi s-a îndepărtat înjurînd de mamă.
Nu ştia să piardă. Nu ştiuse niciodată si la cei cincizeci de ani ai săi era greu să mai înveţe. Ajurat că într-o zi o să se răzbune pe Jubilo.
Privirea pe care i-a aruncat-o lui Jubilo, înainte de a părăsi gara, i-a dat de înţeles acestuia că îşi făcuse un duşman pe viaţă, însă Jubilo nu i-a dat importanţă. Ştia că

peste cincisprezece zile urma să fie transferat la Pâtzcuaro şi credea că niciodată nu-i va mai apărea don Pedro în cale. Jubilo nu ştia că destinul avea alte planuri pentru amîn-doi. Dar în acel moment, nu avea altceva în minte decît să fie în braţele Luchei. Avea neapărată nevoie de odihnă. Voia să uite de noaptea asta, să se întoarcă la viaţa normală, dar era deja prea tîrziu. Noaptea aceasta urma să fie o răscruce în viaţa lui.
O parte dintre cei prezenţi l-au invitat să meargă să mănînce ceva de la piaţă, pentru a sărbători victoria, dar Jubilo nu avea chef de nimic, şi-a cerut scuze cît mai politicos şi a făcut stînga împrejur. Să sărbătorească ce? De vreme ce se simţea ca un învins!
Pierduse legătura cu numerele. Antena lui receptoare nu mai funcţiona, îşi dezonorase profesia de telegrafist. Toate reuşitele din viaţa lui. Acum, chiar că nu-l mai încălzea nici Soarele. Şi nu era o metaforă. O ploaie uşoară, *chipi chipi,* cum o numeau localnicii, uda liniştit străzile. Nu făcea zgomot, dar era neplăcută în aceeaşi măsură. Umezeala din atmosferă era în perfectă armonie cu starea lui de spirit. Simţea o durere în oase şi în suflet. Iar cerul înnourat îl împiedica să-şi aline suferinţa, îl deranja că nu putea vedea Soarele, că nu putea intra în legătură cu el, că nu se putea încălzi cu razele lui.
Deodată, ca şi cum cerul s-ar fi înduioşat, norii s-au dat la o parte şi au lăsat să răzbată primele raze de soare. Jubilo s-a oprit imediat în drum ca să se bucure de frumuseţea răsăritului. De mulţi ani obişnuia să salute Soarele ca parte a unui ritual. Bunica lui îl învăţase să-l venereze, iar el respectase întocmai tradiţia, pînă într-atît încît înainte de a începe ziua de muncă, avea neapărată nevoie de binecuvîntarea astrului.

Cu braţele în aer, Jubilo l-a salutat ca de obicei, dar spre deosebire de alte daţi, nu a primit nici un răspuns. Soarele nu-i mai vorbea. Jubilo a crezut că făcea asta ca să-l pedepsească. N-ar fi trebuit niciodată să-si folosească capacitatea de mediator, de receptor si de transmiţător pentru

ceva atît de superficial ca jocul de cărţi. Nu ar fi trebuit niciodată să folosească informaţii confidenţiale în beneficiu personal. Totuşi, considera că sentimentul care i se transmitea era destul de exagerat, îşi recunoştea greşelile, dar nu erau atît de grave. Era prima oară cînd greşea. Toate aceste obiecţii si supoziţii aveau de-a face cu sentimentul de vină, si nu cu realitatea.
Nu era adevărat că Soarele nu mai dorea să-i vorbească, şi, cu atît mai puţin, că îl pedepsea, întîmplarea făcea ca Pămîntul să fie afectat de fenomenele atmosferice generate de Soare si cînd petele solare devin vizibile, semnalele radio se distorsionează, îngreunînd recepţia. In acel an, 1937, Soarele era în plină activitate şi, ca urmare, era imposibil ca Jubilo să poată comunica cu el cum trebuie. Acelaşi fenomen explica de ce nu putuse capta gîndurile lui don Pedro din timpul jocului de pocher şi de ce îi era greu să o înţeleagă pe Lucha, o femeie marcată de influenţa magnetului din nord, care suferea ca nimeni alta, o dată cu apariţia petelor solare.
De-ar fi ştiut, multe necazuri ar fi fost evitate. Ar fi înţeles, în special, că nu era de ajuns să ai bune intenţii pentru a putea comunica bine cu cosmosul, că, arunci cînd vine vorba de pete solare, întotdeauna ceva rămîne nerezolvat, o discuţie neterminată sau vreo dorinţă rătăcită, care, din cauză că nu-şi găseşte destinatarul, se transformă într-un meteorit neînţeles.
Din păcate, Jubilo a aflat de toate astea mult mai tîrziu, pe cînd urma un curs ca să devină operator radio la Compania Mexicană de Aviaţie. Dar, din fericire, nu a fost nevoie să aştepte atîţa ca să se asigure că harul lui de a primi mesaje era intact, că nu fusese afectat cu nimic. Acolo în Veracruz, lîngă mare, lîngă Lucha, lîngă strămoşii lui ma-iaşi a primit confirmarea, în timp ce dansa pe ritmurile habanerei, a primit un mesaj. Era de la soţia lui. 1l-a trimis din mişcarea şoldurilor, iar Jubilo l-a primit cît se poate de limpede. Ce bine era cînd nu existau interferenţe în timpul comunicării! Cînd un mic *click* producea o scîn-

teie de înţelegere în minte. Aceste momente nu erau comparabile decît cu cele din timpul orgasmului. Şoldurile Lu-chei, mişcîndu-se cadenţat şi urmînd ritmul tamburinei, păreau să-i spună soţului în limbaj Morse: „Te iubesc, Jubilo, te iubesc, te iubesc..," Atunci, nimic altceva nu mai avea importanţă, totul era perfect. Căldura Tropicului, muzica, soloul trompetei, ecoul inimilor si al dorinţelor lor...
— Vreau...
— Ce vreţi, don Jubilo? Vreţi să vă iau tensiunea?
— Vreau...
— Nu? Atunci, vreţi să vă ridic capul?
— Vreau...
— Nu? Atunci, vreţi plosca? Gata, ştiu, vreţi apă!
— Vreau.. .s-o faaac!
— Vai, don Jubilo! Ce obraznic sînteţi! Mai bine încercaţi să dormiţi acolo, închideţi ochişorii, haideţi... Cum? Vreţi să dau muzica mai ţâre...? Bine, fie, dar numai puţin, că după aceea nu vă mai odihniţi şi nu uitaţi că mîine vin prietenii dumneavoastră să vă vadă si trebuie să arătaţi bine.
Mă cuprinde disperarea atunci cînd stau lîngă tatăl meu si nu pot să înţeleg ce spune. Este ca şi cum ai contempla o stea maiaşă, care cuprinde un întreg univers de cunoştinţe, dar care rămîne indescifrabilă pentru profani. Lumina înserării îi conturează profilul chipului, sco-ţînd în evidenţă trăsăturile lui tipic maiaşe. Fruntea lui turtită şi înclinată, nasul vulturesc, bărbia teşită.
Acum ceva timp tata şi-a întors faţa spre fereastră în-tr-o încercare de a evada, îmi închipui că trebuie să-i fie cumplit de greu să nu poată vorbi. Prietenii lui tocmai au plecat, lăsînd în aer un gust dulce-amărui. Mai mult tatei decît mie, cred. Dar vizitele astea sînt pline de revelaţii, îmi arată un tată necunoscut. Un tată cu totul altfel decît cel care m-a învăţat să umblu pe bicicletă, decît cel care

m-a învăţat să merg, decît cel care îmi spunea poveşti, decît cel care făcea lecţiile cu mine, decît cel care m-a ajutat întotdeauna. Este o experienţă tulburătoare să-l descopăr pe bărbatul care se află dincolo de măreaţa figură paternă. Este un bărbat ciudat şi enigmatic, care si-a petrecut cea mai mare parte a vieţii active alături de colegii de muncă. Un bărbat în stare să se îmbete, să spună vorbe dulci, să flirteze cu vreo secretară. Un bărbat care, cîndva, a fost un copil inocent căruia îi plăcea să bată mingea în Alameda de Santa Marfa la Rivera. Un bărbat care, în dimineaţa adolescenţei sale, se delecta urmărindu-şi vecinele cum se dezbracă. Un bărbat care de atîtea ori a glu-

mit, a dansat, a făcut serenade, însoţit de aceşti prieteni buni, de cei de care, fără voie, noi, copiii lui, l-am îndepărtat într-o oarecare măsură. Este cu adevărat emoţionant felul în care ţin unii la alţii si se înţeleg între ei, în aşa măsură încît în timpul vizitei lor au fost momente cînd m-am simţit exclusă, străină de acest joc de complicităţi dintre ei. O singură propoziţie e de ajuns ca să izbucnească în rîs, ca să-şi amintească o anecdotă importantă, ca să comunice într-un mod profund. Cît timp au fost în casă, am avut timp să-i observ şi am descoperit că dincolo de glume şi rîsete, ascundeau o mare durere. Cu toţii se străduiau să n-o arate, dar era limpede că li se rupea inima să-l vadă pe tata în starea în care este. Pe lîngă faptul că, fără îndoială, au fost cuprinşi de teama că ar putea avea aceeaşi soartă.

Reyes, unul dintre cei care nu-l văzuseră de mai multă vreme, aproape a izbucnit în plîns cînd l-a văzut. Si-l amintea pe tata ca pe un om puternic, activ si în deplinătatea facultăţilor mintale. Contrastul era greu de suportat, îmi închipui că îi venea foarte greu să accepte că n-a mai rămas nimic nici din acel Jiibilo sportiv, nici din cel care spunea poveşti, în faţa lui stătea un bărbat îngrozitor de slab, doborît într-un scaun cu rotile, care de-abia mai putea vorbi şi care îşi pierduse vederea de tot, dar care, din fericire, îşi păstra încă simţul umorului. Datorită lui, toţi au reuşit să treacă peste tristeţe şi să petreacă o după-amiază plăcută.

Prezenţa acestor iubiţi telegrafisti în casa noastră mi-a demonstrat că tata nu-mi aparţine. Tatăl meu, iubitul meu tată, nu este numai al meu. Le aparţine în aceeaşi măsură prietenilor săi, străzilor din centru, scărilor de marmură de Carrara ale Oficiului de Telegrafie, nisipului de pe plaja unde a învăţat să meargă, îi aparţine de asemenea aerului, elementul său preferat, acesta care îi lipseşte atît de mult, acesta care de atîta timp nu mai vibrează în sunetele vocii sale.

De curînd am primit vizita fiului si a nurorii mele. Au venit să ne dea mie si bunicului vestea că Federico şi Lo-rena aşteaptă un copil. Zîmbetul tatii ne-a dat de înţeles cum îi suna vestea asta. După ce ne-arn îmbrăţişat si ne-am felicitat, m-a cuprins tristeţea cînd mi-am dat seama că viitorul meu nepot nu va cunoaşte niciodată vocea tatălui meu. Asta m-a făcut să mă gîndesc la privilegiul pe care l-am avut *de a o* putea asculta, de a mă putea bucura de cuvintele ei de încurajare. Vocea tatălui meu! în acel moment mi-am dat seama cit de dor îmi era de ea, cit de mult îmi lipsea, şi că mie îmi revine responsabilitatea de a avea grijă ca această voce sa ajungă la noile generaţii şi să nu se piardă pentru totdeauna.

Cu cîteva zile în urmă, încercînd să regăsesc un ecou pierdut, am colindat vechiul cartier ai părinţilor mei. Am căutat numărul 56 de pe strada Naranjo, prima casă îi; care a locuit tata cînd a venit în Ciudad de Mexico şi am găsit o casă la fel de veche si deteriorată ca el. M-a durut ca niciodată distrugerea construcţiei. Cum este posibil să nu intereseze pe nimeni conservarea patrimoniului naţional? Să nu intereseze pe nimeni să menţină într-o stare bună fîntîna de pe Alameda de Santa Măria, unde tata a învăţat să patineze? Şi Chioşcul Arab unde părinţii mei s-au sărutat pentru prima oară? Cu un nod în gît m-am plimbat prin Muzeul Chopo, pe care l-am vizitat de atîtea ori de mînă cu tata. Am mulţumit lui Dumnezeu pentru că are o structură din fier, oţel şi

sticlă, care i-a permis să reziste admirabil trecerii timpului. Mi-am amintit de vremea cînd în acest ioc era Muzeul de Istorie Naturală si existau nişte vitrine în care se putea admira o colecţie minunată de mici statuete costumate. După părerea mea, cele mai memorabile, în afară de ţăranca chineză, erau cei doi miri. Mireasa cu rochie albă, voal si buchet de flori, mirele cu un costum negru si cizme înalte, despre care eu spuneam mereu că seamănă cu părinţii mei, spre amuzamentul tatei. Mă încînta felul în care rîsul lui răsuna în înalta navă de sticlă a muzeului.

50

Apoi am vizitat clădirea care ani de-a rîndul *a* adăpostit Colegiul Francez, şcoala unde a învăţat mama. M-am sprijinit de un copac care se afla chiar în faţa porţii, dar în partea opusă străzii, aşa cum îmi imaginez că a făcut tata de mii de ori în timp ce aştepta să iasă „iepele alese", după cum li se spunea „mîndrelor" domnişoare cu uniformă albastru marin, cu gulere, manşete şi centuri albe si cu broderie fină.

Nu ştiu dacă a fost din cauza nostalgie;, a tristetei sau a amindurora, dar în acea clipă ceva în mine a răsunat. Nu ştiu cum să explic, dar n-am putut să nu fac legătura cu textura, tonul si delicateţea vocii tatălui meu. Era o voce bănînenscă, dragă, familiară. Era un murmur aproape imperceptibil, dar care m-a reconfortat imens. M-am simţit acoperită si protejată ca atunci cînd eram copil, cînd î! auzeam ne tata spunîndu-mi „Chipi-Chipi" in ţin[1] p ce mă pupa rie noapte-bună.

Clopotele orologiului de !a Muzeu! de Geologie, ce anunţau ora şase după-amiaza, au destrămat vraja. Trebuia să mă întorc să-i dau ceva de in încă re iui tata. Imediat m-am îndreptat spre magazinul de prine,. *Li Roşa,* care, din fericire, încă mai e în picioare si am cumpărat nişte chifle. Cînd am ajuns acasă i-am pregătit tatei ciocolata cu apă în vas de lemn, aşa cum o făcea bunica lui, şi ne-am aşezat la masă să le mîncăm, în timp ce ascultam un disc ai trioului Los Panchos. Şi dintr-o data. pe neaşteptate, mi-a venit în minte imaginea tatei cîntînd aceste cîhtece. Mi-am amintit că mama mi-a spus odată că era într-un trio şi că de multe ori el şi prietenii iui îi cîntau serenade. Mă întreb ce s-a întîmplat după aceea? De ce eu nu l-am auzit niciodată cîntînd melodii de dragoste? Va trebui să învăţ să-i ascult tăcerea ca să aflu răspunsul.

îl simt pe tata absent, cufundat în amintiri. Mă trimite cu gîndul la o imagine care mi s-a întipărit în minte, a serilor cînd îşi prepara o „cuba" şi se aşeza în fotoliul său preferat să asculte discul cu Virginia Lopez în timp ce

51

fuma o ţigară. Nu-mi plăcea să mă apropii de el în acele momente. Nu mi se părea potrivit. Acelaşi lucru îl simt si acum. Disting în privirea sa dorinţa de a fi lăsat singur. Cred că după vizita prietenilor lui are nevoie de puţină singurătate. Am să i-o dau.

Si eu simt nevoia să fiu singură. E un gînd care nu-mi dă pace.

In timpul vizitei de azi, la un moment dat, tata era atît de exasperat că nu se putea exprima, încît prietenul lui, Reyes a improvizat un „telegraf" ca tata să poată „vorbi" cu ei. Telegraful pomenit nu erau altceva decît două linguri, una pusă peste cealaltă, care, atunci cînd tata le lovea, scoteau un sunet apt pentru a fi interpretat de prietenii lui telegrafişti. Experimentul nu a fost foarte reuşit, dar a funcţionat şi mi-a arătat că există o posibilitate pentru tatăl meu de a comunica cu noi, că există un cod, codul Morse, care mă poate ajuta să descifrez misterul ce stă ascuns în acest frumos cap de maiaş.

Mama spune întotdeauna că, în această viaţă, pentru fiecare lucru există o cauză. Eu as vrea să ştiu din ce cauză s-au despărţit părinţii mei. Care a fost motivul pentru care nu si-au mai vorbit? Ce nu a vrut tata să vadă de a rămas orb? Ce a vrut să păstreze cu atîta îndîrjire de s-a îmbolnăvit de Parkinson? Ce a făcut de aceste două corzi de chitară n-au mai vibrat în armonie? în ce moment cele două trupuri n-au mai dansat în acelaşi ritm?

4

A iubi este un verb. Iubirea se arată prin ceea ce faci. Iar un om se simte iubit numai cînd celălalt îi arată iubirea prin sărutări, îmbrăţişări, mîngîieri şi dovezi de generozitate. Cine iubeşte va căuta întotdeauna bunăstarea fizică şi emoţională a persoanei iubite.

Nimeni n-ar crede o mamă că îşi iubeşte copilul dacă nu-i dă de mîncare, dacă nu are grijă de el, dacă nu-l înveleşte cînd îi este frig, dacă nu-i oferă mijloacele necesare ca să crească şi să devină independent.

Nimeni n-ar crede un bărbat că îşi iubeşte nevasta, dacă, în loc să-i ofere banii pentru gospodărie, îi aruncă pe băutură şi tîrfe. Faptul că un bărbat se gîndeşte în primul rînd să satisfacă nevoile familiei şi nu pe ale sale este o dovadă de iubire. Poate tocmai de aceea bărbaţii care sînt în stare să facă asta caută recunoaşterea şi sînt cei mai mîndri atunci cînd soţia le spune: „Dragostea mea, mi-a plăcut la nebunie rochia care mi-ai dăruit-o."

Prin urmare, aceste cuvinte le confirmă faptul că au fost în stare să facă alegerea corectă a îmbrăcămintei, că au pu-tut-o cumpăra si ^n cele din urmă, că sînt în stare să-şi facă perechea fericită.

Descoperim astfel că verbul a iubi se poate conjuga în două feluri. Fie cu sărutări şi dezmierdări, fie oferind bunuri materiale. A da de mîncare, a asigura studiile, hainele, şi locuinţa este tot o dovadă *de* iubire, îi spunem cuiva cît de mult îl preţuim cînd îl sărutăm sau cînd îi cumpărăm perechea de pantofi de care are atîta nevoie. Şi din

acest punct de vedere, pantofii îndeplinesc acelaşi rol ca sărutările. Sînt o dovadă de iubire. Dar asta nu înseamnă sub nici o formă că pot deveni un substitut. Fără iubire, bunurile materiale sînt o formă de constrîngere, de corupere, pe care unii oameni o folosesc pentru a primi în schimb favorurile celorlalţi.

Iar dacă e adevărat că ornul nu trăieşte doar cu pîine, e ia rel ele adevărat că nu poate trăi numai *cu* iubire purii. Si poate de aceea este ah; de *lri-jt* ciad eşti îndrăgostit si sărac. Oricite satisfacţii ar aduce o relaţie pe plan emoţional si sexual, lipsa banilor poate afecta şi distruge trepta! pînă şi cea mai mare pasiune.

Luz Măria Lascurâin, fiind un copil dintr-o familie înstărită, era obişnuită să primească tot felul de cadouri şi atenţii. Nu a existat niciodată vreo jucărie pe care Lucha să n-o poată avea, vreo haină pe care să n-o poată purta sau vreun aliment pe care să iiu-l poată mînca.

Era cea mai mică dintr-o familie cu paisprezece copii şi, bineînţeles, cea mai răsfăţată dintre toţi. A avut tot ce i-a trebuit si chiar mai mult de atît, se poate spune. Familia Lascurâin se bucura de multă popularitate, pentru că au fost primii din cartier care au avut telefon, Victrola şi, mai tîrziu, radio. Tatăl Luchei, don Carlos, era convins că banii erau indispensabili pentru a te integra în societatea modernă, pentru a te bucura de beneficiile tehnologiei. Şi niciodată nu a precupeţii vreun ban cinci a fost vorba să cumpere tot felul de aparate care să tacă viaţa de familie mai comodă si mai suportabilă, lucru pentru care soţia lui i-a fost întotdeauna recunoscătoare. Datorită banilor a putut, printre multe altele, să-şi mute familia din nord în centrul ţării pentru a o apăra de pericolele din timpul Revoluţiei Mexicane. Cînd Lucha avea doar o lună, s-au mutat în capitală si au petrecut doi ani de rebeliune adăpostiţi în vila spaţioasă construită în timpul lui Porfirio Diaz şi care se afla în Santa Marfa de Rivera. Astfel, pentru familia Lascurâin, banii reprezentau siguranţa, liniştea si po-

sibilitatea progresultii pe care le ofereau copiilor lor. Ţi-nînd cont de toate acestea, era de înţeles că pentru Lucha era un imperativ să aibă bani ca să trăiască liniştită si să-şi arate dragostea. Ea a

crescut văzînd cum deţinerea de capital asigura fericirea familiei.
j-jbilo, în copilăria sa, a trăit exact contrariul. Acasă, lipsa banilor nu i-a împiedicat niciodată pe părinţii lui sa-si manifeste iubirea ce o simţeau unul pentru celălalt, şi cu rHît mai puţin pe cea pentru copiii lor. Cu toate că nu si-au permis mai mult de strictul necesar, au trăit mereu înconjuraţi de iubire. Domnul Librado, după eşecul financiar pe care l-a suferit o dată cu falirnentarea fabricii exportatoare de agave, pe care o conducea, s-a văzut nevoit sâ-şi părăsească pămîntul natal pentru a se stabili m capitală, dar în condiţii foarte diferite de cele aie familiei Lascurâin. Economiile nu le-au ajuns pentru mult timp. Copiii lor au trebuit să meargă la scoli de stat şi să uate de orice fel de lux. Din aceeaşi cauză, domnul Librado chibzuia mult înainte de a cumpăra ceva.
Iiibilo nu s-a revoltat niciodată, chiar dimpotrivă. Era convins că hainele şi mobila, departe de a aduce fericirea, îi transformă pe om în sclavul lucrurilor pe care le deţine. El considera că trebuie să stai să te gîndeşti foarte bine înainte de a cumpăra ceva, căci toate lucrurile cereau o anumită atenţie, iar cu timpul, deveneau nişte tirani care pretindeau să li se poarte de grijă: să fie păzite de străini, să fie păstrate în bună stare, pe scurt, a avea însemna a fi dependent, iar el era prea liber pentru a-si pune cătuşe la mîini de bună voie. De aceea, se abţinea să ofere cadouri scumpe, în primul rînd, pentru că nu credea că asta era o condiţie indispensabilă ca să-şi demonstreze afecţiunea faţă de o altă persoană, iar, în al doilea rînd, pentru că era convins că, dacă ar face asta, cadoul l-ar înrobi pe celălalt — ei bine, doar dacă nu era vorba de un bun efemer, aşa cum puteau fi florile sau ciocolata.

Din punctul lui de vedere, valoarea lucrurilor stătea în ceea ce semnifica achiziţionarea lor pentru cine le oferea, si nu în bani. El nu le atribuia nici o valoare banilor si, în nici un caz, nu îndrăznea să-i considere o dovadă de iubire. De exemplu, pentru Jubilo, era mult mai preţioasă o serenadă la trei dimineaţa, decît o brăţară cu diamante. Cea dintîi însemna că fusese dispus să nu doarmă, să îndure frigul, să rişte să fie atacat de vreun infractor sau udat cu apă de vecini. Iar lucrul acesta era cu mult mai curajos decît cheltuirea banilor. Valoarea lucrurilor era foarte relativă. Iar banii erau ca o lupă mare, care nu făcea altceva decît să distorsioneze realitatea si care dădea lucrurilor o dimensiune pe care, de fapt, nu o aveau.
Cît valorează o scrisoare de dragoste? în ochii lui Jubilo, mult. Şi, judecind astfel, era dispus să folosească în exces tot ce era în sufletul lui, ca să-şi arate iubirea. Şi o spunea din inimă, nu ca simbol al vreunui sacrificiu. Pentru el, iubirea era o forţă vitală, cea mai importantă din cîte simţise si trăise. Numai atunci cînd un om simţea pornirea dragostei, uita de sine pentru a se gîndi la celălalt şi pentru a-şi dori să fie alături de el, să-l atingă şi să se contopească cu el. Or, pentru asta, nu era nevoie de bani, era de ajuns o dorinţă.
Iar el ştia mai bine decît oricine că dorinţele şi cuvintele mergeau mînă-n mînă; că ceea ce le mişca era aceeaşi intenţie de a uni, de a comunica, de a crea legături între unii şi alţii, fără a avea vreo importanţă dacă acel cuvînt era scris sau rostit. Jubilo găsea că orice cuvînt oferă această posibilitate de a veni în întîmpinarea altei fiinţe umane pentru a-i transmite un mesaj. Preferatele lui erau, bineînţeles, cuvintele călătoare, cele care străbăteau spaţiul, cele care ajungeau departe, pînă în locuri neînchipuite. Acesta era motivul pentru care radioul îi provoca o asemenea fascinaţie. Prima oară cînd a auzit o voce ieşind dintr-un aparat de radio, i s-a părut ceva magic. Totul s-a întîmplat acasă la Fernando, fratele său mai mare, care îl cumpărase pen-

tru familia lui, iar Jubilo fusese invitat la inaugurarea oficială a noii invenţii de către nepoţii lui, care, în mod curios, aveau aceeaşi vîrstă cu a lui. Era vorba de un aparat de radio suficient de mare ca să cuprindă opt intrări pentru căşti, căci, întrucît cornetul acustic nu se inventase încă, cine dorea să-i capteze semnalul trebuia să-şi pună căştile pe cap şi să ia loc alături de ceilalţi pentru a

împărtăşi experienţa. Asta făcea ca cele opt persoane care se aşezau laolaltă să asculte acelaşi lucru să se simtă, în acelaşi timp, unite într-un mod foarte special şi să se privească cu o anume complicitate.
Era anul 1923, iar domnul Librado, tatăl lui, hotărî să-l scoată la o plimbare, în dorinţa de a-i prezenta oraşul în care urma să trăiască de acum înainte. Pentru Jubilo, sosit de curînd, totul era nou. Fiecare lucru îi atrăgea atenţia. Mai mult decît orice, descoperirea singurătăţii. Simţea îngrozitor de mult lipsa climei calde din oraşul său natal, compania nepoţilor săi, mîncarea delicioasă din sud-est şi, mai ales, accentul yucatan.
în capitală se vorbea altfel. Jubilo se simţea ca un străin în propria lui ţară. Aşa că s-a arătat recunoscător pentru ocazia ce i-o oferea tatăl lui de a se familiariza puţin cu noul oraş. Au închiriat o trăsură şi, împreună cu mama lui, şi-au început plimbarea. La scurt timp după ce au plecat, o ploaie persistentă i-a făcut să se strîngă unul lîngă celălalt şi să nu se mai dezlipească tot drumul. Vizitiul a folosit copertina, care în mod obişnuit acoperea partea din spate a vehicolului, pentru a-i apăra pe pasageri de ploaie. Jubilo ridica copertina cu mîna ca să poată vedea oraşul. Străzile udate de puţin timp sporeau frumuseţea şi farmecul capitalei, care, pe atunci, era un orăşel. La răsărit, se întindea pînă la staţia de tren Sân Lăzaro, unde acum este Camera Deputaţilor. La apus, ajungea pînă la rîul Con-sulado, la Tlaxpana sau ceea ce acum poartă numele de Circuitul Interior. La nord, limita era podul lui Alvarado, acolo unde se afla staţia *de* tren Buenavista. Iar la sud,

oraşul se termina la staţia Colonia, care acum este strada Sullivan.
Ăsta era tot oraşul. Dar era mai mult decît suficient ca Jubilo să se entuziasmeze şi să se convingă ca va putea într-adevăr să trăiască departe de mare. Zornăitul pe care îl făceau rotile trăsurii ce alunecau pe pietrele caldarîmu-lui era un substitut perfect pentru acei zgomot atît ele fa-rniiiar. Pe lîngă aceasta, oraşul, în semn de bun-venit îi oterise cele mai frumoase zgomote. Jubilo descoperi cu m a re plăcere foşnetele, şoaptele, sunetele stridente, xarvn care veneau de peste tot. Şi pentru a încheia această seară atît ele specială, cind a ajuns acasă, s-a întîlnit cu Chucho, vecinul lui, care, în dorinţa ele a pecetlui noua lor prietenie l-a invitat să asculte o emisiune de radio, la el acasă. Acolo uşi dăduseră întîlnire toţi prie'cnii din cartier, în acea zi de S mai 1923, ca să asculte primul concert ce se transmitea în Republică prin intermediul staţiei de transmisie La Casa del Radio, proprietate a ziarului *El Universal liuslnuio.*
In mod evident, prietenia dintre e! si Chucho a crescut, şi împreună au petrecu!: ciupâ-amieze minunate jucîndu-se, si, mai apoi, ascultînd muzică. Au devenit prieteni nedespărţiţi, iar Jubilo îl urma pe Chucho oriunde migra acesta, deoarece părinţii lui păreau fascinaţi ele ideea de a se muta tot timpul dintr-un loc în altul, îşi schimbau domiciliul de plăcere. La cea mai mică provocare. Din fericire, nu părăseau graniţele cartierului, ceea ce nu afecta cu nimic prietenia dintre Chucho si Jubilo, care. cel mult, aveau de recalculat numărul de paşi sau de *cuadro?* ce îi despărţeau. Insă nimic nu a reuşit să-i îndepărteze, nici să-i facă să nu se mai întîlnească pentru a asculta emisiunile de radio. Cu trecerea anilor, un singur lucru s-a schimbat: nu se mai întîlneau atît de des. Jubilo a intrat la liceu înaintea lui Chucho şi s-a văzut copleşit de o mulţime de obligaţii si teme şcolare. Jocul cu bile, titirezul, mingea, bila de po-
' Măsură de lungime (am.) egală cu 100-l30 m. *(N. t.)*

pice, toate au ajuns în cufărul cu amintiri. Cu toate acestea, se întîlnea cu prietenul iui la fiecare stîrşit de săpta-mînă si *se* duceau la cinematograf, mergeau cu bicicleta sau fumau pe ascuns. Vacanţele Jubilo şi le petrecea întotdeauna în Yucatăn, cu familia lui.
O dată, cînd s-a întors acasă după un astfel de răstimp, Jiîbiio a a/lat că Chucho se mutase din nou. S-a horârît să-i facă o vizită cit mai curind, căci voia sa-i vadă mustaţa ce bănuia că începuse să-i crească. Pe drumul spre noua casă a prietenului său lui Jubilo i s-a pus un nod în stomac. Nu i se mai întîmplase aşa ceva pînă atunci. Nu ştia ce era Nu îl durea, doar îi clădea fiori; de parcă voi n să-i vestească ceva. Era ca un presentiment sau ca o teamă Cînd trecu de colţul străzii, î! văzu pe Chucho şi se salutară făcîndu-şi cu mîna. Chucho stătea de vorbă cu doi prieteni, un băiat şi o fată. Te măsură ce se apropia de ei, teama creştea, şi încercă să facă stingă împrejur şi să o ia ia fugă, dar nu putu, fiindcă prietenul lui îl \ ăzuse deja M, în plus,

grupul părea că-l aşteaptă.
Fără raci o legătură, îşi aminti de felul in care porumbeii de pe acoperişul casei sale îşi luaseră zborul într-o dimineaţă, cînd presimţiseră cutremurul care la puţin timp după aceea a zguduit Ciudad de îvîexico.
Cu ciţiva paşi înainte de a ajunge, a înţeles totul, în faţa lui stătea cea mai frumoasă fetită de treisprezece ani pe care o văzuse. Chucho le-a făcut cunoştinţă noilor săi prieteni, Luz Măria si Juan Lascurăin şi Jubilo.
Cind i-a scrins mîna, Jubilo aproape că s-a încovoiat de cît de tare îl durea stomacul.
Atingerea pielii ei l-a zăpăcit complet şi de atunci nu i-a mai dat pace. Cu zîmbetul pe buze, Luz Măria i-a explicat că preferă să i se spună Lucha. Jubilo a vrut să răspundă, dar i-a fost atît de greu, încît, atunci cînd a deschis gura, a lăsat să-i scape un piuit jalnic. Toţi au rîs de schimbarea la care era supusă vocea lui Jubilo.
Jubilo s-a ruşinat, dar a izbucnit în rîs alături de prietenii săi. Nu rîdea

din cauza situaţiei ridicole în care se afla, ci pentru că era încîntat să descopere un nou sunet. Sunetul iubirii.
Era un murmur ce semăna cu un hohot de rîs, cu valurile sparte, cu o explozie de bucurie amestecată cu zgomotul frunzelor uscate purtate de vînt, cu muzica sacră care îi vibra în stomac, în păr, în toată pielea si, bineînţeles, în urechi.
Sunetul iubirii l-a uimit într-o asemenea măsură în-cît, pentru o clipă, a rămas complet surd. A reacţionat abia cînd Lucha l-a invitat să asculte ultimul disc al lui Glenn Miller la ea acasă. Jubilo a acceptat invitaţia imediat şi s-au îndreptat împreună spre casa familiei Lascurăin.
Casa Luchei era cel mai popular loc de întîlnire. Familia Lascurăin era o familie veselă, generoasă si primitoare, cu uşile casei mereu deschise oaspeţilor şi nici în cazul lui Jubilo nu a făcut excepţie. De la început l-a primit cu braţele deschise şi l-a inclus în grupul ei de prieteni. Jubilo le-a fost recunoscător în adîncul sufletului din mai multe motive, unul era ocazia ce i se oferea de a-si face prieteni noi; altul era posibilitatea de a asculta radioul şi fonograful, aparate care la el acasă nu existau, si ultimul, dar cel mai important, era că se afla aproape de Lucha, această fetiţă de treisprezece ani care, din acea zi, l-a ţinut în stare de veghe pentru totdeauna.
Lucha era cu doi ani mai mică decît el, dar aşa cum se întîmplă de obicei, era mai dezvoltată decît Jubilo. în timp ce lui Jubilo de-abia i se schimba vocea si începuse să-i apară o mustăcioară ridicolă, Lucha avea deja sînii dezvoltaţi si atrăgători, iar şoldurile creşteau pe zi ce trecea. Jubilo o visa toată noaptea, iar ziua se trezea în patul ud. Ei îi erau dedicate cele mai frumoase fantezii erotice. Ei îi erau dedicate toate ejaculările de la prima pînă la ultima. Universul întreg se rotea în jurul Luchei şi căpăta o culoare mult mai deschisă şi luminoasă.
La puţin timp după aceea, Jubilo, care urma al doilea an de liceu, a învăţat la orele de fizică că magnetismul Pă-mîntului era generat de fierul care se rotea în jurul nucle-

ului său. Profesorul le-a explicat că atît în sîngele omului, cît şi în al animalelor exista un element numit magnetită, care le permitea să capteze energia electromagnetică a pâ-mîntului. La unii acest element funcţiona mai bine decît la alţii. Aşa se explica de ce unele animale puteau „presimţi" schimbările ce aveau loc sub pămînt, cum era cazul cutremurelor, si, înainte de a muri strivite, o luau la fugă.
Jubilo îşi aminti imediat de ziua în care o cunoscuse pe Lucha. Cu siguranţă, magnetită lui intrase în legătură cu centrul magnetic al Luchei şi încercase să-l prevină de dezastru. Voise să-i comunice că viaţa lui era în pericol, cel puţin viaţa pe care o avusese pînă atunci. Să-i spună că din acel moment, povestea lui se va spune altfel: înainte şi după ce a cunoscut-o pe Lucha, fiindcă această întîlnire, în mod hotărîtor, îi schimbase viaţa pentru totdeauna.
Jubilo era de părere că fierul din sîngele Luchei trebuie să fi fost foarte special, deoarece reuşea să producă un magnetism foarte asemănător cu cel al Pămîntului, căci această fetiţă atrăgea dorinţele bărbaţilor la fel cum nectarul atrage albinele. Si aceste dorinţe, dacă nu erau împărtăşite, rămîneau şi se roteau în jurul ei, făcînd ca magnetismul ei natural să atingă niveluri alarmante.
Nu era nimeni în cartier care să nu-şi dorească să fie iubitul ei, care să nu rîvnească să-i dea cea dintîi sărutare, care să nu vrea să se contopească cu ea. Norocosul a fost Jubilo. La cîteva luni după ce se

cunoscuseră, în timpul unei *posada*[4] de Crăciun, îi mărturisi dragostea si, spre surprinderea tuturor, Lucha, cea greu de cucerit, acceptă.
în primele luni de logodnă, Jubilo i-a arătat foarte mult respect. Tot ce făcea era să o ia de mînă şi să o sărute uşor pe buze. Dar, treptat, a devenit mai îndrăzneţ.

[4] *posada* (sp.), sărbătoare tradiţională mexicană ce se desfăşoară cu ocazia Crăciunului, între 7 şi 26 decembrie, în cadrul ei se recreează drumul parcurs de losif şi Măria din Nazaret la Bethleem, unde s-a născut lisus, şi se obişnuieşte să se ceară găzduire *(posada,* han, loc de popas) pînă în ziua de 24 decembrie. *(N. t.)*

Lucha îşi aducea perfect aminte de prima oară cînd limba lui Jubilo i-a pătruns printre buze. A avut o senzaţie foarte ciudată. Nu ştia sigur dacă i-a plăcut sau nu. Singurul lucru cert era că a doua zi nu-î mai putea privi în ochi fără să se ruşineze.
Apoi au ajuns să se îmbrăţişeze îndelung si sa se sărute. Cu timpul, încrederea a crescut, ca să nu spunem temperatura, şi au trecut la îmbrăţişări mai strînse care le uneau corpurile... toarte tare, pînă într-atî! înot Lucha a început să simtă desluşit, în pubis, cum membrul viril al lui Jubilo se întărea. După asemenea îmbrăţişări, mina Iui Jubilo a început să alunece timid pe spatele Luchei. Si aici au început problemele pentru ea.
Lucha era obişnuită să aibă tot ceea ce-şî doreşte, iar acum, că era mistuită de dorinţa ca Jubiio să o rai'n./iie nu numai pe tot spatele, dar şi ceva mai jos trebuia să-şi înăbuşe pofta de a-i cere asta. î se întîmpla aceiaşi lucru a tui ici cînd Jiîbilo o lua de mină, în timp ce ascultau muzică, aşezaţi în saion. Cîteodata, Jubilo, vrînci nevrînd, îi atingea picioarele cu mina, iar Luchei i se tăcea pielea de găină. O excita gîndui că el ar fi putut să-i mîngîie picioarele fără rezerve şi să ajungă cu manile pînă în părţile intime, clar această posibilitate era supusă cenzurii convenţiilor sociale. Vorba e că, dintr-un motiv sau altul, după vizita lui fiibilo, î.ucha rămînea invariabil cu chiloţii umezi, obrajii aprinşi şi răsuflarea agitată.
fn fiecare zi căutau cu mai multă nerăbdare o ocazie să rămînă singuri, dar nu reuşeau mereu, fiindcă întotdeauna se afla pe acolo fie vreun intrus care îi urmărea, fie unul dintre fraţii Luchei care nu se însuraseră încă, fie părinţii ei sau servitorii.
Cu toate acestea, într-o zi li s-a ivit o ocazie unică. Una dintre surorile lui don Carlos murise si întreaga familie plecase la înmormîntare. Lucha rămăsese acasă, pentru că avea o durere de cap cumplită. Cauza acestei boli nu era alta decît dorinţa înăbuşită si acumulată de-a lungul celor şapte ani de cînd erau logodiţi. De îndată ce rămase

singură în casă, Jubilo veni în vizita sa obişnuită. Trecură împreună în salon şi, în timp ce ascultau un disc de Duke Ellington, Lucha îi luă mîna lui Jubilo si i-o aşează direct pe sini. Surprins, dar şi satisfăcut, Jubilo acceptă invitaţia cordială şi îi mîngîie cu o tandreţe pătimaşă. In acea zi, Lucha ştiu că era timpul să se mărite cu Jubilo, căci nu era un lucru bine privit ca o domnişoară să-i îngăduie logoii-nicuiui ei genul ăsta de dezmierdări. lai acum înţelegea de ce! L'ra limpede că cîe-acum înainte nu mai exis i a caie de întoarcere. Pasiunea creştea tot timpul, în mod iremediabil, iar ea nu-î mai putea rezista. Se săturase sa se opună chemării dorinţei, î'e de altă parte, dacă se abandona în braţele lui, nu mai era posibil să se mărite virgină, aşa cum sperai; părinţii ei.
Lucha găsea această postură socială absolut ridicolă. Dacă puritatea femeii era distrusă în clipa în care îşi pierdea virginitatea, asta însemna că cel mai impur lucru de De lume era penisul, ori ea nu era de acord. Mulţi ani, călugăriţele de la scoală o învăţaseră că Dumnezeu a făcut omul după chipul si asemănarea lui. Deci m; era cu putinţă ca una clin părţile corpului omenesc să fie impură, pentru că era o emanaţie divină.
Afară de asta, î se părea cît se poate de absurd să creadă că Dumnezeu 3e-a dat bărbaţilor mîini cu care să nu mîngîie si femeilor clitoris, pe care să nu-î stimuleze. Fireşte că nu i-a trecut niciodată

prin minte să folosească argumentul ăsta *ca să-şi* convingă părinţii să o lase să se mărite cu Jubilo. Nu. A folosit multe altele pînă i-a convins că era îndrăgostită nebuneşte si că era mai bine să o lase să se mărite, deşi Jubilo, la numai douăzeci şi doi de ani, nu-i putea asigura un viitor promiţător.
Luchei i s-a făcut pe plac, dar acum, că avea ce îşi dorise atît de mult, îşi dădea seama că îi lipseau multe alte lucruri. Niciodată nu a crezut că era un lucru atît de greu să fii măritată şi, cu atît mai puţin, să fii măritată cu un om sărac. Părinţii ei o avertizaseră, dar cine ascultă sfaturile părinţilor cînd e îndrăgostită şi foarte, chiar foarte înfier-bîntată? Nimeni.
Clipele petrecute în pat cu Jubilo erau minunate, dar apoi el se ducea la serviciu, iar Lucha rămînea singură. Cînd Jubilo închidea uşa, peste casă se aşternea liniştea. Rîsetele dispăreau împreună cu el. Lucha nu avea cu cine vorbi, îi era dor de familia ei. îi era dor de prietenele ei. Ii era dor de agitaţia din casa părintească, îi era dor de strigătele negustorilor ambulanţi, îi era dor de şuieratul maşinii cu pătate, îi era dor de trilul canarilor de acasă, îi era dor de Victrola ei. îi era dor de discurile ei. Măcar de-ar fi avut un radio, nu s-ar fi simţit atît de singură! Dar nu-l avea si nu vedea nici o posibilitate de a-l avea în viitorul apropiat, fiindcă Jubilo economisea pînă şi ultimul bănuţ care-i rămînea, cu scopul de a cumpăra într-o zi o casă.
Pe zi ce trecea, Lucha se simţea cuprinsă de o nostalgie puternică. Nu avea lîngă ea pe nimeni căruia să-i împărtăşească grijile ei. în satele prin care trecea, nu avea timp suficient într-o lună să lege o prietenie cu cineva căruia să i se confeseze. Găsea că lumea din provincie era foarte închisă şi bîrfitoare. Nu îşi dădea seama că simpla ei prezenţă era revoltătoare. Coafura ei, felul în care se îmbrăca, ce păreau copiate dintr-o revistă de modă, în mod firesc năşteau vorbe în urma ei. Şi asta dacă ţinem seama că oamenilor chiar le plăcea să-i critice pe toţi cei care se purtau altfel, iar ea era ţinta perfectă.
Era o femeie tînără, frumoasă, care se îmbrăca ca un star de cinema si care conducea maşina! Cum să nu atragă atenţia? Vorba e că Lucha se simţea singură şi cu atît mai mult în Huichapan. Ploaia îi provoca stări de melancolie profundă. Se simţea foarte rău pentru că nu putea lua legătura cu Soarele. Mama ei o învăţase de copil că Soarele purifica şi înălbea îmbrăcămintea. Lucha simţea că puterea lui purificatoare era mai mare de atît. Era convinsă că elimina de asemenea impurităţile sufletului. Iar în casa ei din Ciudad de Mexico, adică în fosta ei casă, în casa

părinţilor ei, întotdeauna putuse să iasă în grădină să se întindă la soare atunci cînd voia să alunge tristeţea.
Pentru o fetiţă care crescuse înconjurată de răsfăţuri şi atenţii, viaţa alături de Jubilo era greu de suportat. Si nu pentru că i-ar fi lipsit dragostea, nici pentru că el nu ar fi fost destul de atent, ci pentru că viaţa de femeie măritată pe care o ducea nu era ceea ce sperase. Lucha îşi închipuia că, asemeni mamei ei, o să aibă servi tori care să aibă grijă de treburile casnice, că ea doar o să cînte la pian, o sa primească vizita prietenelor şi o să meargă la cumpărături.
Părinţii săi o educaseră să fie ca o mică prinţesă. Urmase o şcoală de domnişoare, unde învăţase să vorbească engleză şi franceză. Ştia să cînte la pian, să brodeze si să aşeze masa ca la carte. Luase cursuri de artă culinară. Astfel că ştia să gătească, dar la sobă cu gaz, nu cu cărbuni. Stăpînea bucătăria franceză, nu şi pe cea mexicană. Despre Mexic nu prea ştia mare lucru si cu atît mai puţin despre mîncarea mexicană. Pentru ea, Mexicul se reducea la capitală, mai exact, la limitele cartierului ei. Ea credea că în toate casele Republicii Mexicane se mînca întocmai ca la ea acasă, şi că rămăşiţele de la masa din ziua respectivă se păstrau la frigider. Nici o clipă nu se gândise că dacă voia o ceaşcă de cafea cînd se trezea din somn, mai întîi trebuia să aprindă focul în sobă. Nu ştia cum să facă asta. Nimic din ce învăţase nu-i era de ajutor. Acum învăţa ce nici un profesor n-o învăţase înainte: pentru început, că mîncarea care nu era pusă la frigider se strica, putrezea, făcea viermi şi se coclea. Era nevoie de o minte bine organizată pentru a supravieţui fără frigider. Pentru

a şti ce trebuie cumpărat şi în ce cantităţi. Rafinamentele cu care fusese învăţată nu-i erau nici ele de folos atunci cînd avea de spălat rufe în chiuvetă. Nu avea nici cea mai mică idee de cum se făcea asta. La ea acasă, mama ei avea o maşină de spălat cu centrifugă, ultimul model, iar să spele de mînă i se părea foarte complicat. Pe de altă parte, nici una din rochiile pe care le avea nu era potrivită pentru

treburile casnice. Se simţea nelalocul său, ca un *gringo* pe ringul de dans.
Singurul lucru bun era că avea tot sprijinul lui Jubilo. Lîngă el, toate problemele se risipeau. Acest Mexic necunoscut îi apărea zîmbind. Lîngă soţul său, mâncarea din piaţă i se părea delicioasă şi pînă şi băligarul de cal mirosea a glorie. Datorită lui Jubilo a putut să cunoască adevăratul Mexic, acela al provinciei, al săracilor, al indienilor, acela uitat. Acela care încetul cu încetul era acoperit de căi ferate şi de stîlpi de telegraf, care se răspîndeau pe toată suprafaţa ca o pînză de păianjen. Iar Lucha se simţea tot timpul ca o muscă pe punctul de a fi prinsă de păianjen, de această forţă ocultă care se ascundea în spatele progresului. Schimbările la care era martoră şi cele care se apropiau îi dădeau o stare de neliniște. Totul i se părea nou, iar ea nu era destul de pregătită pentru schimbare, înainte de orice, resimţea lipsa banilor; dacă i-ar avea, totul ar fi foarte uşor. Şi-ar putea cumpăra cîteva jupoane şi şaluri care să o facă să se simtă mai la locul ei la piaţă, căci sacosele din iută, în care ducea cumpărăturile, deja îi distruseseră toţi ciorapii de mătase. Pentru noua ei viaţă avea nevoie de alte haine, de altă coafură, de alţi pantofi, si nu avea bani. Iar cel de care depindea din punct de vedere economic nici atît.
Se căsătorise ştiind că îşi unea viaţa cu un bărbat foarte tînăr şi foarte sărac, care tocmai devenise telegrafist şi care încă nu era pe picioarele lui, dar niciodată nu îşi închipuise tot ce însemna acest lucru. Pe ea, singurul lucru care o zorea era să-şi piardă virginitatea, iar acum trebuia să facă faţă consecinţelor şi să uite de viaţa ei de fetiţă răsfăţată. Nu se mai putea baza pe ajutorul din partea mamei, a fraţilor sau a dădacei, nici pe ajutorul economic din partea tatălui. Acum trebuia să aibă grijă de toate astea singură. Să aprindă focul de dimineaţă, să gătească cu lemne, să spele rufele de mînă, să scuture, să frece podelele, să trăiască fără parfum şi fără pasta ei de dinţi *Colgate* şi să facă în aşa fel încît Jubilo să nu-şi dea seama de nemul-

tumirea ei. Nu merita asta. Era foarte bun cu ea si îi dădea tot ce putea el; nu era mult, dar o făcea din dragoste adevărată. Trebuia să recunoască că făcea eforturi ca ea să fie fericită şi că, atîta timp cît era lîngă el, nu-i era dor nici de parfumurile ei, nici de cercul ei social, nici de petrecerile ei, nici de picupul ei, nici de radioul ei; dar atunci cînd rămînea singură, începea să plîngă, şi, mai ales, atunci cînd număra banii pentru cumpărăturile din acea zi. Pentru a merge la piaţă trebuia să adune pînă si ultimul bănuţ si sa-l facă să ţină cît de mult putea. In timp ce trecea pe lîngă vînzători si făcea socoteli, îşi punea mintea la contribuţie ca să găsească un mod de a prepara o mîncare completă cu cît mai puţine ingrediente. Iar cînd avea toate cele necesare, pe drumul de întoarcere acasă, se gîndea la cîte feluri erau sau ştia să prepare, fără să fie vreo clipă în care să nu viseze la ziua în care toate greutăţile băneşti aveau să dispară din viaţa ei.
în noaptea în care Jubilo a cîştigat la pocher, Lucha a crezut că acea zi sosise, şi, imediat a început să o obsedeze ideea de a cheltui toţi banii, dar Jubilo nu a lăsat-o, ceea *ce* a constituit motiv pentru prima lor ceartă. Lucha i-a reproşat furioasă soţului ei că nu-si dădea seama de cîte lucruri aveau nevoie, iar Jubilo i-a răspuns că tocmai pentru că îşi dădea seama credea că era absolut necesar să economisească toţi banii pe care-i aveau. Astfel încît peste puţin timp îşi vor putea cumpăra o casă decentă şi cît mai aproape de familia Luchei, ca să nu-i mai fie dor de viaţa ei de dinainte. Unul se gîndea la o soluţie pe termen scurt, celălalt pe termen lung. Unul căuta un paliativ, celălalt o rezolvare definitivă a problemei. Pînă la urmă, după un timp de ceartă, au ajuns la un acord temporar. Jubilo a consimţit ca Lucha să-si cumpere două jupoane şi un şal, iar Lucha să nu se atingă de restul banilor.
Posibilitatea de a-şi cumpăra ceva o mulţumea foarte tare pe Lucha. Şi se poate spune că achiziţionarea şalului i-a schimbat viaţa literalmente. Descoperise un obiect de

îmbrăcăminte foarte util şi frumos, care de atunci a devenit un accesoriu indispensabil.
Lucha avea un aer foarte înfumurat cînd mergea cu şalul la gît. Se simţea alta. Era întîia oară, de cînd se căsătoriseră, cînd mergea la cumpărături. Era atît de entuziasmată, încît, pe drumul spre casă, se opri la băcănie să cumpere nişte luminări. Pe tejghea, era un borcan cu ardei iuţi în oţet si altul cu măsline. Mirosul de măsline inunda atmosfera. Lucha nu putu să reziste mult să nu cumpere cîte-va. Avea o poftă de nestăvilit să le ronţăie, căci de luni de zile nu mai mîncase una. Iar acum, că-si făcea poftele, era timpul potrivit, îi ceru negustorului 100 de grame şi cînd deschise portofelul descoperi că banii se evaporaseră, îi ajungeau să plătească luminările, nu si măslinele. A încercat să achite cantitatea necesară cu mărunţişul care îi rămăsese, şi, în acel moment, în magazin intră don Pedro şi înţelese imediat în ce situaţie penibilă se afla Lucha. Fără să stea să se gîndească, scoase din portofel banii de care era nevoie pentru a plăti tot şi îi asază pe tejghea spu-nînd:
— Daţi-mi voie, vă rog.
Lucha întoarse capul şi zări acel chip urît care nici dacă ar fi zîmbit în cel mai frumos fel nu putea fi amabil şi care era nici mai mult nici mai puţin decît al omului pe care soţul ei îl bătuse la pocher.
Lucha, cu un gest delicat dar ferm, îi înapoie banii şi îi răspunse:
— Sub nici o formă. Sînteţi foarte amabil, dar nu trebuie să vă deranjaţi, mă întorc imediat si plătesc.
— O femeie atît de frumoasă ca dumneavoastră nu merită să meargă pe jos prin ploaie. Vă rog, acceptaţi ajutorul meu plin de respect.
— Vă repet că vă mulţumesc, dar nu este nevoie, nu-mi este greu deloc să merg pînă acasă si să mă întorc, fiindcă am venit cu maşina, nu pe jos prin ploaie.
— Fie, dar în orice caz, nu mi se pare corect să vă las să faceţi drumul de două ori. Vă rog, nu mă jigniţi, trei centavos nu sînt atît de importanţi pentru nimeni încît

să provoace remuşcări. Faceţi-mi onoarea de a vă putea fi de folos cu ceva.
Don Pedro îi luă mîna dreaptă şi i-o sărută uşor, pu-nînd punct astfel discuţiei.
Lucha nu ştiu ce să facă. Se vedea de la o postă că bărbatul ăsta niciodată nu acceptase un refuz, dar cum pofta crescuse considerabil, alese să spună repede „mulţumesc", să ia marfa si să iasă din magazin cu senzaţia că tocmai făcuse ceva rău. Nu îi plăcea deloc zîmbetul de satisfacţie ce apăruse pe chipul lui don Pedro cînd ea acceptase banii. Nu ştia cum să-l interpreteze. Nu ştia că lui don Pedro îi fusese uşor să descopere care era punctul vulnerabil al lui Jubilo şi unde îl putea ataca. Măslinele nu i s-au părut atît de bune Luchei pe cît spera. Stomacul îi era întors pe dos, înfiorat, zguduit. Pe de-o parte avea senzaţia neplăcută că tocmai făcuse ceva rău, iar pe de altă parte, simţea o enormă satisfacţie că îşi făcuse un capriciu. Era un sentiment contradictoriu. Nu ştia să spună ce se întîmpla în acele clipe în sufletul ei. îi era ruşine, ca si cum ar fi greşit cu ceva în faţa lui Jubilo. Ca si cum i-ar fi deschis uşa casei lui Lucifer însuşi. Ca şi cum ea şi Jubilo ar fi fost în pericol, pe cale să înfrunte ceva îngrozitor şi necunoscut. Era ca un presentiment care o neliniştea, care o agita si îi provoca un fel de greaţă pe care n-o mai simţise pînă atunci. Semăna întrucîtva cu ce simţise în ziua cînd îl cunoscuse pe Jubilo, dar acum era cu totul altfel. Cu acea ocazie gîdilatul din stomac fusese foarte plăcut. Simţise un tremur, într-adevăr, dar mai mult ca o reacţie de plăcere decît orice altceva. Semăna cu răspunsul unei tamburine atunci cînd e lovită. Stomacul ei, sub această puternică impresie, tremurase ceva timp. Diferenţa era că, prima oară, stomacul ei intrase în armonie cu energia iubirii pe care i-o transmisese Jubilo. în schimb, acum, intra în concordanţă cu o parte ascunsă, ignorată, renegată, dar care stătea acolo, la pîndă, hotărîtă să o dea gata de tot, să o facă să „răsune" de furie, să in-

tre în legătură cu soarele negru, cu această lumină întunecată.

Lucha simţea că această energie necunoscută pusese stăpînire pe sufletul ei. Nu putea să-şi scoată din minte senzaţia neplăcută pe care i-o provocase atingerea buzelor lui don Pedro de mîna ei. Amintirea îi provoca greaţă. Acest sărut o făcea să se simtă ca o păcătoasă. Ca şi cum în momentul în care îl primise îşi pierduse inocenţa pentru totdeauna. Ca şi cum niciodată nu va mai putea fi ce a fost.
încercînd să se liniştească, porni spre Oficiul de Telegrafie. Voia să audă rîsul binecuvîntat al lui Jubilo. Voia să se simtă curată. Voia să şteargă această experienţă neplăcută şi nu o putea face decît alături de soţul ei. Lîngă el totul era luminos.
Jubilo se bucură de vizita neaşteptată. Zîmbetul de pe chipul lui o făcu pe Lucha să uite o clipă de toate grijile. Ochii lui Jubilo străluceau în aşa feJ încît, într-o fracţiune de secundă, ajunseseră să aibă acelaşi efect ca razele de soare la care se expunea Lucha în grădină, atunci cînci dorea să-şi purifice sufletul. Se simţi din nou curată, pură, uşoară. Jiibiolo îi ceru să-l aştepte cîteva minute pînă se ocupa de o doamnă; în curînd avea să fie ora de masă şi voia să meargă acasă cu ea. Lucha acceptă cu bunăvoinţă si se îndepărtă cîţiva metri de tejghea ca să-şi lase soţul să lucreze în linişte.
Doamna cu pricina era o negustoreasâ de la piaţă care se afla în aceeaşi situaţie prin care tocmai trecuse Lucha. Nu îi ajungeau banii să plătească telegrama pe care trebuia să o trimită. Luchei i se umplură ochii de lacrimi şi îşi întoarse privirea spre stradă ca Jubilo să nu observe.
De fapt, nu era nevoie să fi făcut asta, căci soţul ei, în generozitatea sa, era atît de concentrat să rezolve problema femeii că nu avea ochi decît pentru ceea ce avea de scris. I-a propus negustoresei să-l lase să redacteze mesajul altfel încît să-i ajungă banii să plătească. Telegrama iniţială spunea aşa: „Ştiu că datorez banii domniilor voas-

tre si nu am putut plăti. Totuşi, îmi trebuie zece cutii de bulion. Vă rog le trimiteţi. De îndată ce le vînd vă plătesc tot."
Datorită intervenţiei lui Jubilo, mesajul deveni: „Am încheiat o afacere bună. Vînzînd zece cutii de bulion pot să vă plătesc datoria. Trimiteţi-le urgent."
Au economisit paisprezece cuvinte şi, în treacăt, Jubilo s-a angajat nu numai să corecteze greşelile gramaticale din telegramă, ci şi ca această femeie sărmană să primească marfa.
Partea rea a fost că Lucha a avut din nou răgaz să ră-mînă singură cu gîndurile ei şi să se vaite de cele întîm-plate la băcănie. Punea întreaga vină pe seama lipsei de bani. Dacă ar fi avut fonduri suficiente, nu ar fi fost nevoită să acepte ajutorul financiar al lui don Pedro.
Cînd eşti strîmtorat cu banii ţi se întîmplă tot felul de nenorociri. Chiar acum, această biată femeie, cu care se identifica pe deplin, suferea din lipsa banilor la fel ca ea la băcănie. Nu-i plăcea să vadă sărăcia, să se vadă expusă în faţa ei. Se simţea vulnerabilă şi lipsită de apărare. O speria faptul că depindea de un bărbat sărac.
Lumea era concepută pentru cei bogaţi. Celor săraci nu li se dădea nici o şansă. Acum înţelegea de ce începuse Revoluţia Mexicană. Era îngrozitor să fii sărac. Şi dacă nu ar fi călătorit împreună cu Jubilo prin toată Republica, nu şi-ar fi închipuit niciodată condiţiile în care trăiau mii de mexicani. Ea cunoştea Europa mai bine decît propria ţară şi o durea să descopere mizeria. Ca într-c casă să existe o farfurie cu supă, e nevoie de bani. Ca pămîntul să rodească, e nevoie de bani. Ca să poţi călători diritr-o parte în alta, e nevoie de bani. Ca să construieşti o casă, e nevoie de bani. Ca să se construiască stîlpi de telegraf, e nevoie de bani. Ca să comunici cu cei dragi, e nevoie de bani. Iar atunci cînd o femeie depindea de altcineva ca să-i obţină, îşi vedea puterea de decizie limitată.
Cel care plăteşte porunceşte. Stăpînii banului hotărau ce, cum şi cît mînca un ţăran. Ce fel de porumb semăna.

Pe scurt, pînă şi la ce oră se ouau găinile! Nu i se părea drept că pentru a trimite o telegramă trebuia să

plăteşti. Că cineva condiţiona comunicarea între două persoane şi numai cine avea bani avea acces la un mijloc de comunicare care ar fi trebuit să aparţină tuturor. Asta şi multe altele o deranjau pe Lucha, fiindcă nu era obişnuită ca cineva să-i spună ce să facă cu viaţa ei. Singurul lucru care îi plăcea era că Jubilo terminase cu negustoreasa si putea pleca acasă.
Prezenţa lui Jubilo a reconfortat-o imediat. Lingă el toate problemele dispăreau, nimic nu mai părea un obstacol de netrecut. Jubilo avea acest har. Lipsa banilor a trecut imediat pe planul al doilea. Nu avea nevoie de monede pentru a mîngîia mîna soţului ei, pentru a-l privi în ochi, pentru a-l săruta pasional şi pentru a se bucura *de* erecţia lui. Cînd au intrat în casă, s-au îndreptat direct spre dormitor să facă dragoste ca doi nebuni. Lucha simţea mai multă plăcere ca oricînd atunci cînd penisul lui Jubilo îi mîngîia vaginul si, de aceea, a fost surprinsă cînd Jubilo s-a dezlipit de ea pentru a-i spune:
— Te simt altfel, Lucha, nu eşti tu...
Inima Luchei aproape că se opri de tot. Se simţea descoperită. Nu ştia cum, dar bănuia că Jubilo ştia deja că acceptase trei *centavos* din partea lui don Pedro. îşi întoarse privirea ca Jubilo să nu-i observe tulburarea si începu repede să caute o scuză credibilă, dar reuşi doar să bolborosească:
— Altfel? Cum?
Jubilo nu-i răspunse, era preocupat, în schimb, să-i cerceteze pîntecele cu palma mîinii. Jubilo izbucni deodată într-un hohot de rîs ce inundă întreaga cameră.
— Eşti însărcinată! Dragostea mea... eşti însărcinată!
Şi începu să o umple de sărutări. Lucha rămase surprinsă, într-adevăr, ciclul îi întîrziase cu o săptămînă, dar fiindcă nu trecuse mult timp nu luase în consideraţie această posibilitate.

— De unde ştii?
— Am simţit, nu pot să-ţi explic, dar ai o energie diferită.
Era prima oară cînd Lucha auzea aşa ceva. Ştia despre sensibilitatea mîinilor lui Jubilo, dar nu credea că era atît de puternică. Totuşi, voia să creadă. Nu părea chiar atît de absurd. Gîndindu-se bine, era foarte probabil ca asemeni medicilor care puteau diagnostica un pacient, punîn-du-i mîna pe burtă, în timp ce îl loveau uşor cu cealaltă, pînă descopereau cu ajutorul sunetului felul în care impactul atingerii repercuta în organele interne, şi Jubilo să poată capta modul în care răsuna aparatul ei reproducător. Lucha n-a mai avut nici o îndoială şi, imediat, luă de bună că era însărcinată. Trebuia să creadă. Doar asta explica ameţeala şi greaţa pe care le simţise cînd don Pedro îi sărutase mîna. Numai aşa lucrurile aveau sens. Si, din această perspectivă, ceea ce făcuse nu era chiar atît de rău. Pofta unei femeie gravide era o scuză suficientă pentru sufletul ei, căci dacă nu ar fi făcut-o, ar fi riscat să nască un copil cu faţă de măslină.
Cu lacrimi în ochi, îl îmbrăţişa pe Jubilo şi, împreună, sărbătoriră importantul eveniment, fără să ştie că nenorocirea îi alesese deja ca victime.
Don Jubilo se trezi răsuflînd agitat, în ultimele zile avusese un coşmar recurent: făcea scufundări pe fundul mării, dar nu purta costum de scafandru, cu toate acestea, putea să respire ca si cum l-ar fi purtat. Mişcările îi erau lente si ritmate. Apa era caldă şi plăcută, nişte peşti coloraţi înotau alături de el. O lumină slabă îi permitea să vadă la distanţă. Deodată, *auzea* murmurul unor voci, urmate de rîsete. Sunetele veneau de la suprafaţă. Jubilo ridica ochii şi vedea lumina puternică a soarelui care se filtra prin apă şi crea reflexii luminoase, în acel moment, fără vreun motiv aparent, recunoştea marea. Era aceeaşi mare în care învăţase să înoate. Era în stare să recunoască apele acestea ca fiind cele care atîta timp scăldasera plaja casei părinteşti.
Jubilo o ştia. Iar rîsetele pe care le auzea în depărtare erau cele ale bunicii lui, Itzel, ale doftei Jesusa, mama lui, ale lui don Librado, tatăl lui. Jubilo îşi dorea să se alăture grupului, să rîdă împreună cu ei. încerca să înoate, dar picioarele îi erau ancorate în nisip. Oricît încerca, nu reuşea să şi le mişte. Atunci, începea să strige, dar nimeni nu-l auzea. Sunetele îi ieşeau pe gură prinse în bule de aer, dar cînd ajungeau la suprafaţa apei acestea se spărgeau fără ca din ele să iasă vreun sunet. Jubilo îşi pierdea orice speranţă, striga din ce în ce mai tare, dar situaţia lui se înrăutăţea. Apa începea să-i intre în plămîrti, iar

el simţea că se îneacă fără ca nimeni să-l poată ajuta.
74
Din fericire, în acest moment, fata lui, Lîuvia, venise să-l trezească.
— Taţi, ţi-au sosit deja prietenii. Ce s-a întîmpîat? Ai visat urît?
Don Jubilo încuviinţă. De o lună, practic, nu mai putea vorbi. Trebuia să facă eforturi uriaşe ca din gura lui să iasă nişte sunete slabe, care, din păcate, rămîneau de neînţeles pentru cei care le auzeau.
Căutînd o ieşire din situaţia asta, Lîuvia îşi aminti de experimentul lui don Chucho cu lingurile şi chiar atunci se apucă să caute un aparat de telegraf. Primul loc unde s-a dus a fost Oficiul de Telegrafie, iar cînd a cerut unul, aproape că au rîs de ea.
Telegraful, propriu-zis, dispăruse de mulţi ani si nimeni nu ştia să-i spună unde ar putea găsi unul. S-a gîn-dit alunei că poate în La Lagunilla ar putea repera un aparat în stare bună şi, după mai multe vizite zadarnice, s-a convins că nu avea unde să găsească. Apoi, n-a avut de ales decît să continue căutarea în magazinele de antichităţi şi după ce a fost prin mai multe, atît în capitală, cît şi în provincie, a găsit un telegraf.
Cînd l-a avut în mîini, intenţia a fost să-i spună tatălui ei, dar s-a abţinut. Nu dorea să facă nimic care să-l neliniştească. Dacă tatăl ei ar afla, cu siguranţă că ar vrea să-l folosească imediat şi s-ar putea dovedi frustrant pentru el să trimită mesaje pe care nimeni *să* nu le poată interpreta. Copiii lui îl informară că exista un program prin care se putea introduce informaţie în calculator folosind alfabetul Morse, în loc de tastatura obişnuită. Incepînd de aici, programul „traducea" informaţia primită prin intermediul telegrafului în cuvinte rostite, reprezentîndu-le şi în varianta scrisă pe ecran, ca toţi să înţeleagă ceea ce „spunea" tata. Lluviei i s-a părut o invenţie minunată. A cumpărat repede unul, care urma să-i ajungă acasă prin poştă, trei săprămîni mai tîrziu. Ca să nu stea degeaba, s-a hotă-rît să înveţe singură să folosească telegraful, sau, cel putin,
75
să urmeze un curs pentru începători care să-i permită să înţeleagă primele cuvinte pe care tatăl ei le va „pronunţa" fără ajutorul programului de calculator. Primul la care s-a dus să ia lecţii a fost don Chucho, prietenul din copilărie al tatălui ei, dar, din păcate, acesta nu a putut să o ajute, deoarece soţia lui era internată în spital din cauza unei tromboze cerebrale. Atunci l-a sunat pe Reyes, vechiul coleg de muncă al tatălui ei ca să o înveţe alfabetul Morse. Aurorita, infirmiera, se alătură grupului. Nu voia să fie mai prejos. Fusese infirmiera lui don Jubilo destul timp pentru ca între ei să existe o relaţie de afecţiune dintre cele mai solide. Cu trecerea anilor, don Jubilo a devenit prietenul ei bun, confidentul ei, sfătuitorul ei. Datorită sfaturilor sale înţelepte, Aurorita învăţase să facă faţă mult mai bine crizelor din cuplu, să rîdă de problemele ei şi să privească viaţa cu optimism, îi era atît de recunoscătoare lui don Jubilo încît ar face orice ca să-i răsplătească în vreun fel dovezile de afecţiune şi solidaritate cu care o copleşise în mod dezinteresat. Aurorita arăta în timpul lecţiilor de telegrafie aceeaşi afecţiune si acelaşi interes ca atunci cînd îi citea lui don Jubilo, cînd îl scotea la plimbare, cîrtd îi făcea masaj, cînd îi dădea să mănînce în gură. Al treilea membru al echipei de învăţăcei a fost Na-talia, infirmiera de noapte, căreia toţi îi spuneau cu drag Nati şi care, la fel ca Aurorita, avea o relaţie foarte apropiată cu don Jubilo pînă într-atît, încît, uneori, Lluvia se deştepta cu noaptea-n cap din cauza rîsetelor ce veneau din dormitorul tatălui ei, deşi dormea cu uşa închisă. Glumele lui don Jubilo funcţionau timp de douăzeci si patru de ore, iar rîsul dezinvolt al lui Nati le răsplătea cu mult entuziasm. Era cea mai bună companie în nopţile de insomnie. Avea un simţ al umorului minunat si o capacitate de a oferi afecţiune cu adevărat unică. Era o femeie micuţă şi durdulie care îl adoptase pe don Jubilo ca pe fiul ei mai mic, căruia îi schimba scutecele, pe care-l îmbăia, pe care-l îmbrăca şi pe care-l adormea fredonîndu-i în şoaptă bo-
76
lerourile preferate si mîngîindu-i fruntea cu gesturi materne.
Nati si Aurorita erau personaje extrem de importante în trioul de „femei" ale lui don Jubilo, care duceau dorul la nebunie cuvintelor de încurajare, sfaturilor şi poveştilor lui. Corzile vocale ale lui

don Jubilo, extrem de crispate din cauza medicamentelor care controlau durerile de Par-kinson, erau ca nişte bare groase în spatele cărora erau stăteau întemniţate cuvintele. Iar Lluvia, Nati şi Aurorita aşteptau cu nerăbdare momentul cînd aceste cuvinte aveau să se elibereze din închisoarea care le ţinea prinse într-un nod în gît.
Telegraful părea a fi marele salvator, marele liberator, si o dată în plus, puntea de legătură dintre voinţă si afecţiune. Iar Lluvia, care atîta timp refuzase să apeleze la tehnologie, nu putea acum decît să o binecuvânteze, căci, mulţumită ei, tatăl ei va putea comunica din nou cu lumea. Dificultatea o constituia mai degrabă faptul că Lluvia *nu* aparţinea generaţiei calculatoarelor. Copiii ei ştiau să *umble* cu ele, ea nu. Avea cincizeci si unu de ani şi era o femeie sportivă şi foarte activă. Nu se simţea deloc bătrînă, totuşi, de cînd cu lumea calculatoarelor, si-a dat seama că făcea parte din generaţia *on-off,* care nu ştia decît să deschidă şi să închidă aparatele şi care se găsea la ani-lumină de noile generaţii. Neîndemînarea ei în mînuirea acestor complicate namile crea o breşă irecuperabilă între generaţii.
Lluvia cu greu ştia să umble la aparatul video, iar asta într-un mod cît se poate de elementar. Putea să vadă un film liniştită, dar nu să programeze aparatul ca să înregistreze de la televizor în mod automat. Instrucţiunile de utilizare nu le consulta nici moartă. I se părea că pentru a le înţelege trebuia să ai doctoratul la Harvard. Astfel încît, atunci cînd cumpăra un nou aparat electronic, în loc să-si complice viaţa, le cerea copiilor ei să-i explice cum să-l folosească şi păstra instrucţiunile într-un sertar. Iar acum, viaţa se încăpăţîna să o facă să înţeleagă cum funcţionează

un calculator. O ducea în pragul nebuniei. Nu înţelegea nimic.
„A încărca" şi „a descărca" informaţie i se părea o nebunie. De unde se descărca şi unde se încărca? Unde ră-mînea stocată? Cînd încărcai informaţie într-un fişier, unde rămînea aceasta? Perla, fiica ei, s-a apucat să-i explice că arunci cînd te conectezi la Internet te alături unei reţele internaţionale de utilizatori. Asta chiar că i-a plăcut. Să simţi că prin Internet intri în legătură cu lumea întreagă este ceva foarte frumos.
Interne tul, din perspectiva afectată a Lluviei, apărea sub aspectul cel mai plăcut şi părea absolut inofensiv. Fireşte că nici Perla, nici Federico nu au îndrăznit să-i explice mamei lor că, de exemplu, mişcarea neonazistă utiliza internetul ca mijloc de organizare a diferitelor acte criminale sau că prin numai cîteva c//'cfc-uri oricine putea obţine informaţia necesară pînă şi pentru fabricarea unei bombe atomice. Nu avea rost. Ca peste tot, există oameni care folosesc tehnologia în scopuri umanitare si alţii care o folosesc în scopuri contrare. Dar ce rost avea să vorbească despre asta? Mama lor făcea şi aşa multe eforturi ca să înveţe informatică şi alfabetul Morse în acelaşi timp.
Iar dacă Lluviei i se părea greu, ce să mai zicem de sărmanele Aurorita şi Nati. Ele nu folosiseră niciodată calculatorul şi la atingerea tastaturii se simţeau la fel de ciudat ca primul om pe Lună. Cu toate acestea, afecţiunea pe care i-o purtau lui don Jubilo a fost mai puternică de-cît toate dificultăţile, iar Lluvia a rămas surprinsă de capacitatea de a învăţa a acestor umile femei. Perla se amuza mult cu ele şi, pe bună dreptate, era de părere că nu era necesar arîta efort. Aveau nevoie doar să înveţe să utilizeze calculatorul şi atît. învăţarea codului Morse i se părea un pas inutil. De vreme ce calculatorul o să traducă ceea ce bunicul o să transmită telegrafic, ce rost avea să înveţe codul Morse? Dar „femeile" lui don Jubilo argumentau, la drept vorbind, că o făceau pentru cazul în care

se întrerupea curentul sau se defecta calculatorul. Ele nu voiau să depindă de tehnologie sub nici o formă.
Au urmat zile de antrenament intensiv. Au hotărît să se întîlnească noaptea, cînd Aurorita îşi termina tura şi nu mai avea alte obligaţii. Aşteptau ca don Jubilo să-şi ia gustarea şi să adoarmă înainte de a începe lecţiile. Don Jubilo avea un pat de spital cu gratii pe părţi care îndeplineau două funcţii: să împiedice posibilele căderi şi să faciliteze schimbările de poziţie ale bolnavului cu mai multă uşurinţă.

De una dintre gratii, Lluvia îi lega un rransmi -ţător pe care-l folosea atunci cînd nepoţelul ei rămînea să doarmă cu ea şi care îi permitea să audă orice zgomot pe care-l făcea tatăl ei, deşi, în general, dormea profund cam două ore, timp în care puteau ţine lecţiile de telegrafie.
Lecţiile aveau ca punct de atracţie în plus un fond muzical foarte plăcut, deoarece don Jubilo obişnuia să asculte radioul ca să poată adormi. Postul lui preferat era 790 pe unde medii, profilat pe muzică veche. Programul cuprindea cele mai frumoase bolerouri romantice din toate timpurile, iar acestea ajungeau pînă în camera alăturată, amenajată pentru a găzdui aula „Morse", prin intermediul transmiţătorului instalat lîngă pat. Astfel, această ipostază i-a format Lluviei reflexul condiţionat de a asculta muzică şi de a începe să transmită mesaje.
Ca să fii telegrafist aveai nevoie, înainte de toate, de o memorie bună, deoarece cuvintele se transmiteau literă cu literă, astfel încît trebuia să le ţii minte pe măsură ce le primeai, pînă alcătuia! un cuvînt. Apoi, trebuia să îl scrii pe o hîrtie în timp ce mesajul continua să vină; adică, pe de-o parte, ascultai, memorai şi traduceai, iar pe de alta, notai ceea ce tocmai tradusesei, în timp ce se primea în continuare restul mesajului. Era un lucru foarte ciudat şi greu, căci scriai mesajul cu întîrziere, adică pe cel care rămăsese deja la urmă. Să transformi un sunet în cuvinte era un lucru foarte neplăcut şi obositor pentru urechi.
79
Se spunea că un operator care „scrie frumos" este acela care transmite mesaje folosind sunete foarte exacte, bine marcate, uşor de înţeles, dar existau si alţii care „scriu" îngrozitor, care folosesc puncte foarte depărtate unele de altele. Ăsta era şi cazul Lluviei, Auroritei si al lui Nati. Singurul care „scria frumos" era Reyes, dar asta era de înţeles, fusese telegrafist timp de patru decenii şi, cu toate că nu mai lucrase de mulţi ani, i-au fost de ajuns cîteva ore pentru a se pune Ia punct, în schimb, „femeile" lui don Jubilo erau pe dinafară, le scăpau puncte şi linii, confundau sunetele sau le traduceau greşit. Pe scurt, era un dezastru, dar cu bune intenţii.
Ca să reuşească să domine telegraful mai aveau nevoie de multe ore, de mulţi ani, dar, în trei săptămîni, au învăţat destul ca să poată înţelege primele cuvinte ale lui don Jubilo.
A fost un moment memorabil. Lluvia îi rugase pe Reyes şi pe don Chucho să fie de faţă. O invită de asemenea pe Lolita, o prietenă intimă a tuturor, care îşi dedicase întreaga viaţă muncii de secretară la Oficiul de Telegrafie.
Toţi au fost foarte punctuali, înăuntru îi aşteptau Lluvia, copiii ei, Federico si Perla, şi infirmierele, Aurorita şi Nati. Don Jubilo nu bănuia nimic, dar cînd află că acolo era don Chucho, a bănuit că avea să se întîmple ceva neobişnuit, de vreme ce prietenul lui era aici cu el, în loc să fie la spital şi să aibă grijă de soţia sa. Firește că nici nu îşi închipuia imensa surpriză ce i se pregătea. Cînd Perla, nepoata lui, îi aşează pe genunchi un laptop şi un telegraf, lui don Jubilo i se lumină chipul. Nici unul din cei prezenţi nu va uita vreodată zîmbetul luminos care i s-a conturat pe chip la atingerea aparatului de telegraf. Nu a fost nevoie să i se explice prea multe, ştia de ce i-l aduseseră şi nu s-a lăsat rugat. Timid, dar hotărît, a trimis primul său mesaj;Era pentru fiica lui, Lluvia, si spunea aşa:
— îţi mulţumesc, fetiţo, te iubesc mult.
Lluviei i se umplură ochii de lacrimi şi, spre surprinderea tatălui ei, luă telegraful si îi răspunse în codul Morse.
80
— Şi eu, drăguţule.
Don Jubilo a făcut ochii mari. Fata lui ştia codul Morse! Asta chiar că era o surpriză. Si culmea a fost să vadă că şi celelelte două „femei" ale lui ştiau. Aurorita şi Nati au luat cuvîntul şi i-au spus în cod Morse că îl iubeau mult. Sunetul telegrafului, acest sunet unic, inundă cu fericire dormitorul lui don Jubilo. A fost un moment dintre cele mai emoţionante. Lolita plîngea mai tare decît în ziua cînd s-a renunţat la telegraf definitiv, undeva prin anul 1992. Ea luase parte la ceremonia prin care se renunţase la folosirea telegrafului ca mijloc de comunicaţie. Telegrafistul care avusese onoarea să scrie un mesaj pentru ultima oară la Oficiul de Telegrafie adăugase, *motu propio:* „Adio, Morse drag, adio." Si, dacă arunci Lolita prinsese de tristeţe, acum o făcea de bucurie. Dacă lacrimile îşi luaseră rămas-bun de la telegraf,

acum îi urau bun-sosit.
Federico, care credea că îşi cunoaşte bunicul mai bine decît oricine, văzînd că are lacrimi în ochi şi că nu-i place să-şi arate emoţiile în public, se hotărî să întrerupă acel moment emoţionant pentru a da o explicaţie scurtă, dar exactă, despre cum se folosea programul calculatorului. Federico şi don Jubilo se înţelegeau foarte bine. Pentru el, copiii Lluviei erau nepoţii lui răsfăţaţi, deoarece legătura cu copiii lui Râul era ceva mai distantă.
Râul, încă de tînăr, plecase să se stabilească în străinătate si venea în Mexic numai în vacanţa copiilor, iar în ultimul timp, nici măcar atunci. Băieţii erau deja căsătoriţi, cu soţie şi copii. Aveau rostul lor în afara ţării şi nu-si mai vizitau rudele mexicane atît de des cît ar fi dorit. Don Jubilo păstra legătura cu această parte a familiei numai prin scrisori si telegrame telefonate. In schimb, pe copiii Lluviei îi văzuse cînd se născuseră, îi ajutase să facă primii paşi, se jucase cu ei pînă la epuizare, îi învăţase să meargă cu bicicleta, să se joace cu titirezul şi popice şi, de cînd divorţase Lluvia, fusese ca un al doilea tată. Un tată înţelegător şi afectuos care îi ghidase în adolescenţă, care îi învăţase să conducă, care le dădea maşina cînd aveau

nevoie şi care niciodată nu le dădea sfaturi dacă nu i le cereau, căci ştia să le respecte felul de a fi si de a acţiona. Ţinînd cont de asta, nu era un lucru deloc neobişnuit că Perla si Federico îşi adorau bunicul şi îi afecta atît de mult să-l vadă bolnav.
Don Jubilo îşi asculta nepotul cu atenţie în timp ce mîn-gîia telegraful cu mîinile tremurînde, de parcă ar fi fost vorba de cel mai valoros obiect pe care l-ar fi avut vreodată, iar atunci cînd Federico îşi încheie explicaţiile detaliate despre funcţionarea programului de calculator, don Jubilo, cu ajutorul aparatului, luă cuvîntul şi spuse:
— Asta îmi deschide un univers de posibilităţi. Mulţumiri tuturor.
— Ce mulţumiri, prietene, noi ne gîndeam să scoatem bani din investiţia fetei tale, o să te punem să munceşti ca grefier în Piaţa Santo Domingo.
Don Jubilo izbucni în rîs, aşa cum Lluvia nu-l mai auzise de mult.
— Ştiai că tatăl tău, o dată, cînd era foarte strîmtorat cu banii...?
Don Jubilo întrerupse discuţia cu ajutorul telegrafului pentru a interveni.
— Adică mereu!
— Nu, serios, o vreme a muncit în Piaţa Santo Domingo, scria scrisori de dragoste si nici nu ştii ce succes avea...
— Aşa e, dar mereu ajungi să-i serveşti pe alţii, pe atunci puteam să văd, să vorbesc şi să mă mişc...
— Nu poţi să vezi, dar în schimb, ştii pe ce pui mîna, uită-te numai cum foloseşti aparatul.
Au rîs cu toţii şi au fost surprinşi că don Jubilo, deşi nu mai folosise un aparat de telegraf de mulţi ani, putea să comunice de minune. Reyes, prietenul lui, interveni în discuţie.
— Cît eşti de curajos, prietene! Nici eu n-aş putea să folosesc aparatul ăsta aşa.
— Ce vrei să spui cu „nici eu"? Adică tu eşti un telegrafist mai bun decît mine?
— Lasă-l în pace, Jubilân! Nu vezi cît e de încrezut, se crede grozav pentru că el ia cele mai puţine pastile dintre noi toţi.
— Nu-i adevărat, tu iei mai puţine, Chucho, nu te preface.
— Eu? Da' unde? Iau pentru tensiune, pentru digestie, pentru inimă si pentru astm!
— Exact! Eu iau şase pastile. Cu două mai multe decît tine.
— Nu vă certaţi, băieţi, că eu, ca întotdeauna, v-am luat-o înainte.
— Ce glumeţ eşti tu! Păi, la ce viaţă ţi-a fost dat să trăieşti, prietene, oricine s-ar fi îmbolnăvit!
— Da, micuţule, dar eu am ales-o şi am îndurat-o, nu-i aşa? Şi asta are un merit oarecare. Dacă ai fi avut una la fel de complicată, acum mi-ai fi luat-o înainte la numărul de boli....
Lluvia, Perla, Federico, Aurorita si Nati ascultau rîse-tele, dar nu au luat parte la ele decît mai

tîrziu, fiindcă nu puteau încă să ţină pasul cu ritmul discuţiei telegrafice. Trebuiau să aştepte ca mesajul să apară scris pe ecran, înainte de a reacţiona. Dar, în ciuda decalajului dintre hohotele lor de rîs şi ale celorlalţi, distracţia era aceeaşi.
Lluvia era bucuroasă să-şi vadă tatăl „vorbind", comu-nicînd, spunînd din nou anecdote irezistibile. Prin intermediul calculatorului, Lluvia află o farsă pe care tatăl ei i-o făcuse lui Reyes, încît era să-i provoace acestuia un infarct.
Timp de mulţi ani lucraseră singuri la Staţia de Telegrafie a Petrolului Mexican. Don Jubilo intra în tură dimineaţa, iar Reyes noaptea. Munca nu era grea, dar era foarte solitară. Jubilo simţea lipsa colegilor lui de la Oficiul de Telegrafie. Aici nu avea pe nimeni cu care să stea de vorbă, sau să spună glume. Aşa că el şi Reyes stabiliseră un fel aparte de a se distra, îşi făceau farse unul celuilalt. Hazlii,

nesuferite, nevinovate, de tot felul, vorba era *să se* simtă cît mai bine la muncă.
La staţia aceasta aveau sarcina de a primi mesajele care se transmiteau de la diferitele puţuri petroliere. Era un loc destul de încăpător pentru enormele aparate de recepţie a semnalelor radiofonice. Dar tot din *cauza* mărimii era un loc friguros. Singurele persoane care se aflau acolo erau don Jubilo si Reyes. Pe timpul iernii, Reyes obişnuia să folosească un reşou, căci temperatura scăzută de acolo i se părea insuportabilă. Jubilo avea avantajul că în timpul zilei soarele încălzea puţin locul, iar el putea chiar să beneficieze de lumina lui, ceva timp, dar Reyes nu.
într-o seară de decembrie, în plină desfăşurare a sărbătorilor de *posadas,* Reyes veni si aprinse resoul ca de obicei. Se ghemui într-un fotoliu pentru a nu-i mai fi frig şi la scurt timp după aceea auzi nişte explozii înfiorătoare. Sări din loc cu părul zbîrlit. Crezu că explodaseră toate aparatele staţiei. Cînd se duse să vadă ce se întîmplase, descoperi că Jubilo lăsase un pachet cu bucăţi de muşchi de vită legat de reşou, iar slănina de pe ele luase foc o dată cu creşterea temperaturii.
în ziua următoare, Reyes îşi luă revanşa cu vîrf si îndesat. Ii telefona Luchei şi o întrebă dacă ştia unde era Jubilo, pentru că nu mai venise la muncă de o săptămînă. Rîsetele au curmat discuţia pentru o clipă. Cu toţii ştiau cît de violentă devenea dona Lucha cînd se supăra si îşi puteau imagina cum s-o fi dus la don Jubilo. Cînd hohotele de rîs s-au mai liniştit, Lolita a prins curaj să povestească una din glumele care se făceau la Oficiul de Telegrafie.
— Vă aduceţi aminte cînd au prins în cuie sertarul de la biroul lui don Chuchito, iar el tot încerca să tragă de el ca să-l deschidă?
— Dar ce ziceţi de ziua cînd am lipit indigo pe receptorul de la telefonul lui don Pedro?

Pe neaşteptate, rîsetele au coborît în intensitate. Don Jubilo deveni serios. Lolita le făcu tuturor un semn cu mîna să tacă, iar Reyes schimbă subiectul imediat.
— Da, ce neruşinaţi, nu ştiu cum de-am îndrăznit, dar cea mai bună a fost într-o zi cînd Lolita avea un teanc enorm de hîrtii pe birou, iar eu m-am ascuns după un stilp în apropierea ei. De acolo scoteam un evantai şi i le împrăştiam fără ca ea să mă poată vedea. Colile de hîrtie zburau iar Lolita se ridica să le culeagă. Examina fereastra să vadă dacă era bine închisă şi se întorcea să lucreze, iar atunci eu făceam vînt...
— Acuma, prietene, n-ai de gînd să zici că i-o frigeai, fiindcă Lolita a fost întotdeauna foarte cuminte.
Au rîs toţi din nou, mai puţin don Jubilo. Asta nu trecu neobservat pentru Lluvia. Ceva se întîmplase. Tatăl ei îşi pierduse buna dispoziţie. Cînd o conduse pe Lolita pînă la uşă, o întrebă înainte de a se despărţi:
— Cine era don Pedro ăsta, Lolita?
— Un individ pe care tatăl tău nu-l avea deloc la inimă, ca de altfel nici unul dintre noi. Bine, frumoaso, te las că s-a făcut tîrziu deja.
în general, Lolita era foarte vorbăreaţă si întotdeauna mai rămînea puţin în uşă, înainte de-a pleca, îi era foarte greu să pună punct unei conversaţii, aşa încît faptul că acum plecase într-o asemenea grabă o lăsă

pe Lluvia si mai mirată decît era. Dacă Lolita nu voia să vorbească despre don Pedro însemna că ceva nu era în regulă, iar ea murea de nerăbdare să afle despre ce era vorba, dar de asta avea să se ocupe altădată, căci acum, înainte de orice, simţea nevoia să facă o baie şi să se relaxeze. Fusese o zi plină de trăiri intense.

Apa, elementul ei favorit, exercita o putere magică asupra ei. O liniştea imediat. Plutind nemişcată, reuşea să intre într-o stare de repaus profund în numai cîteva secunde, dar de data aceasta nu putu.

Oricît încerca să se gîndească la expresia de fericire ce i se citise pe chip, arunci cînd primise telegraful, în minte nu-i venea decît faţa gravă şi tristă a tatălui ei. O expresie pe care ea n-o văzuse niciodată si care, tocmai de aceea, era foarte surprinsă. O puse pe seama unei fotografii pe care Lolita i-o făcuse cadou tatălui ei în acea după-amiază. Era o fotografie veche. Dintre toţi colegii de muncă, Lluvia îi recunoscu pe Lolita, fără ochelarii pe care îi purta acum, pe don Chucho, cu mai mult păr, pe Reyes, fără fire albe *şi* burta umflată, pe tatăl ei în deplinătatea facultăţilor mintale si pe mama ei, etalînd o frumoasă burtă de femeie gravidă. Era o fotografie tăcută. Mută. Tatăl ei avea privirea tristă, era limpede că ceva îl neliniştea, îl durea.

Părea că sărbătoresc o aniversare sau aşa ceva, dar, după expresia de pe faţa iubitului ei tată, el nu era fericit deloc. Era ceva care-l preocupa. Lîngă el era mama ei, superbă, ca întotdeauna; tatăl ei o ţinea de după mijloc, dar, în ciuda apropierii, Lluvia putea observa că între ei se crease o prăpastie. Pe spatele fotografiei era trecută data cînd fusese făcută: septembrie, 1946. Cu doi ani înainte de naşterea ei.

După cum arăta, mama ei era probabil în luna a cincea sau a şasea. Cînd îşi folosi degetele mîinii ca să numere lunile şi să calculeze data naşterii, Lluvia îşi dădu seama că, fără să ştie măcar, în tot acest timp îşi mişcase degetele ca şi cum ar fi trimis semnale telegrafice. Se bucură să vadă că mîinile ei făceau exerciţii instinctiv. Dacă ar continua aşa, în curînd ar putea trimite mesaje la fel de repede ca tatăl ei.

Pentru o clipă, mintea îi rătăci; era atentă la mîinile ei si medita la cum degetele mişcau apa. Ii atrăgea atenţia mai ales faptul că devenise conştientă că un număr mai mare de mişcări genera mai multe unde şi că înţelesese că numerele indicau de cîte ori se întîmplă un anumit lucru.

De exemplu, un sărut nu era tot aia cu o mie, nici a avea un orgasm nu era tot aia cu a avea cinci. Eterul vi-

brase diferit, ţinînd cont de cîte ori se repetase o întîm-plare. Din acest punct de vedere, numerele nu reprezentau numai cantităţi de bani, după cum credea mama ei, ci aveau o semnificaţie mult mai profundă, deoarece se aflau în legătură directa cu cosmosul, iar acest lucru putea fi de folos atunci cînd se reprezenta un număr. Era ca în cazul arhetipurilor.

Fa descoperi că acelaşi lucru se întîmplă si în cazul cuvintelor. Fiecare avea o rezonanţă aparte, şi, de aceea, avea alt efect în eter. în clipa aceea, i se năzări că exista cu siguranţă o legătură între numere şi cuvinte. Trebuie să fi fost o legătură asemănătoare celei dintre butoanele unei telecomenzi şi semnalul televizorului, iar Lluvia voia să o găsească.

Din acel moment, a început căutarea. Primul pas a fost să-şi folosească degetele de la mină ca să „scrie" un cuvînt în cod Morse. Considera buricul degetelor punctele, iar distanţa dintre falange liniile, în felul acesta, transforma cuvîntul în puncte şi linii. Următorul pas a fost să transforme aceste puncte şi linii în numere corespunzătoare numerologiei maiaşe şi să încerce să le găsească un înţeles, în sfîrşit, si-a dat seama că alesese numele tatălui şi al mamei ei şi că suma amîndurora coincidea cu luna septembrie a anului 1946.

Această descoperire o făcu să se întoarcă la fotografie. Folosindu-şi din nou degetele, calculă lunile care rămăseseră pînă cînd mama ei trebuia să nască şi realiză că acea dată era foarte îndepărtată de ziua ei de naştere. Nu i se spusese niciodată de existenţa altui frate, în afară de Râul.

Ce se întîmplă?

Era conştientă că starea de sănătate a tatălui ei nu îi permitea să-l întrebe aşa ceva, de aceea cel mai bine era să o viziteze pe Luz Măria Lascurăin, pe dona Lucha.

în afară de iubire, nu există nimic mai important decît încrederea, iar unul din avantajele vieţii de cuplu este însăşi posibilitatea de a te bucura de ea din plin. încrederea de a-ţi dezgoli sufletul, de a-ţi dezvălui corpul în faţa partenerului, fără nici cel mai mic semn de pudoare, de a te dărui cu dezinvoltură, de a te deschide, de a te abandona fără neruşinare în braţele altcuiva, fără teama de a fi rănit, încrederea de a-i putea spune soţului sau soţiei: „iubirea mea, ţi-a rămas o bucăţică de mîncare între dinţi", sau în caz contrar, să ţi se spună că, fără să vrei, ai o ur-doare sau un muc.
Iubirea şi încrederea merg mînă-n mînă. Numai încrederea poate să pună în mişcare energia iubirii şi să apropie doi oameni. Primul indiciu că nu mai există încredere între doi oameni apare atunci cînd unul dintre ei refuză contactul cu celălalt, atunci cînd este evidentă lipsa de dorinţă pentru mîngîieri, sărutări, pentru intimitate.
în cei opt ani de cînd erau căsătoriţi, Lucha si Jubilo îşi dăruiseră încredere reciprocă din plin. Nici unul nu-l rănise pe celălalt într-atît încît să fie privit cu suspiciune. Se iubeau şi se respectau, în ciuda diferenţelor mari dintre ei doi. Fără îndoială, cea mai semnificativă ţinea de disconfortul resimţit de Lucha din pricina vieţii pe care i-o asigura Jubilo. Mai mult, Jubilo era convins că acesta era motivul pentru care soţia lui nu mai reuşea să rămînă gravidă. Lucru care, de fapt, nu-l preocupa chiar atît de mult. Şi nu pentru că nu si-ar mai fi dorit copii, ci pentru că din

salariul lui de telegrafist de-abia reuşea să-i întreţină pe Lucha şi Râul, primul său născut, în orice caz, nu aşa cum se aştepta Lucha. Ea îi pretindea un stil de viaţă pe care Jubilo nu-l putea susţine nici pe departe.
Cu banii cîştigaţi la pocher, fără a socoti ce le dăduseră lui Jesus şi Lupitei pentru nuntă, cu greu s-au putut angaja să cumpere o casă pe gustul soţiei lui. Era o construcţie mică, dar suficient de comodă şi amplasată cît mai aproape de reşedinţa socrilor. Era tot în cartierul Santa Marîa la Rivera, dar spre graniţa cu cartierul Santo Tomas. Nu era o casă atît de mare ca cea a familiei Lascurâin, dar era foarte frumoasă. Avea un salon elegant, cu balcoane care dădeau în stradă, trei dormitoare cu pereţi înalţi şi grinde din lemn care dădeau într-un coridor cu ghivece de flori, la capătul căruia se găseau o sală de mese şi o baie. Lîn-gă sala de mese era o bucătărie mare şi o curte în spatele casei, unde Râul se putea juca în voie.
O vreme, Lucha a fost foarte fericită. Faptul că locuia în capitală şi că renunţaseră la viaţa de hoinari pe care o duseseră era mai mult decît suficient. Faptul de a alege comoditatea oferită de mobila puţină i se părea la fel de distractiv ca un joc de păpuşi. Se bucura enorm de tot ceea ce ţinea de amenajarea noului său cămin. Pentru întîia oară de cînd se măritase, se simţea liberă să bată un cui în perete sau să aşeze o vază cu flori acolo unde avea chef. Casele sau hotelurile unde locuise înainte erau locuinţe închiriate, care nu-i aparţinuseră niciodată. Iar pentru Lucha era important înainte de orice ca lucrurile să-i aparţină înainte să se poată bucura de ele.
Jubilo, dimpotrivă, era în stare să-şi însuşească lumea întreagă numai din priviri. Se putea bucura de mirosul gardeniilor, fără să aibă vreo importanţă dacă erau în grădina vecinului sau în ghivecele lui. Ştia să adopte suferinţele si necazurile celorlalţi. Ştia să împărtăşească visurile prietenilor săi şi să sărbătorească împlinirile celorlalţi ca pe ale sale. Atunci cînd trimitea un mesaj, o făcea din tot

sufletul, de parcă ar fi vorbit în numele lui. Şi poate, tocmai de aceea, ducea dorul contactului direct cu publicul.
în micile localităţi unde avusese ocazia să-şi ofere serviciile ca telegrafist putuse să urmărească misivele pe care chiar el le redacta, fiindcă ştia numaidecît ce fel de reacţie vor avea destinatarii în fata unei telegrame sau a alteia; în schimb, în capitală, munca lui devenise rece, pierduse căldura umană. Niciodată nu afla ce se întîmplase cu ceea ce expediase si, ca urmare, munca lui nu îi dădea la fel de multe satisfacţii, îşi pierdea puţin sensul.
Nici nu ştia pentru ce mai muncea atîta. Activitatea să de mediator, de om de legătură se irosea într-un birou mare unde trebuia să primească şi sa trimită mesaje cît mai repede cu putinţă şi unde se aprecia

mai mult promptitudinea decît eficienţa. Jubilo se simţea cam dezamăgit de munca lui, dar pe de altă parte, ştia că face ce era bine, ceea ce Lucha aştepta de la el, ceea ce avea nevoie copilul lui.
Muncea pentru ei, nu pentru el, si în asta consta plăcerea. Satisfacţia de a o vedea pe Lucha instalată în propria casă şi de a putea asigura hrana şi hainele adecvate copilului său îl făcea foarte fericit. Lucha îi aprecia efortul, dar banii pe care-i primea nu erau cît se aştepta ea şi cu atît mai puţin cînd la mijloc era vorba de un copil. Ea dorea să-i ofere cea mai bună educaţie, să-i cumpere cei mai buni pantofiori, cea mai bună bicicletă, cea mai bună minge, dar se simţea foarte limitată financiar, de aceea, de cîţi-va ani începuse să-l preseze pe Jubilo să lucreze în două ture şi tot timpul îl critica pentru lipsa lui de ambiţie. Lui Jubilo o astfel de remarcă i se părea nedreaptă. Nu pentru că n-ar fi avut scopuri în viaţă, ci pentru că nu coincideau cu cele nutrite de Lucha. El nu se grăbea să devină bogat, asta nu era cea mai mare aspiraţie din viaţa lui. Jesusa, mama lui, spusese mereu că cei cu bani erau foarte săraci pentru că nu aveau decît bani. El era de acord întru totul. Erau lucruri mult mai importante în viaţă decît simpla acumulare de capital. Pentru Jubilo un om bo-

gat era acela care era în stare să fie fericit, iar el asta încerca.
Cînd s-a născut Râul, Jubilo avea numai douăzeci şi doi de ani, iar Lucha douăzeci. Erau nişte copii. Se căsătoriseră atît de tineri încît Jubilo nici nu avusese timp să se distreze cu prietenii, în primele luni, a pierdut controlul complet, simţea că Raiil era un intrus care avea de gînd să-i răpească afecţiunea şi atenţia Luchei. Dar imediat ce copilul a început să zîmbească şi să-l ia în braţe, ataşamentul lui s-a schimbat total. A început să vadă în Râul fratele mai mic pe care nu-l avusese niciodată, iar copilul a devenit repede tovarăşul lui de joacă. Au reuşit să lege o relaţie atît de profundă, încît atunci cînd Râul a început să vorbească, primul cuvînt a fost tata, iar cînd i se întîm-pla cîte ceva, în loc să plîngă şi să strige după mama, îl cerea pe tata. Un tată prea tînăr, care după o zi grea de muncă la Oficiul de Telegrafie n-avea chef decît să se relaxeze, să se joace puţin cu băieţelul lui, iar apoi să se întîlnească cu prietenii să cînte acompaniaţi la chitară.
Pentru Lucha, asta era o lipsă totală de interes pentru a evolua în viaţă. Era de părere că Jubilo, în loc să piardă timpul cu „chităruţa", mai bine ar fi urmat nişte cursuri de engleză, de franceză, de contabilitate, sau si-ar fi căutat altceva de lucru mai de seamă, orice ar fi putut să le asigure ei şi copilului un viitor promiţător. Căci în viitorul apropiat nu se întrevedea nimic măgulitor, ca să spunem adevărul.
Râul creştea,, iar ea voia să-l înscrie la o şcoală particulară aleasă, la Colegiul Williams sau altundeva asemănător. Lui Jubilo nu i se părea ceva absolut necesar. Cînd venise el în capitală, tatăl lui îl înscrisese chiar la şcoala asta. Nu putuse s-o urmeze decît puţin timp, căci economiile familiei se epuizaseră repede şi nu avuseseră de ales decît să-l mute la o scoală de stat. Jubilo fusese mult mai fericit la această şcoală decît la cea particulară şi nu vedea de ce băiatul lui nu putea face la fel. Lucha, dimpotrivă, nu urmase decît colegiul francez şi era recunoscă-

toare pentru asta. I se părea esenţial să primeşti o educaţie bună şi, deşi nu-i spunea deschis lui Jubilo, credea că diferenţa dintre ei, în ce privea educaţia, era vizibilă.
Jubilo nu vorbea englezeşte, nici franţuzeşte, nu văzuse Europa, nu ştia cum să se descurce în societate şi, de aceea, credea ea, era condamnat la o viaţă mediocră. Lucha, în schimb, se considera capabilă să obţină un post bun în orice moment. Cu prilejul mai multor discuţii, ridicase această problemă, dar Jubilo i-o tăiase scurt. Nu i se părea deloc potrivit ca nevasta lui să muncească. Fusese educat ca el să fie singurul care să întreţină familia. Aşa încît, pentru a nu se mai certa din cauza banilor, Jubilo si-a suflecat mînecile, a renunţat la după-amiezele în care se juca cu Râul, la trioul pe care îl alcătuia cu prietenii lui, la melodiile lui Guty Cârdenas, la visurile de a cînta în XEW si s-a apucat să lucreze ca operator radio la Compania Mexicană de Aviaţie după ce pleca de la Oficiul de Telegrafie. Mulţumită acestei munci în plus, în scurt timp au putut să cumpere un frigider nou, o maşină de spălat si au schimbat boilerul cu lemne cu unul electric. Lucha era fericită, iar Jubilo, văzîndu-i bucuria, era la fel.
Pentru un timp, viaţa de familie s-a îmbunătăţit considerabil. Lucha avea timp să se plimbe, să se ducă

la un salon de frumuseţe şi să meargă la cumpărături, deoarece maşina de spălat, oala sub presiune şi storcătorul de fructe o ajutau să economisească mult timp. îi era foarte recunoscătoare lui Jubilo pentru că îi cumpărase toate aceste aparate de care avea atîta nevoie şi nu mai contenea să ridice în slăvi calităţile frigiderului şi ale celorlalte obiecte domestice. Jubilo de-abia dacă o mai *auzea,* căci ajungea acasă mort de oboseală şi cu greu mai putea fi atent la enumerarea detaliată a tot ceea ce soţia lui cheltuise în ziua aceea, înainte de a cădea într-un somn profund.
Atunci, Lucha a găsit un nou motiv de ceartă cu soţul ei. îi reproşa că nu se arăta interesat de discuţiile lor şi nici nu băga de seamă cînd ea îşi făcea *la manicure* si *la pedicure* în cinstea lui. Jubilo îi explica cu răbdare şi dra-

goste că nu era vorba că n-ar fi băgat de seamă, ci că pentru el era mult mai important să petreacă scurtele răstimpuri în care erau împreună făcînd dragoste decît să-şi irosească energia si timpul stînd la taclale.
Lucha se înfuria si îi răspundea că ea avea nevoie de cineva cu care să vorbească, nu numai de cineva cu care să facă dragoste, doar nu era prostituată. La care Jubilo rămînea fără replică. Găsea că era mult mai măgulitor să-i arate soţiei lui cît era de nebun după ea şi nu înţelegea de ce pentru Lucha era mai important ca el să stea să o asculte şi să o contemple.
Din fericire, aceste neînţelegeri nu ţineau prea mult. După prima îmbrăţişare urmau sărutările, strîngerile în braţe, dezvinovăţirile, scuzele iar într-un sfîrşit ajungeau în pat, unul în braţele celuilalt.
Exact după o împăcare de genul acesta, Lucha atacă din nou şi îi ceru lui Jubilo să o lase să-şi găsească de lucru. Jubilo, care obosise să-i mai reziste şi, cu fiecare zi, îi venea din ce în ce mai greu să cumpere tot ceea ce îşi dorea Lucha, acceptă cererea soţiei lui cu o singură condiţie, să solicite de lucru la Oficiul de Telegrafie. Era de părere că dacă vor munci amîndoi, trebuia măcar să încerce să fie împreună cea mai mare parte a zilei.
Părinţii Luchei, cu toate că dezaprobau total ideea ca fata lor să muncească, fiindcă nici o femeie din familia lor nu muncise pînă arunci, au hotărît să o ajute. Folosindu-şi puterea de influenţă, au făcut o cerere către directorul Comunicaţiilor şi l-au rugat să-i ofere Luchei ocazia de a lucra ca secretară personală a directorului Oficiului de Telegrafie, căci, deşi nu urmase cursuri pentru a deveni secretară bilingvă, vorbea engleza şi franceza la perfecţie.
Lucha a obţinut postul, nu atît pentru că ştia cele două limbi, ci pentru că era foarte frumoasă. Directorul Oficiului de Telegrafie era de părere că o secretară cu un aspect excelent îi creştea statutul. Prezenţa Luchei la birou a crescut nu numai statutul directorului, ci al întregii corporaţii. Jubilo nu era gelos,

dimpotrivă, se simţea cît se poate de mîndru că această femeie care stîrnea atîta admiraţie şi dorinţe era soţia lui. Bineînţeles că majoritatea colegilor lui îi erau prieteni foarte buni şi oricît ar fi admirat-o pe Lucha, niciodată nu le trecuse prin cap vreun gînd cu adevărat păcătos. Jubilo văzuse asta în ochii lor, aşadar nu vedea nici cel mai mic pericol atunci cînd Lucha se plimba printre birouri spre bucuria tuturor, căci principalul beneficiar era chiar el. Faptul că soţia lui lucra în acelaşi loc cu el era cel mai bun lucru care i s-ar fi putut întîmpla. Cu ea alături, totul strălucea.
Aici, în Oficiul de Telegrafie, Jubilo si Lucha au petrecut cei mai fericiţi ani. Faptul că aveau acelaşi program de dimineaţă le permitea să se comporte ca doi îndrăgostiţi, îşi aruncau priviri drăgăstoase de fiecare dată cînd se întîlneau pe culoare, se căutau unul pe celălalt constant si profitau şi de cea mai mică ocazie să se sărute, să-si mîn-gîie mîinile sau să se îmbrăţişeze. Cînd mergeau amîndoi cu acelaşi lift şi nu-i însoţea nimeni, se îmbrăţişau şi se sărutau pasional. Uneori au ajuns pînă într-acolo încît sa se încuie în toaletă ca să facă dragoste. Semănau mai mult cu doi iubiţi decît cu doi oameni căsătoriţi şi părea incredibil că erau părinţii unui copil de opt ani.
Râul, lăsat în grija bunicilor, creştea si se dezvolta repede şi, cu toate că, la început îi era dor de părinţi, nu i-a fost prea greu să se obişnuiască sa trăiască înconjurat de jucării şi de cele mai frumoase cadouri,

de luni pînă vineri, fiindcă la sfîrşit de săptămână stătea cu părinţii. Sîm-băta şi duminica erau zile de sărbătoare pentru familia Chi. Jubilo încerca să împiedice cumva influenţa puternică a bunicilor asupra lui Râul. fi lua să mănânce la piaţă, îl plimba prin *Xochimilco*[5], îi arăta colţurile cele mai interesante din centrul capitalei, pentru a-i oferi o viziune mult mai

[5] *Xochimilco,* centru comercial şi turistic în Ciudad de Mexico, celebru pentru canalele cu apă, mărginite de vegetaţie abundentă. *(N. t.)*

largă a ceea ce era Mexicul. I se părea esenţial ca fiul lui să-şi cunoască tradiţiile şi trecutul cultural, înainie de a admira alte culturi.

Lucha profita de plimbările lui Jubilo şi Râul ca sa se odihnească, să stea întinsă la soare în curtea din spate şi să se recupereze înainte să se întoarcă din nou la muncă luni de dimineaţă. Cînd erau toţi trei împreună, umblau în capot si pijama prin casă, iar weekendurile cînd Raiil pleca cu bunicii la casa din Cuernavaca, le petreceau goi în pat.

Aşadar, faptul că Lucha muncea i-a ajutat pe tinerii căsătoriţi să se bucure timp de cîţiva ani de o pasiune prelungită. Avînd bani pentru ciorapi şi haine, Lucha se bucura din nou de viaţă şi astfel părea că problemele dispăruseră.

Cu toate acestea, destinul a năvălit in vieţile lor la timpul nepotrivit şi le-a dat peste cap complet. Primul semn al schimbării a fost vestea că Lucha era din nou însărcinată, care i-a luat prin surprindere. Nici unul dintre ei doi nu se aştepta ia asta. Erau convinşi că Lucha rămăsese sterilă după naşterea lui Râul, iar acum constatau cu stupoare că nu era aşa. Ca un amănunt demn de luat în seamă trebuie menţionat că vestea a ajuns în viaţa lor în aceiaşi timp cu un personaj pe care îl credeau uitat: don Pedro, ciocoiul din Huichapan.

Don Pedro făcea parte din grupul de oportunişti care profitaseră de pe urma Revoluţiei Mexicane pentru a ajunge în posturi de conducere de unde puteau fura în voie. La puţin timp după ce fusese înfrînt de Jubilo la pocher la cantină, don Pedro, intrase în Partidul Revoluţionar Instituţional si ajunsese să fie numit deputat federal. Mai apoi ocupase diverse posturi cu caracter administrativ, dintre care cel de director al Oficiului de Telegrafie era cel mai neînsemnat, dar nu avea de gînd să se plîngă, trebuia să-si arate supunerea şi loialitatea faţă de partid.

Un individ ca acesta, dependent de putere, era în stare să accepte şi un post de inspector al toaletelor de bordel

numai ca să poată rămîne în sfera de conducere, în plus, din ceea ce vedea la prima trecere în revistă, nu avea să-i fie rău deloc. Primul lucru care i-a atras atenţia în Oficiul de Telegrafie nu a fost nici vechimea, nici arhitectura frumoasei clădiri, ci fesele celei care urma să fie secretara lui personală: atît de bine formate, şi, nu ştia de unde, atît de familiare. Cînd i-a fost prezentată, a întrebat-o direct:

— Nu cumva ne cunoaştem? La care Lucha a răspuns:

— Ba da, domnule, ne cunoaştem de cînd soţul meu a lucrat o vreme în Huichapan ca telegrafist, acum cîţi-va ani.

— Fireşte! Cum as putea să uit. Soţul dumneavoastră m-a bătut la o partidă de pocher memorabilă..., ia uite ce e şi cu viaţa asta, de-abia am venit şi deja întîlnesc cunoştinţe vechi în oficiul ăsta.

Pentru stomacul lui Jiibilo vestea pică mai prost decît un peşte putrezit. Nu-i convenea deloc să-l aibă şef pe un individ atît de respingător. Cînd se salutară o făcură cu răceală, ca doi vechi adversari. Era limpede că don Pedro era total nemulţumit să-l aibă în subordine pe soţul secretarei pe care deja pusese ochii. Iar el pe ce punea ochii pe aia punea şi mîna. Numai că de data asta avea să fie ceva mai greu. Asta îi dădu de înţeles privirea lui Jubilo.

Don Pedro nu l-ar fi recunoscut nicicînd pe vechiul său tovarăş de pocher, dacă nu s-ar fi întîmplat să recunoască fesele soţiei lui. Lui Jubilo îi crescuse barba şi acum purta o mustaţă groasă care îl făcea mai arătos si mai viril. Cel care nu se schimbase deloc era don Pedro. Singurul lucru care îi crescuse era burta, dar, în rest, era la fel, era acelaşi individ lipsit de scrupule, numai că acum avea influenţă mai

multă şi şiretlicuri mai bune.
Jubilo ştia perfect de ce era în stare şi în curînd bănuielile lui se adeveriră. De cum şi-a luat funcţia în primire, don Pedro a acţionat în mod ilegal. Simţea că întreaga instituţie îi aparţine: clădirea, birourile, telegrafele, telegra-fiştii... şi secretarele; că putea să facă cu tot şi cu toate ce

avea chef, că putea să ia, să manipuleze şi să folosească după poftă pe toată lumea. Curînd au început să circule zvonuri despre cum obişnuia să depăşească limitele bu-nei-cuviinţe cu secretarele. In mod clar, obiectivul său principal era Lucha. Ea îi plăcea cel mai mult şi pe ea o avea cel mai aproape.
Pentru Lucha, mersul la serviciu s-a transformat în-tr-un supliciu. Pe lîngă faptul că trecea prin primele luni de sarcină cu stările specifice de vomă şi ameţeală, mai trebuia sa îndure şi aluziile lui don Pedro. Simţea tot timpul privirea lui aţintită pe sinii sau fesele ei. Lucha nu mai ştia cum să le ascundă. Cel mai rău era că în fiecare zi îi creşteau din cauza sarcinii, lucru pe care don Pedro nu părea să-l bage de seamă, adică, în ceea ce privea sarcina, nu şi formele voluptuoase, de acestea era foarte preocupat, fără să-i pese că Lucha era măritată. Mai mult, starea ei părea că-l excită, în fiecare zi o asalta cu şi mai multă perseverenţă. La început se mărginise numai la a-i face curte, dar încetul cu încetul începuse să-i mîngîie umărul cînd ea era aşezată iar don Pedro trecea prin spatele biroului. Totodată îi dăruia flori sau bomboane de ciocolată care îşi făceau apariţia pe biroul ei însoţite de un bileţel şi, în ultimul timp, trecuse la faza hărţuirii psihologice.
Cîteodată, după ce termina de dictat vreo scrisoare o întreba:
— Ce se întîmplă, Luchita, vă simţiţi rău?
— Nu, domnule.
— Da' sînteţi foarte serioasă.
— Nu din cauza asta, sînt puţin indispusă.
— Vedeţi. Asta înseamnă că vă simţiţi rău. Adevărul e că nu ştiu cum de pe o femeie atît de frumoasă ca dumneavoastră, soţul o pune să muncească.
— El nu „mă pune" să muncesc, a fost o hotărîre personală.
— Atunci, dacă a fost o hotărîre personală, înseamnă că a fost determinată de circumstanţe, nici o femeie nu şi-ar lăsa casa şi copiii de plăcere... sau, spuneti-mi, nu

v-ar plăcea să fiţi acum acasă, înconjurată de mîngîieri şi atenţii, în loc să staţi aici să-l ascultaţi pe bătrînul ăsta cochet?
Lucha trebuia să se gîndească foarte bine ce răspuns să dea. Dacă îi răspundea afirmativ, don Pedro putea conchide că hotărîrea de a munci fusese determinată de circumstanţe, iar, dacă, dimpotrivă îi spunea că nu, el putea interpreta că Luchei îi făcea plăcere să stea la birou să-J asculte pe bătrînu! ăsta, care pe lîngă că era cochet, era imoral; ca urmare ea prefera să ridice din umeri şi să iasă din birou.
Dar, de îndată ce ajungea înapoi la biroul ei, vorbele veninoase ale şefului începeau să-şi facă efectul iar ea era furioasă pe Jubilo. Adevărul era că ei i-ar fi plăcut să stea acasă să se bucure de sarcină şi să se simtă curată şi pură în loc să trebuiască să-şi apere pîntecele de privirile obscene ale lui don Pedro. Aceste gînduri îi sporeau stările de greaţă şi, de obicei, vomita la toaleta femeilor pînă la urmă.
Jubilo, la rîndul său, era si el disperat, oficiul nu mai era un loc sigur pentru ei doi. în atmosferă se simţea un aer de permanentă ameninţare şi nu ştia ce să facă. Se simţea complet neputincios. Făcea tot ce-i stătea la îndemînă ca să-şi întreţină familia cum se cuvenea. Muncea în două locuri diferite. Dacă ziua ar fi avut treizeci si şase de ore în loc de douăzeci *si* patru şi-ar mai fi luat încă o slujbă. Voia cu tot dinadinsul să-si ia nevasta din acel loc, dar Lucha nu-l lăsa. La început a fost tentată să renunţe, dar ea şi Jubilo aveau planuri să-şi cumpere o casă nouă, ceva mai mare, şi care să aibă încă un dormitor pentru noul bebeluş şi se bazau pe salariul ei pentru asta, de aceea s-a hotârît să-si păstreze slujba si să stea cît mai departe de don Pedro, dar nu a reuşit decît ca şeful ei să se îndrăgostească şi mai tare de ea şi ca Jubilo să aibă mai puţin spor la muncă, căci toată ziua era atent la ce se întîmpla între Lucha şi don Pedro.

Jubilo nu era singurul care se arăta îngrijorat. Nesiguranţa pusese stăpînire pe atmosfera de la oficiu si produsese schimbări radicale în relaţiile personale si de muncă care existau încă dinainte de sosirea lui don Pedro. Concedierile nu se lăsaseră aşteptate şi toţi se temeau pentru soarta lor. încrederea ce domnise înainte începuse să dispară. Glumele şi bancurile se răriseră considerabil. Nimeni nu mai simţea nici libertatea, nici încrederea de a le face. Singurul care putea schimba toată această situaţie era Jubilo, dar acesta era prea ocupat cu problemele personale. Situaţia devenea tot mai gravă cu fiecare zi, cu fiecare oră, pînă cînd atinse un apogeu.

Lucha era deja într-a şaptea lună de sarcină şi îşi luase o pauză împreună cu Lolita. Bebeluşul pe care-l purta în pîntece profită şi el de ocazie ca să se întindă în voie. Lolitei îi atrase atenţia felul în care se deforma burta Luchei şi, cuprinsă de curiozitate, o rugă să o lase să simtă mişcarea copilului. Lolita era o fată bătrînă care îşi petrecuse viaţa în acest oficiu şi murea de nerăbdare să mîngîie burta gravidei. Lucha, firește, îi îndeplini dorinţa prietenei ei dragi şi asta făceau cînd don Pedro îşi făcu apariţia şi îi ceru Luchei să-i dea şi lui voie să-i atingă pîntecele.

Veni cu aceleaşi argumente ca Lolita, îi spuse că era foarte curios să simtă cu mîinile lui mişcarea fetusului. Lucha era într-o dilemă: nu avea nici un chef ca bărbatul ăsta să o atingă, dar nu găsea motive pentru a-l împiedica, dacă refuza pur si simplu ar fi fost o grosolănie din partea ei, de vreme ce îi dădea voie Lolitei. în timp ce Lucha era în controversă cu propriile ei gînduri, don Pedro se puse pe treabă, dădu la o parte mîna Lolitei si în locul ei o puse pe a lui. în treacăt, profită de mişcare ca să-i atingă pieptul Luchei. Lucha nu avu timp nici să se înfurie, căci chiar în momentul acela îşi făcu apariţia Jubilo, foc şi pară şi îi dădu mîna la o parte lui don Pedro cu un gest brusc.

— Nu vreau să vă mai atingeţi vreodată de nevas-tă-mea.

— Cine eşti tu ca să-rni dai mie ordine?

Ca răspuns definitiv, Jubilo îi trase un pumn în plină figură lui don Pedro. A fost o directă puternică, demnă de Kid Azteca. In timp ce corpul greoi al lui don Pedro se rostogolea pe scările pe care, cu cîteva secunde, înainte urcase Jubilo cu paşi grăbiţi, o tăcere puse stăpînire pe întregul loc. Nimănui nu-i venea a crede ceea ce vedea. Jubilo cel amabil, cel zîmbitor, cel atent, prietenul tuturor, se luase la bătaie nici mai mult nici mai puţin decît cu şeful cel detestat, cel temut, dușmanul tuturor.

Nu e nevoie să se menţioneze că toţi îl simpatizau pe Jubilo, dar fură nevoiţi să se prefacă, în timp ce-si ţineau răsuflarea. Reyes încercă să-l ajute pe şeful său să se ridice de pe jos, dar acesta îi refuză ajutorul.

— Nu-i nimic. M-am împiedicat doar. Duceţi-vă înapoi la muncă!

Don Pedro se ridică, se scutură de praf, îşi scoase batista din buzunar ca să oprească sîngele care-i curgea din gură şi se îndreptă spre biroul lui. De îndată ce închise uşa începu să se gîndească la răzbunare. Niciodată nu ştiuse să piardă, iar asta era a doua oară cînd Jubilo îl învingea. Cel mai mult regreta că-l făcuse de rîs. Niciodată nu avea să i-o ierte. II durea gura strivită sub lovitură, dar şi mai mult orgoliul rănit.

Jubilo tocmai îşi semnase sentinţa la moarte în oficiu, dar nu-i păsa. Simţea că acţionase corect iar acum nu mai trebuia decît să o convingă pe Lucha să demisioneze alături de el, numai că Lucha era de părere că era mai bine să se calmeze şi să judece lucrurile mai pe îndelete. Nu-şi permiteau să rămînă fără slujbă şi cu atît mai puţin dacă era vorba de amîndoi.

Dintr-un motiv sau altul, vorba a fost că întîmplarea le-a distrus tuturor petrecerea surpriză pe care o puseseră la cale pentru Lolita. în acea zi era aniversarea ei şi se gîn-deau să o răsfeţe cu un tort şi cu obişnuitele *mananitas*[6].

[6] *mananitas* (sp.), cîntece mexicane care se interpretează la aniversări şi la petreceri. (N. *t.)*

Petrecerea nu s-a ţinut ca în anii trecuţi. Le-au lipsit rî-setele şi glumele lui Jubilo. însă nici el, nici ceilalţi n-aveau chef de glume în ziua aceea. Ca să existe rîsete, trebuie să existe o atmosferă de încredere iar în Oficiul de Telegrafie asta era pe cale de dispariţie. Reyes s-a străduit mai mult ca niciodată să însufleţească reuniunea şi tot ce a reuşit a fost să provoace un hohot de rîs colegilor lui, dar

destul de lung pentru a profita de moment ca să facă o fotografie ca amintire.
Lluvia privea fotografia cu încordare. Nu avea nici o îndoială că mama ei era însărcinată. Semnele sarcinii erau evidente, îi atrase atenţia faptul că mama ei îşi ţinea mîi-nile în jurul pîntecelui, încercînd parcă să apere de vreun pericol iminent produsul pe care-l purta înăuntru, întoarse fotografia şi constată că fusese făcută în anul 1946. Cu doi ani înainte ca Lluvia să se nască. Era cu siguranţă o greşeală. Fotografia era o dovadă că mama ei fusese însărcinată de trei ori. Nu era cu putinţă. I se părea foarte ciudat că timp de atîţia ani nimeni nu-i spusese nimic, înce-pînd cu mama ei. Dona Luz Măria Lascurâin nu minţea. Minciuna era un păcat care se condamna la ea în casă. Era uimitor să descopere că mama ei încălcase codul moral care îi guvernase familia toată viaţa. Deşi, dacă stătea să se gîndească, poate că nu minţise, ci doar ascunsese nişte întîm-plări de mare însemnătate.
Dar tatăl ei? Ce motiv a avut ca să păstreze tăcerea? De ce să ţină secretă naşterea acestei fiinţe? Poate că de fapt sarcina nu a fost dusă pînă la capăt şi presupusa naştere nu a avut loc. Oricum, nimic nu justifica faptul că i se tăi-nuise totul în felul ăsta.
Dar Râul? El avea opt ani pe atunci, nu mai era un copilaş. Dacă celălalt copil s-a născut, Râul trebuie să-şi amintească, şi, dacă nu era aşa, la fel ca ea, poate nu ştia nimic, însă, cel mai probabil era că ştia de asta şi că nu-i spusese nimic, din cauza complexului său de frate excesiv de protector. Pe Lluvia a deranjat-o întotdeauna această atitu-

dine a fratelui ei, Râul. Se purta cu ea de parcă ar fi fost o fiinţă lipsită de apărare şi slabă de care trebuia să aibă grijă deoarece nu era în stare să se apere în viaţă. Lluvia obosise să mai fie sora cea mică si să fie tratată ca atare. De ce au complotat oare cu toţii ca să-i ascundă tocmai ei această informaţie? Mai mult decît păcălită şi trădată, se simţea furioasă.
Mă întreb cît timp a trecut din momentul în care Dumnezeu a spus „să se facă lumină" si lumina a apărut. Cîteodată, numai o secundă între o întîmplare si alta face ca viaţa noastră să ia o întorsătură de o sută opzeci de grade.
în ce moment dragostea devine ură? Cum se ajunge pînă aici? Ce provoacă schimbarea asta? Repetarea încontinuu a unor fapte care rănesc, care jignesc, sau un singur incident izolat dar suficient de distructiv pentru a pune capăt unei relaţii de iubire?
Casele se pot distruge încetul cu încetul, o dată cu trecerea anilor, sau pot fi dărîmate cît ai clipi de o bombă puternică.
Oraşele şi cartierele se transformă puţin cîte puţin sau în cele cîteva clipe cît ţine un cutremur.
Un om poate pieri treptat sau poate dispărea de pe faţa pămîntului din cauza unei răni de alice neaşteptate.
Tot aşa, în sufletul nostru, imaginea pe care o avem despre cineva se poate mări cu timpul, sau se poate prăbuşi într-o clipă. Propria noastră imagine poate deveni mai puternică prin cuvinte de încurajare sau poate fi distrusă cu vorbe jignitoare şi răutăcioase. Iar apropierea de alţi oameni ne poate face mai buni sau ne poate distruge respectul de sine pentru totdeauna. Uneori e de ajuns un singur cuvînt. Unul singur, ca să distrugi încrederea dobîndită în ani de psihanaliză. De aceea, înainte de a-mi vizita mama, obişnuiesc să-mi ridic ziduri de susţinere care să mă apere

de cuvintele ei, de resentimentele ei, de neîncrederea ei, de pesimismul ei.
— Bună, fetiţa mea, ce mai faci?
— Bine, mămico, dar tu?
— Nimic nou pe aici. Ştii si tu, mereu se găsesc motive de întristare! Destul despre mine, lasă-mă să te privesc, n-ai mai venit pe aici de atîta timp.. .Vai, fetiţo, uită-te numai cît eşti de slabă! Ţi-am mai zis că nu îmi place să te extenuezi ca să ai grijă de tatăl tău. Ţie îţi trebuie o vacanţă, să mergi la plajă, să stai la soare, în locul tău îl internam undeva unde să fie îngrijit, ca să am parte de o viaţă normală. Arăţi epuizată, obosită si îmi închipui că pentru copiii tăi trebuie să fie greu cu atîta lume în casă, nu e drept.
— Nici să-l trimit pe tata la un azil nu e drept. Ţi-am mai spus asta...

— Bine, bine, hai să nu ne certăm acum. Nu mă bag în viaţa ta, îţi spun numai ce cred că trebuie să faci... Apropo, dar desigur, ce face Perla?
— Bine, mami, cu logodnicul ei...
— Vai, fetiţo. Dacă ai şti cît de îngrijorată sînt pentru ea! Cum ţie nu ţi-e mintea decît la taică-tu, nici nu ţi-ai dat seama ce nenorocire o să te lovească. N-o să te mai opreşti din plîns dacă fata ta, în focurile iubirii, ia o hotărîre greşită! Ar trebui să vorbeşti cu ea, nu-mi place deloc că sînt logodiţi de atîţia ani si nu se căsătoresc. Uite, ultima oară cînd ne-am reunit toţi, nu ştiu dacă ai observat, dar lor puţin le păsa că eram toţi acolo, prezenţi, au stat tot timpul de mînă şi s-au sărutat, şi, ascultă-mă, fetiţo, să-ţi spun ceva: arunci cînd îndrăgostiţilor nu le mai pasă de cei din jurul lor, e rău!!
— Ah, mamă, lasă-i în pace să-şi vadă *de* viaţa lor.
— N-ai dreptate, dar eu nu mă bag, ţi-am spus că n-o să mă bag în viaţa nimănui.
— Ce bine!
— Dar îţi zic, în schimb, că mă îngrijorează foarte tare, fiindcă bărbaţii, toţi bărbaţii, ascultă-mă bine, nimic alt-

ceva nu au în cap decît porcării, pentru că toţi sînt nişte porci...
E vremea să-mi întăresc fortificaţiile, să mă ascund în spatele lor, să ridic zidurile de susţinere! Discursul care urma îl ştiu pe dinafară: „Toţi bărbaţii sînt la fel. Nu se gîn-deau la altceva decît să i-o tragă oricui se nimerea; fie că era vecina, servitoarea sau nevasta băiatului său. Bărbaţii erau nişte porci împuţiţi care se hrăneau cu gunoaie şi care se făceau criţă cot la cot cu pungaşii..."
Nu ştiu la ce fel de bărbaţi se referă mama mea, pentru că, din cîte ştiu eu, a avut un singur logodnic cu care s-a si măritat, şi oricît aş încerca, nu-mi pot aminti nici o trăsătură a personalităţii tatălui meu care să corespundă unei asemenea descrieri. Dimpotrivă, mi-l aduc aminte spă-lînd vasele, preparînd *tortilla*[7], stînd la bucătărie în fiecare duminică pentru a găti *cochinita pibiP,* avînd tot timpul grijă de Râul şi de mine. Nu l-arn surprins niciodată să arunce o privire libidinoasă nici vecinei, nici servitoarei nimănui. Dacă a făcut-o, a avut grijă să se întîmple departe de casă, dar n-am de gînd să mă cert cu mama, aşa că, înainte de orice comentariu, prefer să ridic sprîncenele, gest care se poate interpreta în mii de chipuri, şi să schimb subiectul ca să evit certurile.
— Auzi, mami, şi Râul cum o mai duce?
— Bine, ieri am vorbit cu el la telefon şi m-a întrebat de tata, i-am spus că e foarte bolnav şi el e de aceeaşi părere că ar fi mai bine să-l internezi.
— El, în loc să-şi dea cu părerea, ar face mai bine să vorbească cu tata la telefon mai des.
[7] în Mexic si alte ţări din America Latină, *tortilla* este un aliment din porumb fiert copt pe plită şi care însoţeşte mîncarea. *(N. t.)*
[8] Fel de mîncare mexican, din regiunea Yucatan, preparat din muşchi de porc şi sos din seminţe de arbore de *bija. (N. t.)*

— Vai, ce aspru judeci! Vezi ce ocupat este si tu, în loc să-ţi vorbeşti fratele de rău, ar trebui să-i mulţumeşti că-ţi trimite bani să plăteşti infirmierele, dacă nu ar face asta, imaginează-ţi ce nenorocire ar fi! Eu de aceea zic că ar trebui...
— Mamă, ţi-am mai sptis că n-o să-l internez pe tata nicăieri, pentru mine nu e deloc o povară, dimpotrivă.
— Bine, fă cum ştii, dar să nu-mi vii după aceea să plîngi că te-ai îmbolnăvit sau că Perla vrea să plece de acasă...
— Mamă, te rog!
— Da, fetiţa mea, cum îţi spun, nu vreau să intervin în hotărîrile tale, dar cred că faptul că îl ţii pe tatăl tău acasă îţi creează o mulţime de probleme, în plus, nu înţeleg de ce te încăpăţînezi atîta să-i iei apărarea! Ce-i si cu viaţă asta! Fata care nu dorea să se nască e cea care acum îi apărarea atît de

mult—
— De ce spui asta, mamă?
— Pentru că aşa a fost, tatăl tău, ca să ştii şi tu, voia să avortez, atunci cînd am rămas însărcinată cu tine....
Mă dau bătută, nu am cum să plec eliberată din casa mamei mele. întotdeauna reuşeşte să-mi dea o lovitură la care nu mă aştept şi care mă afectează. Nu ştiu dacă e adevărat ce spune. Dacă ar fi adevărat, înseamnă că tata a avut motivele lui ca să-i ceară asta. Ce-mi pasă mie! Cu asta n-o să mă convingă că tata nu mă iubeşte. Nu a existat nici o clipă în viata mea în care să fi simţit vreo lipsă de afecţiune din partea lui. Si, dacă stau să mă gîndesc, dacă eu aş fi bărbat şi aş fi însurat cu o femeie ca mama mea, poate că nici eu nu mi-as fi dorit să am copii cu ea, dar, în sfîrsit, nu am de gînd să intru în jocul ei, dimpotrivă, acum eu o să conduc discuţia.
— Chiar aşa, apropo de tata, îţi transmite că vrea să vorbească cu tine...
106
— Uite ce e, fetiţa mea, ţi-am mai spus de-o mie de ori că eu nu am ce să vorbesc cu el. L-am dat uitării de mult timp.
— Da, îmi închipui, la fel ca în fotografia asta.
— Unde ai găsit poza asta?
— Mi-a dat-o Lolita. Cu cine erai însărcinată în fotografia asta, mamă?
— A venit să-l vadă pe tată! tău?
— Da, dar nu mi-ai răspuns cu cine erai însărcinată.
— Păi, cu tine, cu cine crezi? Uită-te numai cîţi din poza asta au murit! Juanito, Lalo si Quinque s-au prăpădit.. .mi se pare că şi Pepito... dar să nu mai vorbim de ei, că tu nu-i cunoşti, spune-mi ce mai face Federico, s-a mai îngrăşat?
— Nu, mamă, e la fel de slab, dar spune-mi de ce nu mi-ai pomenit niciodată că tu şi tata aţi mai avut un copil?
— Ti-a spus tatăl tău asta?
— Nu.
— Hmmm...! Atunci o fi fost băgăcioasa de Lolita? Asta e o bîrfitoare care a fost din totdeauna îndrăgostită de tatăl tău si e în stare să spună vrute şi nevrute ca să creeze probleme, probabil de asta ţi-a şi dat fotografia asta, ce coincidenţă că a ales-o tocmai pe asta să ţi-o dea cadou!
— De ce-ar crea probleme poza asta? Ce-i rău cu ea?
— Vezi, Âmbar, de asta întotdeauna ajungem, să ne certăm tu şi cu mine: eşti leită tatălui tău, pui cuvinte străine în gura omului, încercînd să afli mereu ce gîndeşte... eu n-am nimic de ascuns... şi chiar dacă as avea, e dreptul meu, copiii nu au de ce să ştie totul despre părinţii lor, nu au de ce. Ia, zi-mi, ţie ţi-ar plăcea să fii interogată de copiii tăi despre motivele care te-au făcut să divorţezi? Le-ai spus toate motivele? Nu, nu-i aşa?Atunci, cum îţi permiţi să vii în casa asta să mă judeci?
— Nimeni nu te judecă, mamă, te-am întrebat numai...
107
— Nu ai nici un drept! Numai asta îmi mai lipsea! Cine te crezi să vii să mă interoghezi? Cu ce autoritate morală mă judeci?
— Ţi-am spus deja că nu am venit să te judec...
— Nu s-ar zice, copilo, si ai face mai bine să cobori glasul cînd vorbeşti. Sînt încă mama ta şi trebuie să mă respecţi! Indiferent de ce-aş fi făcut! Oi fi avut motivele mele pentru fiecare lucru pe care l-am făcut în viaţă si nu am de ce să-ţi dau ţie nici o explicaţie. Cine te-a numit confesoarea mea? Nimeni, mă auzi? Nimeni. Dacă eşti atît de curioasă să ştii despre viaţa altora, de ce nu te duci s-o interoghezi pe fiică-ta despre cîte săruturi i-a dat logodnicul ei pe gură sau despre felul în care o îmbrăţişează, şi atunci vreau să văd ce-o să-ţi răspundă! Respectul pentru dreptul celuilalt, asta este pacea!... Dacă ceea ce te

interesează e dacă am mai avut un copil, da, l-am avut si a murit. Dacă vrei să ştii cum, întreabă-l pe taică-tu... gata, eşti mulţumită? Asta ar fi trebuit să mă întrebi în loc să mă pui la colţ. Pleacă, acum, Ambar, pentru că deja m-ai supărat şi nu vreau să spun ceva care să te rănească... da' eu niciodată, ascultă-mă bine, nu am făcut ceva ca să te rănesc. Cred că am fost o mamă bună, că ţi-am oferit dragoste, ţi-am purtat de grijă, şi ţi-am dat ce am avut mai bun, iar dacă am făcut si greşeli, nu au fost grave. Ar fi trebuit să ai o mamă rea, ca să ai într-adevăr motive să te plîngi. O mamă bătăuşă, beţivă sau criminală ca să te plîngi atunci în voie...
Am auzit ce voiam să aud. In mod curios nu mă surprinde. Intr-un fel ştiam asta. Ceea ce încă îmi atrage atenţia e că mama, veselă sau supărată, nu reuşeşte să-mi pronunţe numele. Mi s-a spus că tata l-a ales, iar mie mi se pare foarte frumos. El întotdeauna mi-a spus pe nume, doar cîteodată, din dragoste, în loc de Lluvia îmi spune Chipi-Chipi, care e un tip de ploaie uşoară, în schimb, mama a trebuit să apeleze la numele de Âmbar, care, după ea, e acelaşi lucru, deşi eu, sincer, nu văd legătura. Mama

spune că nu-i place să pronunţe cuvîntul Lluvia[9] pentru că îi aduce aminte de o vreme în care ea şi cu tata locuiau în Huichapan, cînd erau proaspăt căsătoriţi şi ploua toată ziua...
Chiar aşa... tocmai mi-a venit o idee foarte interesantă. Atunci cînd Reyes ne învăţa alfabetul Morse, ne-a predat o lecţie specială despre principiile electricităţii ca să înţelegem mai uşor cum funcţionează telegraful. Ne-a adus aminte într-un mod foarte simplu că electricitatea este fluidul generat în urma frecării dintre două corpuri de natură diferită şi că există materiale conducătoare de electricitate şi materiale izolante. Apa este conductor. Numele meu, Lluvia, este conducător; cu toate acestea asta nu mă ajută să am o comunicare bună cu mama mea, căci ea nu-l pronunţă! Ca să mă cheme, foloseşte Âmbar[10], care e un material izolant. în mod misterios, vorbele mamei mele, în loc să rămînă izolate de „ploaia uşoară", uneori îmi provoacă electrosocuri în creier.
Trebuie să descopăr materialul care le poate izola într-adevăr, altfel nu voi putea niciodată să fiu eliberată cu adevărat după o vizită la ea acasă. Deocamdată, trebuie să mă întorc urgent lîngă tatăl meu. Vorbele lui sînt alchimie pură. Au această calitate extraordinară de a transforma, asemeni electricităţii, întunericul în lumină.
[9] *lluvia* (sp.), ploaie. *(N. t.)* [10] *âmbar* (sp.), chihlimbar, ambră. *(N. t.)*
109
— Plouă, fetita mea?
— Nu, taţi, eu prind în cuie poza pe care ţi-a făcut-o cadou Lolita.
— Vai, copila mea! Cum poţi să crezi că o să confund zgomotul unui ciocan cu sunetul ploii? Nu mi-a mai rămas decît să-mi pierd si auzul...
Lluvia se aplecă la fereastră şi constată că începuse în-tr-adevăr să plouă, dar erau nişte picături mici care nici nu făceau zgomot.
— Ai dreptate, plouă... *De* unde ai ştiut?
— Am văzut picăturile.
Lluvia rîde de remarca plină de duh a tatălui ei, ştie că e orb.
— Nu, serios acum, de unde ai ştiut?
— Foarte simplu, a fost de ajuns să le aud.
— Le-ai auzit? Ce grozav! Eu n-aş fi în stare să aud sunetul ăsta, o răpăială poate că da, dar picăturile astea mici niciodată!
— De ce nu încerci, atunci; dacă te străduieşti, o să vezi că încetul cu încetul o să poţi auzi din ce în ce mai multe lucruri. Eu am început ascultînd zgomotele corpului meu, apoi cele din casă, apoi cele din cartier. Şi tot aşa pînă am reuşit să aud stelele.
— Da, sigur!
— Serios, Lluvia, nu glumesc.
— Zi-mi atunci ce spune chiar acum Steaua Polară.
— Chiar acum?

— Da.
— Ah, dar nu pot pentru că zgomotul ciocanului tău întrerupe comunicarea.
Lluvia şi tatăl ei izbucniră în rîs în acelaşi timp. Pentru Lluvia fiecare zi era mai fumoasă fiindcă putea interpreta mesajele telegrafice ale tatălui ei. Reuşise să domine telegraful atît de bine încît nu mai avea nevoie ci e ajutorul calculatorului ca să-şi înţeleagă tatăl.
— Dar ca să ştii că nu te mint, o să facem un experiment: tu te gîndeşti la o întrebare şi priveşti steaua atent ca şi cum ea te-ar putea auzi cu adevărat şi imediat vei primi răspunsul la întrebare; dacă n-o să auzi nimic, îţi spun eu răspunsul.
— Orice întrebare vreau eu?
— Da.
— Cred că nu am nevoie să cer ajutorul stelei ca să aflu cu cine este însărcinată mama în fotografia asta, poate îmi poţi răspunde tu direct.
— In care fotografie?
— în cea pe care o prind de perete.
— Cred că era cu Ramiro, fratele tău.
— îl chema Rarniro? Şi ce s-a întîmplat cu el? De ce nu a spus nimeni nimic de el niciodată?
— Nu ţi-am spus?
Jubilo ajunse acasă la timp ca să-l audă pe cumnatul lui, Juan, anunţînd că Lucha născuse un băieţel. Juan, medicul familiei, era cel care se îngrijise de naşterea copilului, în timpul naşterii apăruseră cîteva complicaţii, dar, din fericire, totul se terminase cu bine. Jubilo intră în dormitor si se prosternă lîngă pat ca să sărute mina soţiei lui. Lucha îşi întoarse capul în partea cealaltă. Nu dorea să-l vadă, era foarte supărată pe el. Era patru dimineaţa, iar Jubilo de-abia ajunsese acasă şi într-o stare necorespunzătoare. La naşterea lui Râul, Jubilo nu se despărţise nici un minut de Lucha; în schimb, acum, ea fusese nevoită să înfrunte totul de una singură. De fapt, mama si sora

ei îi fuseseră alături, dar nu era acelaşi lucru. Jubilo îi ceru scuze, dar Lucha răspunse doar lăsînd să cadă cîteva lacrimi. Cel mai mult o deranja că familia ei îşi dăduse seama că Jubilo se ţinea de chefuri. Ea avusese grijă ca ei să nu afle ce viaţă duceau în ultimul timp. Ce nu putuse să ţină ascuns era concedierea lui Jubilo. Aceasta devenise o chestiune mai mult decît publică. Lucha îşi păstrase locul de muncă mulţumită recomandărilor cu care ocupase postul, dar de fapt ştia perfect motivul pentru care don Pedro dorise să o păstreze ca secretară.
Singură în oficiu, Lucha se simţea fără apărare, vulnerabilă. Chiar şi aşa, nu dorise să renunţe. Nu vedea de ce ar face-o. Mai erau cîteva săptămîni pînă intra în concediu de naştere, iar apoi, avea trei luni să se bucure de salariu stînd acasă, alături de copiii ei si de Jubilo. Si o să vadă ei atunci cum puteau să rezolve problemele financiare. Ea era dispusă să facă acest sacrificiu pentru familia ei şi se aştepta ca Jubilo s-o înţeleagă şi s-o sprijine; nu a fost aşa.
Prima reacţie a lui Jubilo după incidentul cu pricina a fost să-şi depună demisia împreună cu soţia lui, dar pentru că Lucha a refuzat, nu a avut de ales decît să-şi păstreze postul ca să o sprijine, să aibă grijă de ea, să o apere de don Pedro; cu toate acestea, schimbarea lui nu a în-tîrziat să apară.
Pentru Jubilo, ultimele luni fuseseră un iad. Concen-dierea îl nemulţumise profund. Fusese o dovadă de abuz de putere. Se simţea jignit în adîncul sufletului. Ofensa era foarte gravă, înţelegea că Lucha dorea să mai rămînă cîteva zile la muncă înainte de a se bucura de concediul de naştere, dar situaţia era greu de suportat.
Simţea că un bărbat adevărat nu îşi lăsa soţia să muncească.. . şi lîngă un bolnav ca don Pedro. Nu suporta să-i ştie împreună. Gelozia îl chinuia într-un mod ciudat. Se simţea jefuit, privat de ce avea mai scump. Ca şi cum cineva i-ar fi smuls un plămîn sau i-ar fi retezat urechile. Nu, mai degrabă ca şi cum ar fi fost jupuit şi cu pielea

căzută, sau ca şi cum creierul i-ar fi fost umplut cu zăpadă carbonică.
Nu putea să doarmă, nu putea să mănînce, nu putea să gîndească, orice îl deranja, orice îl supăra. Arăta ca şi cum prin mijlocul corpului i-ar fi trecut o ţeava de sudură încinsă care îi ardea pielea pe dinăuntru. Starea de nemulţumire nu-i dădea pace nici o clipă. Mintea lui, ca un disc de vinii, repeta la nesfîrşit o imagine pe care Jubilo n-o putea da uitării: don Pedro mîngîind pîntecele Luchei. Acest fiu de căţea îndrăznise să pună mîinile lui murdare pe corpul nevestei lui. NEVESTEI LUI. îi profanase templul, zeiţa, iubirea vieţii. Ştia foarte bine că Lucha nu avea nici o vină; cu toate acestea, nu putea să nu fie supărat pe ea. Nu îi intra în cap cum de se putea duce la muncă atît de liniştită. Era foarte furios pe Lucha, pe don Pedro, pe toată lumea şi făcea nişte eforturi uriaşe ca familia lui să nu observe. Se străduia să fie la fel de afectuos şi vesel ca întotdeauna, dar, de fapt, toţi îşi dădeau seama că nu era el în apele lui, că în loc să rîdă, părea mai degrabă că plînge cu toată gura. în primele zile, după ce Lucha pleca la lucru şi Râul la scoală, Jubilo se băga din nou în pat, care mai păstra căldura şi parfumul iubitei sale soţii, si încerca să-şi mute gîndul de la don Pedro ca să nu înnebunească de tot. încerca să asculte *Los Cancioneros del Sur*[11], programul lui favorit la radioul XEW, dar nu putea. Muzica ce îi oferise atîtea momente de plăcere în viaţă acum îl neliniştea, îi amintea de un Jubilo care visase cîhd-va să fie cîntăreţ. Aşa că prefera să închidă radioul şi să-şi concentreze atenţia în alte activităţi.
Fără Lucha şi Râul casa se cufunda în tăcere şi singurătate. Jubilo o străbătea încet, apoi ieşea să cumpere ziarul de la chioşcul din colţ şi se aşeza în salon să-l citească. Chiar dacă salonul se afla la capătul celălalt faţă de sala de mese, Jubilo putea să audă desluşit sunetul pendulei instalate acolo. Tîc-tac-ul punea stăpînire pe întreaga casă.
[11] Repertoriul cîntecelor din sud. (N. *t.)*

Jubilo nu reuşea să nu-l mai audă şi să nu se mai gîndeas-că în fiecare secundă la ceea ce se întîmpla în acel moment la oficiu. La un interval de cincisprezece minute, pendula cînta o melodie diferită, iar la oră fixă reproducea sunetul puternic al unui clopot.
Fără mari eforturi, atunci cînd auzea bătînd ora nouă, zece sau douăsprezece, Jubilo îşi imagina rutina care se desfăşura la Oficiul de Telegrafie. Ştia ora exactă la care Lucha se ducea la toaletă, în ce moment Chucho începea să citească ziarul, cînd se întîmpla ca Reyes să se ridice pentru a lua o ceaşcă de cafea, sau ca Lolita să-şi pudreze nasul. Mai rău era cînd începea să se gîndească la ce făcea oare don Pedro. Mintea lui se agăţa imediat de gîndurile pe care încerca să le evite şi supliciul reîncepea. Şi-l închipuia pe don Pedro deschizînd uşa biroului său si ce-rîndu-i Luchei să vină să-i dicteze o scrisoare. Mai apoi, îşi imagina felul în care Lucha se ridica de pe scaunul ei, purtîndu-si burta de gravidă, si privirea lascivă a lui don Pedro fixată pe soldurile ei. La sfîrşit îşi imagina zîmbe-tul bolnav al lui don Pedro înainte de a închide uşa, fără ca el, aflat departe, să-l poată împiedica. Faptul că n-o putea vedea, nici auzi pe Lucha îl înnebunea iar neputinţa îl umplea de furie.
Viaţa nu l-ar fi putut pedepsi mai rău decît să-l ţină aşezat într-un scaun. Nu putea face nimic. Era un simplu spectator. Lucrul cel mai rău era că gelozia îl împiedica să vadă clar realitatea: lăsa să cadă în faţa ochilor săi un văl transparent, asemeni acelora folosite în teatrul umbrelor, care îi distorsiona viziunea şi îl făcea să vadă monştri si fantome înspăimântătoare, imense, invincibile. In mod limpede, lumina care se afla de cealaltă parte a ecranului făcea ca umbra oricărei mîini să pară un crocodil. Iar Jubilo aştepta cu nerăbdare să regăsească soarele. Să se lepede de gelozie. Ca viaţa lui să regăsească lumina. Lumina! Pe a sa Luz Măria.[12] Lui Jubilo, relaţia cu Lucha
[12] *luz* (sp.), lumină. *(N. t.)* 114
îi schimbase viaţa la fel cum electricitatea schimbase viaţa oamenilor.
Posibilitatea de a transforma noaptea în zi fusese una dintre cele mai mari realizări ale secolului. De aici, o serie de aparate care funcţionau cu energie electrică schimbaseră viaţa locuitorilor din marile oraşe.
O dată cu apariţia radioului, în familiile mexicane intraseră membri noi. De exemplu, îri cazul familiei

Chi, membrii componenţi erau Jubilo, Lucha, Râul, Agustîn Lara şi Guty Cârdenas. Atunci cînd se întrerupea curentul electric, familia se dezintegra si mai rămîneau doar Jubilo, Lucha si Râul. Dar atunci cînd soţia si copilul lui lipsea u,-Jubilo se simţea mai rău decît atunci cînd se întrerupea curentul. Tăcerea şi singurătatea i se păreau insuportabile.
Ce i se părea cel mai greu de îndurat nu era starea de abandon în care râmînea, nici faptul că Lucha încă mai lucra alaiuri de don Pedro, în loc să fie alături ele el, ci faptul că o făcea prefacîndu-se că nimic nu se îruîmplase; că don Pedro nu-i mîngîiase pieptul, că, răspurizînd la o asemenea neobrăzare, Jubilo nu îl lovise, că drept consecinţă a palmei date, don Pedro nu îl concediase iar, acum, lipsit de orice impediment, nu făcea altceva decît să-i arunce priviri jignitoare tot timpul. Făptui că Lucha afişa o expresie antipatică şi disimula o „normalitate" inexistentă i se părea reprobabil. Lucha devenea astfel complice la un delict: cel al impunităţii. Lui Jubilo îi producea multă mîh-nire să-şi vadă soţia şi toţi colegii telegrafist! tăcuţi, în-durînd tot felul de nedreptăţi pentru a-si păstra locul de muncă. Cum venea asta? Oare chiar nu-ţi puteai cîştiga existenţa fără să fii nevoit să-ţi pierzi demnitatea?
Oare chiar nu puteau să vadă că don Pedro fără banii şi fără funcţia lui era un nimeni? Nu-l văzuseră rostogo-lindu-se pe scări ca un sac? Jubilo nu putea pricepe această nevoie pe care o aveau oamenii de a accepta, de a pleca

capul si de a se resemna cu ideea că un individ corupt şi putred le vîra frica în oase.
Cît îi era de dor de bunica lui în astfel de momente! Dona Itzel avusese întotdeauna o minte limpede şi analitică şi fusese o luptătoare socială neobosită. Dacă ar mai trăi, cu siguranţă ar organiza o revoltă în cadrul oficiului ca să aşeze pe fiecare la locul lui.
Jubilo se întreba ce ar zice dona Itzel dacă ar şti că, acum, progresul de care îi fusese atît de teamă, îşi făcuse loc pînă în inima căminului familial. Că aproape în fiecare casă exista un radio şi un telefon. Că tocmai se brevetase televiziunea şi că oamenii făceau tot posibilul ca să achiziţioneze unul din acele aparate care le permiteau să vadă la distanţă.
Bunica, pe lîngă faptul că şi-ar dovedi ei înseşi că temerile ei fuseseră pe deplin întemeiate si că progresul nu era pe atît inofensiv pe cît se credea, şi-ar da probabil seama de pericolul pe care-l implica faptul că proprietarul unei staţii de radio hotăra ceea ce ascultătorii trebuiau să asculte, iar proprietarul unui post de televiziune, imaginea ce trebuia transmisă. Că acest control al comunicaţiei venea ca urmare a unei manipulări interesate a informaţiei şi, prin urmare, a opiniei publice.
Vorba era că nici Jubilo nu putea trece drept vreun sfin-ţişor. Toată viaţa modificase mesajele, dar trebuia spus că făcuse asta numai cu scopul de a îmbunătăţi relaţiile umane. In schimb, erau mulţi aceia care îşi dedicaseră tot timpul şi toate eforturile pentru a pune în legătură populaţii care înainte erau izolate, dar avînd un interes economic evident care presupunea că totul se preţuia şi putea fi manipulat, exploatat, coruptibil, comercializat.
Jubilo îşi putea închipui exact ce ar spune bunica; şi-ar scoate trabucul din gură şi l-ar întreba de aproape:
— Ce-i cu tine, Jubilo? De ce laşi ca un om căruia nu-i pasă nici cît negru sub unghie de comunicare, să fie directorul Oficiului de Telegrafie? Numai ce m-am prăpădit, s-a dus tot la dracu'. Cum e cu putinţă ca noi toţi cei care

am participat la revoluţie ca să vă lăsăm un Mexic mai bun să putrezim sub pămînt, în timp ce oportuniştii ăştia să profite de pe urma luptei noastre? De ce permiţi asta? Eşti bărbat sau ce eşti? Cum e posibil să-i permiţi unui om ca don Pedro, fără morală şi fără scrupule să stea în preajma Luchei în timp ce tu stai şi îţi plîngi de milă pe o bancă în parc? Nu fi papă-lapte! Ridică-te si fă ceva!
Dar ce putea să facă? Să o oblige pe Lucha să renunţe? In primul rînd, ea nu mai era o fetiţă căreia să-i poată spună ce trebuie să facă iar în al doilea rînd, în condiţiile actuale nu o putea întreţine sub nici o formă. Dacă măcar în loc să ţină cu tot dinadinsul să devină telegrafist, ar fi învăţat ca să fie avocat sau medic ca unii dintre cumnaţii săi, n-ar trece printr-o situaţie atît de tristă. Se simţea un ratat. Mai rău era

că o dată cu apariţia radiocomunicaţi-ilor, perspectivele telegrafistilor erau din ce în ce mai reduse. Nu era chiar atît de uşor să găsească altă slujbă. De-abia aştepta să o scoată pe Lucha din locul acela, dar nu vedea nici cum, nici cînd o va face. Deocamdată, trebuia să recunoască că avea nevoie de venitul Luchei, ceea ce-l făcea să se creadă şi mai inutil.
Din fericire, încă mai avea slujba de seară la Compania Mexicană de Aviaţie, iar asta îi alina întiucîtva sentimentul de eşec. Altfel şi-ar tăia venele deja.
Exista oare un loc anume pentru el? Un loc anume care îl aştepta? Făcea parte oare din vreo ordine cosmică? In cartierul care îi fusese atît de drag, totul era într-o relaţie mult mai apropiată de o ordine naturală, sfîntă. Orologiul de la Muzeul de Geologie bătea ora exactă. Pîinisoa-rele dulci de la brutăria *La Roşa* erau scoase din cuptor la şapte dimineaţa si la unu după-amiaza, fie că ploua sau tuna, dr Alt îşi făcea plimbarea obişnuită. Femeile aruncau găleţi cu apă pe trotuare şi le frecau cu meticulozitate înainte să iasă copiii de la şcoală. Fierarul îşi lăsa bicicleta în acelaşi colţ şi la aceeaşi oră. Toţi şi toate urmau un ritm prestabilit.
117
Jubilo se întreba pînă unde se putea ignora această ordine. Pînă unde se putea viola această rînduială. Pînă unde i se permitea unui muritor de rînd asemeni lui să schimbe ritmul evenimentelor. Destinul îi era deja hotărît? Putea să-l schimbe?
Singurul lucru pe care ştia să-] facă în viaţă era să comunice cu lumea si să o iubească pe Lucha. Nu ştia şi nici nu dorea să facă nimic altceva, încă de copil hotărîse că ceea ce-i plăcea cel mai mult în viaţă era să ridice moralul semenilor săi şi să îmbunătăţească relaţiile interumane. In plus, lăsînd modestia la o parte,, era de părere că îi ieşea foarte bine. Era făcut pentru a comunica şi a o iubi pe Lucha. Din prima zi din care o văzuse, îşi dorise din tot sufletul să-i fie alături pentru totdeauna iar ea să fie ultimul om pe care să-l vadă înainte de-a muri. Asta îi era dorinţa; cu toate acestea, se părea că structura de producţie, bazată pe industrie si tehnologie, era într-un absolut dezacord cu planurile lui.
Pentru a doua oară în existenţa lui, se simţea dezorientat, frustrat şi detaşat.
Printr-o coincidenţă don Pedro bîntuia din nou prin viaţa lui. îi purta atîta ranchiună încît, dacă l-ar fi avut în faţa lui, l-ar fi lovit pînă la epuizare, l-ar fi lovit cu picioarele în testicule pînă nu i-ar mai fi fost de nici un folos, i-ar fi turnat în ochi oţet opărit ca să nu mai îndrăznească niciodată să-i mai arunce priviri indecente nevestei lui sau oricărei alte femei.
Şi mîinile lui! Alea cu care îndrăznise să o atingă pe Lucha, alea cu care îi fura pe ţărani, alea cu care omora nevinovaţi, alea cu care semnase concedierea lui... I-ar fi plăcut să i le umple de tăieturi micuţe făcute cu foi de hîr-tie şi să i le spele cu zeamă de lămîie si ardei iute ca să nu mai fie în stare nici să şi-o frece. Cu siguranţă că porcul de don Pedro s-o fi masrurbînd chiar acum, gîndindu-se la ţîţele Luchei.
Jubilo ştia perfect că don Pedro, atunci cînd îi atinsese pieptul Luchei, murea de poftă să-i mîn-gîie toata cărniţa, să o scoată din sutien şi să o apuce cu
118
gura, de parcă el nu ştia că în ziua în care Lucha îi luase mîna şi o pusese pe piept ca o invitaţie deschisă să-i mîn-gîie, aproape că-i provocase un infarct. Prima oară este întotdeauna o experienţă de neuitat iar Jubilo si-o amintea perfect, însă fineţea şi netezimea sînilor ei de adolescentă nu se comparau cu rotunjimea şi volumul pe care le aveau acum, cînd era însărcinată.
In fiecare zi o dezmierd a cu şi mai multă plăcere. Se simţea foarte norocos că descoperise dragostea în braţele Luchei. ta îl învăţase să sărute, să dezmierde, să lingă, să penetreze, împreună descoperiseră pe parcurs cel mai bun fel în care să-şi provoace plăcere unul altuia. Pentru Jubilo, mîna era cel mai important organ sexual al lui. Cu ea oferea şi primea plăcere într-o largă măsură. Cu penisul dezmierda numai vaginul pe dinăuntru, în schimb, cu mîna putea mîngîia tot corpul Luchei. Jubilo cunoştea exact zonele erogene ale nevestei lui. Ştia foarte bine unde şi cum să lase să-i alunece degetele şi palma mîinii. Ţinea evidenţa punctelor celor mai sensibile, printre care

pieptul juca un rol dominant. Jubilo ştia care sfîrc era mai sensibil, cum trebuia să-l mîngîie ca să nu-i provoace durere, cît putea să-l sugă si să-l muşte fără să-i rănească pielea sensibilă.
Deodată simţi o lovitură în cap. O minge căzu din cer şi îl făcu să reacţioneze. Rîsetele unor copilaşi care se jucau în parc îi distraseră atenţia. Jubilo le dădu înapoi mingea şi zîmbi. Brusc, se simţi vinovat *ca* la ora aceea stătea în parc în loc să fie la muncă şi mai ales că se gîndea la sfîrcurile Luchei în faţa acestor fiinţe nevinovate. Pentru o clipă încercă să se concentreze la integrama pe care o rezolva ca să dea impresia că făcea ceva, că nu tăia frunze la cîini. Nu dorea ca lumea să creadă că era un pier-de-vară, căci oamenii sînt judecaţi, în general, după ceea ce fac şi sînt preţuiţi după cît cîstigă şi, din toate punctele de vedere, el se simţea un Nimeni.
Un bărbat murdar si cu mers împleticit se aşează pe aceeaşi bancă cu Jubilo şi-l făcu să-şi întrerupă activitatea.
119
Era vorba de Chueco Lopez. Era beat criţă, îi luă ceva timp pînă să-l recunoască pe Jubilo, dar imediat ce-o făcu, îl îmbrăţişa şi îi plînse pe umăr. îi spuse „frate de suflet" şi îl invită să bea ceva la circiumă. Pe Jubilo nu-l interesa prea tare, ca să spunem adevărul, să-şi petreacă timpul cu Chueco, dar pentru că nu avea ceva mai bun de făcut, acceptă invitaţia. Bineînţeles că Chueco Lopez nu avea cu ce să plătească si pînă la urmă tot Jubilo făcu cinste, dar nu se supără deloc, fiindcă îşi dădu seama că alcoolul îl anestezia deplin.
Cîtva timp, nu simţi nici o durere. Rîse aşa cum nu mai făcuse de multe zile. Uită de Lucha si sfîrcurile ei, de don Pedro şi mîna lui mare si aproape şi că nu avea slujbă. Nu mai trebuie spus că din acea zi deveni un client fidel al locului. După cîteva pahare, vedea viata altfel. Putea să spună glume, să fie amuzant, să-i facă să rîdă si pe ceilalţi clienţi.
Viaţa lui Jubilo se schimbă rapid, încetă să mai caute de lucru în mod obsesiv. La circiumă se simţea util. în cu-rînd deveni confidentul mai multor beţivani şi găsise locul ideal pentru a-si petrece dimineţile. După ce-l lăsa pe Râul la scoală, se îndrepta numaidecît spre circiumă. Aici găsea mereu pe cineva cu care să joace domino, căruia să-i spună anecdote hazlii, cu care să bea în cinstea femeilor. Viciul lui pentru fumat crescu. Fuma trei pachete de ţigări pe zi.
Părăsea circiuma cînd auzea orologiul de la Muzeul de Geologie bătînd ora cînd trebuia să meargă să-şi ia copilul de la şcoală şi să-l ducă acasă la bunici. De aici lua autobuzul care-l ducea la aeroport şi ajungea la timp pentru a munci ca radiotelegrafist. Ajungea duhnind a alcool si tutun, dar foarte bine dispus. Cînd îşi termina tura, se întorcea acasă şi se băga în pat lîngă Lucha. Cuprinzîndu-i corpul cu braţele şi ţinînd mîna pe pîntecele ei de gravidă, unde simţea bătăile inimii viitorului său copil, totul căpăta un sens.
120

încetul cu încetul, în rutina lui au apărut schimbări. De exemplu, în loc să se scoale din pat, să se spele şi să se pregătească să plece la circiumă, prefera să rămînă în pat în pijama. Apoi, n-a mai vrut să se bărbierească, pînă cînd, într-o zi, n-a mai vrut să se ducă la muncă la Compania Mexicană de Aviaţie. Orice psihanalist modern l-ar fi diagnosticat cu o puternică depresie, dar fiindcă Lucha nu era psihanalist, explodă. Nu mai putea, în tot acest timp se prefăcuse că nu se întîmpla nimic, cînd de fapt se întîmpla! Ea trebuia să se meargă la serviciu si să-i ţină piept lui don Pedro în-tr-un mod hotărît dar politicos, ca să nu-l supere. Trebuia să îndure mirosul de alcool emanat de corpul lui Jubilo, deşi îi făcea greaţă, în caz că voia să-l simtă aproape. Trebuia să mănînce, deşi nu-i era foame, pentru că purta un copil în pîntece. Un copil care nu avea nici o vină. Un copil pentru care Lucha se ruga la Dumnezeu să fie sănătos si să nu fi simţit mîna lui don Pedro mîngîindu-l. Trebuia să ţină ascunse toate aceste gînduri fiindcă erau foarte intime. Trebuia să ajungă acasă, deşi obosită, să facă patul, să spele vasele, să pregătească cina pentru Râul şi să se joace puţin cu el înainte de a adormi. Trebuia să se abţină să-i reproşeze lui Jubilo că nu o ajuta prin casă, căci ştia foarte bine prin ce moment greu trecea. Dar nu mai

putea!
Dacă Jubilo îşi închipuia că era uşor să închidă gura si să nu vorbească, greşea, îi era insuportabil să păstreze tăcerea faţă de atîta nedreptate. Era de nesuportat înstrăinarea soţului ei. îi era dor să facă dragoste ca înainte şi nici asta nu mai puteau face. Mai avea puţin pînă cînd urma să nască. Şi acum, culmea era că Jubilo nu mai voia să meargă la muncă. Ce simplu!
S-au certat un timp, iar Lucha şi-a arătat toată mînia, care era atît de puternică încît a fost mult mai eficientă de-cît orice şedinţă de psihanaliză. A doua zi, Jubilo s-a întors la muncă, nu mai înainte de a trece pe la circiumă,

să se facă „ţăndări". Lucha, disperată, a realizat că nu mai putea conta pe Jubilo, că era singură.
Din fericire, în scurt timp veni mult aşteptatul concediu de naştere. Lucha îşi luă la revedere de la muncă, iar problemele dintre ea si Jubilo se diminuară considerabil. Suferinţa lui Jubilo se evapora atunci cînd putea să-si vadă, să-şi miroasă şi să-si atingă soţia. Prezenţa Luchei lăcea ca totul să revină !a normal. Jubilo, firește, prefera să stea cu ea decît la circiumă. Se simţea cît se poate de bine lîngă soţia lui. Mergeau la piaţă împreună, găteau împreună, făceau baie împreună, îl luau pe Râu! împreună şi tot împreună mîncau înainte ca Jubilo să plece la aeroport. Pe neaşteptate, plecarea lui ele la Oficiul de Telegrafie devenise un lucru pozitiv. Datorită dimineţilor libere ale lui Jubilo, el şi Lucha se puteau purta ca doi tineri îndrăgostiţi. Nu se putea spune că erau ca doi amanţi, fiindcă pîntecul voluminos al Luchei nu prea se preta la asemenea mişcări, dar relaţia lor de dragoste mergea mai bine ca niciodată. Se simţeau uniţi şi foarte fericiţi deşi Jubilo încă nu-şi găsea de lucru.
Jubilo aproape că a reuşit să uite de existenţa lui don Pedro. Numele lui nu era pomenit în casă. Poate tocmai de aceea s-a supărat într-atît în ziua cînd au primit un telefon care i-a readus cu picioarele pe pămmt.
Se dusese să cumpere *tortilks* si le aducea acasă. Cînd traversă dormitorul, observă că Lucha stătea pe pat şi vorbea la telefon. Era încordată. Jubilo îşi continuă drumul ca să nu pară indiscret, în timp ce asculta cu atenţie conversaţia, pînă unde îi permitea capacitatea lui auditivă. Termină de pus masa în timp ce Râul se spăla pe mîini, iar cînd Lucha îşi făcu apariţia în sala de mese ştiu că cel care sunase fusese don Pedro. Era ceva în vocea soţiei lui care îi spunea. Disimulînd normalitatea, o întrebă:
— Cine era?
— Don Pedro.
— Şi ce voia?

— Nimic. Voia doar să ştie cum mă simt şi dacă am hotărît cine va fi naşul copilului.
— Şi tu ce i-ai spus? Doar nu s-o gîndi să fie naşul copilului meu?
— Aşa s-ar părea...
— Sper că i-ai spus că nu poate fi naşul copilului.
— Nu direct. l-am spus că nu ne-am hotărît, că ne mai gîndim si că mai întîi trebuie să vorbesc cu tine.
— Asta-i culmea! N-am crezut că este atît de ticălos. Cum poate să-i treacă prin cap aşa ceva!
— Liniştește-te, dragule, o să te audă Râul.
— Să mă audă! Iar, Iu, Lucha, de ce nu i-ai spus nu? Ce, vrei să fiţi cumetri?
— Firește că nu! Nu vreau să-l ştiu în jurul copilului meu, dar asta nu înseamnă că trebuie să fiu nepoliticoasă cu el.. .
— Nu! Firește că nu! Domnul merită tot respectul din partea noastră!
— Nici chiar aşa, Jubilo, dar nu văd de ce să ne avem rău cu el, la urma urmei e şeful meu, nu? Peste cîteva luni o să mă întorc la lucru alături de el şi vreau să am parte de liniște.
— Nu trebuie să-mi reproşezi că singura care munceşte în casa asta eşti tu!
— Dar cine îţi reproşează asta? Nu mai inventa!
— Ce se întîmplă, mami?
Chipul mîhnit al lui Râul opri cearta dintre părinţii lui, dar nu îî putu opri pe Jubilo ca, după terminarea

mesei, să plece de acasă şi să nu se întoarcă înainte de ora patru dimineaţa, după naşterea noului său frăţior.
Noul membru al familiei Chi era un copilaş al cărui ţipăt era tot ce avea mai frumos. Plîngea zi si noapte, astfel încît deveni curînd cea mai mare provocare din viaţa lui Jubilo. De obicei, el ştia să interpreteze de minune oricare plînset de copil, dar în cazul fiului său îi era absolut imposibil, îi era deosebit de greu să descifreze ţipetele lui

Ramiro, noul membru al familiei, dar fără nici o îndoială, el era singurul care-l putea linişti. Cu Râul totul se petrecuse mult mai uşor. Arunci, Jubilo ştiuse exact că băieţelul lui voia să mănînce sau că trebuia să-i schimbe scutecele, în schimb, pe Ramiro îi era imposibil să-l înţeleagă, îi era mult mai greu să-i înţeleagă ţipetele decît să primească o telegramă în limba rusă. Ca să înţeleagă jumătate din ce voia Ramiro de la el erau nevoiţi să-i suporte plînsetul mai mult de jumătate de oră. Pare puţin, dar cine a ascultat plînsetul unui copil la volum maxim, ştie ce înseamnă asta.
Lucha înnebunea de-a dreptul cu copilul ăsta şi de aceea îi era nespus de recunoscătoare lui Jubilo pentru devotamentul cu care îl îngrijea. La început, a crezut că o făcea ca să se reîmpace cu ea şi ca ea să-l ierte că nu-i fusese alături cînd născuse, dar curînd si-a dat seama că soţul ei era cu adevărat interesat de copil şi că dorea să poată stabili aceeaşi legătură pe care o avea cu Raţii, îi cînta, îl ţinea în braţe, îl adormea dînd dovadă de dragoste adevărată, dar de cele mai multe ori copilul plîngea în continuare neobosit. Ramiro venise pe lume fără instrucţiuni, si de aceea Jubilo a trebuit să se lase condus de instinct şi să urmeze aceiaşi paşi ca predecesorii lui în exerciţiul paternităţii.
Pentru a şti ce să facă si ce să nu facă cu copilul, Jubilo s-a bazat pe vechea metodă a încercării si greşelii. Pînă să ajungă la o concluzie, familia Chi a început să joace după cum le cînta Ramiro. Copilul îşi exercita controlul, asupra activităţilor casnice. Atunci cînd Ramiro dormea, cu toţii profitau ca să se odihnească puţin, iar cînd acesta se trezea, toată lumea trebuia să fie *trează.* N-aveau cum să mai doarmă, decibelii la care ajungeau ţipetele lui erau insuportabili şi alarmanţi, fiindcă erau urmaţi de plînge-rile vecinilor. Aceştia îi întrebau dacă băiatul mînca bine sau dacă nu avea vreo problemă de sănătate. Dar nu era cazul, copilul părea foarte sănătos. Putea vedea si auzi fără probleme. Cu excepţia sunetelor pe care le scotea, mişcă-

rile şi reflexele erau specifice unui copil de vîrsta lui. Urina si defeca în mod abundent. Nu era nimic care să indice vreun dezechilibru la nivel fizic. Nu, problema lui era alta, însă nici măcar Jubilo nu putea înţelege despre ce era vorba.
în cele din urmă, după ce a analizat reacţia copilului la anumiţi stimuli, s-a făcut lumină! Şi Jubilo a tras concluzia că pe copil îl deranja mirosul de alcool.
Fericita descoperire se petrecu într-o seară de duminică cînd venise în vizită cumnatul Juan. Jubilo îl ţinea pe Ramiro în braţe, iar copilul stătea foarte liniştit, dar cînd Jubilo se hotărî să închine cu Juan un pahar de tequila, copilul se înfurie: gesticula şi tremura de parcă îl mînca bau-bau. De parcă ar fi ştiut că din cauza băuturii tatăl lui nu fusese de faţă cînd venise el pe lume sau de parcă i-ar fi fost teamă că băutura i-ar putea despărţi.
O dată cu această descoperire, Jubilo a înţeles că fiului său nu-i plăcea mirosul de băutură şi de atunci n-a mai băut deloc. Datorită acestui lucru, viaţa de familie a revenit la normal pentru ceva vreme. Ramiro a început să zîm-bească si să fie deliciul familiei. Au petrecut atît de bine lunile astea, că arunci cînd a venit vremea ca Lucha să meargă la serviciu, le-a părut tare rău. Era bine că Jubilo avea jumătate de normă, astfel Lucha se putea duce la serviciu liniştită, ştiind că acasă rămînea soţul ei, care avea grijă de Ramiro. După-amiaza, la ora la care Jubilo trebuia să plece la aeroport, atît Raiil cît şi Ramiro rămîneau acasă la părinţii Luchei şi de acolo îi lua ea cînd ieşea de la muncă, în ciuda noii rutine, familia s-a putut bucur a de cîteva zile de linişte, pînă cînd o întîmplare tragică le-a schimbat viaţa mai mult decît o făcuse naşterea lui Ramiro.
Munca pe care o îndeplinea Jubilo la Compania Mexicană de Aviaţie consta în stabilirea legăturii cu

piloţii cu ajutorul unui aparat radiotelefonic pentru a le da indicaţii despre condiţiile atmosferice şi despre pistele de

decolare şi aterizare şi pentru a primi la rîndul lui informaţii de la piloţi despre poziţiile de zbor.
într-o zi, Jubilo stătea de vorbă cu unul dintre piloţi, cu care era prieten bun, cînd legătura deveni din ce în ce mai slabă. Avionul tocmai decolase, iar Jubilo încercă să menţină legătura cu el, dar a fost imposibil.
La puţin timp după aceea, avionul s-a prăbuşit şi mulţi oameni au murit, printre care si pilotul. Jubilo a fost distrus de evenimentul tragic şi s-a simţit vinovat; cu toate acestea, el nu avusese nici o vină. Direct responsabile pentru nenorocire fuseseră petele solare.
Cînd a ajuns acasă seara, Lucha dormea adine. Deşi avea chef să vorbească cu ea despre întîmplarea îngrozitoare, i-a fost milă să o trezească. N-a putut să închidă un ochi toată noaptea, iar a doua zi dimineaţă au a găsit momentul potrivit să discute cu Lucha. Soţia lui trebuia să se spele, să se îmbrace, să alăpteze copilul si să-i pregătească micul dejun lui Râul. Tubilo trebuia să schimbe scutecele celui mic, apoi să le pună la înmuiat în chiuvetă si să spele vasele după masă. Oricît încercau cei doi, nu găseau nici o clipă numai pentru ei. Imediat *ce* Lucha si Râul plecară, iar Ramiro adormit, Jubilo găsi timp să se gîndeas-că la cele întîmplate şi se întrista. Pretextă că era bolnav. Nu putea să meargă Ia muncă în starea în care se afla. Avea nevoie să vorbească cu cineva, sâ-şi uşureze sufletul, dar în ioc să se duca la circiuma, preferă să aştepte cîteva ore şi o rugă pe una din cumnatele lui să aibă grijă de copii în după-amiaza aceea ca să-şi poată lua soţia de la serviciu si să o scoată în oraş la cină. Pe Leticia, cumnata lui, rugămintea nu o surprinse deloc. Era ziua de naştere a Luchei şi i se păru foarte firesc ca Jubilo să-şi dorească să sărbătorească alături de soţia lui.
Colegii de muncă ştiau şi ei de ziua Luchei, dar s-au făcut că nu-şi aduc aminte de nimic ca să-i facă o petrecere surpriză după terminarea programului.

Don Pedro găsise o formă originală de a sărbători. De dimineaţă o chemase pe Lucha ca să-i ceară să-i facă un serviciu cu totul special. Trebuia să facă un cadou unei doamne distinse şi, pentru că Lucha se evidenţiase întotdeauna pentru bunul ei gust în ce priveşte îmbrăcămintea, ea era cea mai potrivită persoană care să-l sfătuiască ce să cumpere, îi ceru ca în timpul orei de pauză să-! însoţească la Palacio de Hierro ca să aleagă articolul de îmbrăcăminte cel mai potrivit.
Luchei nu îi trebui mult timp ca să se -decidă pentru o eşarfă de mătase. Se vedea de la distanţă că era cea mai fină şi elegantă. Don Pedro îi ceru vînzătoarei să împacheteze cadoul. Nu le luă prea mult timp. Don Pedro si Lucha se întoarseră repede la birou, iar don Pedro, înainte să traverseze strada, o luă pe Lucha de braţ. Chiar atunci, Jubilo dădu colţul străzii şi văzu perechea cu zîmbetul pe buze si fără nici o grijă. Don Pedro ţinea în mîini o cutie frumos ambalată, împodobită cu o fundă mare roşie.
In loc să intre în oficiu, Jubilo se hotărî să se întoarcă şi să facă o plimbare scurtă ca să se calmeze. Nu dorea să facă o scenă de gelozie în faţa tuturor colegilor. Dar nu-i fu de nici un folos, deoarece, cîteva minute ma' tîrziu, cînd sa întoarse după soţia lui şi o găsi probînd o eşarfă şi zări pe biroul ei cutia pe care cu cîtva timp în urmă o văzuse la don Pedro în braţe, sufletul i se umplu de m mie.
Disimulînd un calm pe care nu-l avea, Jubilo o întrebă pe Lucha cine i-o făcuse cadou iar ea, ca sa nu-l supere, îi răspunse că Lolita. Nu vedea de ce să-i spună că era un cadou din partea lui don Pedro şi cu atît mai puţin de ce să-i amintească că era ziua ei şi că el nici nu observase sau, cel puţin, nu o felicitase încă. Lui Jubilo îi zburase din cap complet. După noaptea albă si povara vinei, ce-şi mai putea aminti! Pe de altă parte, chiar dacă şi-ar fi amintit, singurul lucru pe care şi-ar fi permis să-l cumpere erau nişte flori pentru iubita sa soţie, în nici un caz un cadou scump. El nu agrea felul acesta de a-şi arăta dragostea, spre deo-

sebire de don Pedro, iar Lucha, care era atît de obişnuită să se lipsească de cadouri de ziua ei de naştere nu putuse să nu se simtă măgulită atunci cînd don Pedro îi oferise ceea ce, fără să ştie, ea însăşi alesese.

Pentru Jubilo, acesta a fost primul indiciu că don Pedro începuse din nou să-i facă curte soţiei lui, dar ceea ce-l îngrijora era că, de această dată, părea că ei îi făcea plăcere; dacă nu era aşa, de ce îi ascunsese faptul că don Pedro îi făcuse acel cadou?
Jubilo nu reuşi să înţeleagă că bucuria soţiei lui se datora prezenţei lui în oficiu şi nu eşarfei. Aparatul de recepţie al lui Jubilo părea defect. Mintea lui amesteca limbajele. Amesteca semnalele care îi erau transmise din exterior si le transforma într-un haos indescifrabil. In condiţii normale, creierul lui Jubilo reacţiona cu multă înţelepciune şi înţelegea motivul pentru care lumea obişnuia să spună „te urăsc" în loc de „te iubesc" şi viceversa. Dar în situaţia de faţă, interpreta greşit mesajele pe care i le trimitea Lucha. Pentru el, soţia lui era ca o „Maşină Enigma", acel artefact creat de nemţi ca să trimită mesaje codate în timpul celui de-al doilea război mondial.
Conflictul armat a folosit radioul ca pe o armă de război fundamentală. Cu ajutorul lui se trimiteau mesaje trupelor aflate pe front, dar acestea riscau să fie interceptate cu uşurinţă de duşmani. Nu era nevoie decît de un aparat acordat pe aceeaşi frecvenţă cu cel al duşmanilor.
Armata germană, fidelă disciplinei de fier, obişnuia să transmită mesajele la aceeaşi oră, iar trupele aliaţilor profitau de acest lucru ca să intercepteze semnalul lor şi să le asculte mesajele. Pentru a evita acest lucru a fost inventată o maşină criptografă, a cărei funcţie era să schimbe o literă cu alta. Maşina de codificat folosea maşina de scris obişnuită, dar de fiecare dată cînd o literă era bătută, aceasta era înlocuită cu alta cu ajutorul a douăzeci şi şase de cilindri care aveau mii de combinaţii. Nu se putea des-

cifra un mesaj codat decît dacă se ştia poziţia retorilor la începutul mesajului, lucru practic imposibil.
Datorită colaborării mai multor matematicieni de marcă a fost posibilă crearea unui aparat asemănător „Maşinii Enigma" a nemţilor şi descifrarea mesajelor. Ceea ce i-a ghidat în această muncă grea şi delicată a fost numărul mare de repetiţii ale aceleiaşi litere, pînă cînd au reuşit să creeze „Maşina Peşte", un teletip care codifica şi decodifica coduri cu o viteză foarte mare. O dată *cu* terminarea războiului, această activitate, care avusese nevoie de atîtea şi atîtea ore de muncă, a ajutat la dezvoltarea calculatoarelor într-un mod foarte rapid.
Se putea spune pe drept cuvînt, fără a greşi, că mintea lui Jubilo era o sofisticată maşină criptografică, numai că acum era descompusă şi de aceea încurca mesajele. Soţia lui era fericită pentru că îl vedea, şi nu pentru că primise o eşarfă. Diferenţa era imensă, iar el nu a ştiut să o interpreteze corect. Pentru a doua oară în viaţă, cauza celor întîmplate era legată de petele solare care erau în plină activitate şi interferau cu toate sistemele de ra-diocomunicaţie. Jubilo, atît în viaţa personală cît şi în cea profesională, resimţea consecinţele catastrofice ale acestui fenomen.
Din fericire, reacţia Luchei la vizita neaşteptată a soţului ei a fost atît de entuziastă, că a înfrînt gelozia lui Jubilo. îl asalta cu sărutări şi îmbrăţişări şi luă o iniţiativă hotă-rîtoare pentru a drege lipsa de memorie a soţului ei: — Eram sigură că n-o să uiţi de ziua mea de naştere. Jubilo reacţiona prompt. Cum de-a putut uita o aniversare atît de importantă! De cînd Lucha avea treisprezece ani, sărbătoriseră împreună ziua ei de naştere, aşa încît, deşi nu avea chef de sărbătorit, făcu efortul de a lăsa deoparte gelozia şi problemele lui ca să-şi trateze soţia cum se cuvine. O invită la cină la Cafe Tacuba, iar mîncarea de acolo se dovedi a fi un puternic afrodisiac,
Cafe Tacuba făcea parte din povestea lor de dragoste. Printre altele, aici o ceruse Jubilo pe Lucha în căsătorie

şi tot aici ea îl anunţase că urma să fie tată pentru a doua oară. Faptul că stăteau la aceeaşi masă si erau serviţi de aceeaşi chelneriţă, a avut un efect relaxant asupra lui Ju-bilo şi a constituit unul dintre factorii determinanţi care l-au ajutat să-şi recupereze starea de spirit caracteristică, în timpul cinei vorbi cu Lucha despre întîmplarea cumplită petrecută cu o noapte în urmă iar ea îi oferi tot sprijinul şi toată înţelegerea pe care le spera şi de care avea nevoie. Cînd Lucha îi luă mîna înrr-a ei, lumina îi pătrunse în minte si îi lumină sufletul întunecat.
Treptat energia iubirii începu să circule între cei doi, ceea ce le scurtă cina şi îi grăbi acasă, îşi doreau cu

nerăbdare să se abandoneze plăcerii dragostei. De ziua ei de naştere, Jubilo îi făcea cadou Luchei cea mai frumoasă noapte de dragoste pe care o trăise sau o va trăi vreodată. A fost o noapte magică. Au făcut dragoste cum nu mai făcuseră niciodată pînă atunci,
Lucha şi Jubilo se treziră cu durere în corp, dar tonificaţi, deşi aproape că nu dormiseră toată noaptea. Lucha îşi alese în graba hainele cu care urma să se îmbrace pentru serviciu. Avu grijă, ca întotdeauna, să aleagă hainele cel mai puţin stridente şi care să o acopere cel mai bine de privirile indiscrete ale şefului ei. îi dădu un sărut lung pe gură soţului ei si ieşi în fugă spre serviciu. Jubilo îi luă în primire pe Raiil şi Ramiro.
Din acest moment, o serie de evenimente i-a purtat din paradis pînă în iad cu o viteză extraordinară. Jubilo trecuse deja în cont două nopţi albe: una din cauza accidentului aerian şi cealaltă din cauza dragostei; dar ultima îi dăduse destulă energie ca să învingă epuizarea si să dea randament la muncă, mult mai mult ca în alte zile. Avea bateriile atît de încărcate încît oboseala nu-l cuprinse decît seara tîrziu, cînd deschise uşa casei.
Se aştepta să o găsească pe Lucha, dar în mod curios, nu era acolo, în locul ei, dădu peste soacra lui, care se apucă să-i explice aşa cum se pricepu că Lucha sunase de la

birou să-i spună că nu putea lua copiii şi o ruga să-i ducă ea acasă şi să-i explice lui că o să ajungă acasă tîrziu pentru că apăruse o urgenţă la birou. Jubilo se arătă foarte surprins. Oricît încerca să-şi imagineze ce însemna o „urgenţă" la Oficiul de Telegrafie, tot nu reuşea, îi mulţumi soacrei sale pentru că îşi dăduse osteneala cu copiii şi imediat luă situaţia în primire. După ce adormi copiii, se întinse pe pat şi deschise radioul. „Ora Albastră" începuse deja. Vocea lui Agustin Lara inundă dormitorul:
Soare al vieţii mde
Lumină a ochilor mei
simte cum niîiniic mele îţi mingîie pielea diafană
sărmanele mele mîini, aripi frînte
răstignite la picioarele tale.
Imaginea Luchei răstignită pe pat nu întîrzie să-i apară înaintea ochilor. Jubilo şi-o închipui ca în noaptea precedentă: aprinsă, pasională, înnebunită de dragoste. Se în-fierbîntă amintindu-şi privirea Luchei abandonîndu-se total extazului. Ce femeie mai era soţia lui i
Unde o fi oare acum? De ce nu-i dădea nici un telefon? Era într-adevăr îngrijorat. După puţin timp sună telefonul. Era soacra lui Jubilo, şi ea era îngrijorată. Fata ei nu făcuse niciodată aşa ceva. Ca să o liniştească, Jubilo îi spuse că Lucha venise deja dar îl alăpta pe Ramiro. Cu aceste vorbe,. Jubilo încerca într-adevăr să-şi calmeze soacra, dar şi să o facă să nu mai sune, căci sunetul aparatului îl neliniştea şi inai mult. încercă să asculte emisiunea de la radio ca să uite gîndurile negre si închise ochii ca să se concentreze mai uşor.
Spune-mi că trandafirii tăi au înflorit pentru mine
dă-mi zîmbetul descris de speranţă
spune-mi că nu te-am pierdut
dă-mi linişte în suflet
vino, cabana mea în lumina lunii o voi picta,

fe

orele nopţii numărînd te voi aştepta gîndeste-te, femeie, că te iubesc cu adevărat, gîndeste-te, gîndeste-te bine...
Numai el nu-şi putea lua gîndul de la Lucha. Muzica îi servea numai ca pretext ca să retrăiască noaptea trecută, amintindu-şi cum aceste cîntece îi serviseră ca fond muzical pentru a face dragoste.
Lucha! S-o gîndi oare acum la el? Oricît încerca să nu-şi închipuie ceva rău, nu putea. I se părea

suspect că nu-i dădea de veste. Singurul motiv ca să nu o facă era dacă i s-ar fi întîmplat ceva... sau dacă don Pedro o invitase în oraş.
Avea nervii întinşi la maxim. Ca să se calmeze recurse mai întîi la ţigări şi cînd acestea se terminară, la băutură, îiitr-un moment total nepotrivit, căci chiar atunci Ramiro se trezi din somn. Era ora lui de masă, iar mama lui nu era acolo ca să-l hrănească. Jubilo încercă să-i dea un biberon cu lapte de vacă pe care îl ţinea în frigider şi, în timp ce-l încălzea, luă copilul în braţe ca plînsetele să nu-l trezească pe Râul. Cum a simţit mirosul emanat de corpul tatălui său, Ramiro a izbucnit într-un plînset de nestăpî-nit şi n-a mai fost chip să-l liniştească. Jubilo trebui să-şi dea cu colonie, să-şi clătească gura, să sugă bomboane de mentă şi să-şi legene copilul ore întregi pînă cînd acesta adormi din nou. îl aşeză în leagăn iar el se întinse pe pat. Băutura şi oboseala acumulată din cele două nopţi albe îşi făcură efectul, iar Jubilo căzu într-un somn profund pentru cîteva minute. N-au fost multe, dar de ajuns ca Ramiro să se trezească din nou, să bage în gură păturica cu care îl învelise tatăl lui şi să se asfixieze cu ea.
Jubilo se trezi în ţipetele Luchei, care tocmai venise acasă şi înainte de a se întinde lîngă Jubilo îi dăduse un sărut copilului şi-l găsise mort.
In zăpăceala care domnea şi printre urletele Luchei, Jubilo reuşi să întrebe:
132
— Ce se întîmplă?
— Ramiro e mort!
Jubilo nu reuşea să înţeleagă nimic, se apropie de soţia lui, care lovea cu pumnii în perete şi încercă să-i apuce braţele ca să nu se rănească. La început, Lucha îşi lăsă soţul să o îmbrăţişeze, dar cînd simţi mirosul caracteristic de băutură, chiar aşa mascat de colonie, îl împinse brusc:
— Eşti beat? De-asta n-ai auzit copilul?
Lucha îşi îndreptă toată furia împotriva lui Jubilo şi îl lovi fără îndurare. Jubilo nu-i opuse rezistenţă, simţea că merită asta şi mai mult de atît. Se simţea vinovat, şi totuşi, vina era atît de mare încît nu o putea îndura, aşa în-cît hotărî să i-o arunce în faţă ca refulare.
— Şi tu, pe unde ai umblat? Tu de ce n-ai auzit copilul? Te prostituai?
Lucha se opri din plîns. Nu-i venea să creadă ce tocmai auzise. Nu era cu putinţă ca Jubilo să-i fi spus aşa ceva şi cu atît mai puţin într-un moment ca ăsta. Se îndepărtă de el încet şi se duse şi se încuie în baie. în drum îl luă şi pe Râul, care îşi căuta părinţii frecîndu-se la ochi. Lucha încuie uşa de la baie cu iala. Nu voia să-l vadă pe Jubilo. Nu avea de ce să stea să-i explice că venise tîrziu pentru că don Pedro o violase pe Lolita. Că trebuise să meargă cu ea la doctor şi că stătuse lîngă ea pînă se mai liniştise şi ajunsese la ea acasă. Nu mai avea forţă să vorbească. Mai mult, din acea zi hotărî că nu mai avea ce vorbi cu Jubilo.
Moartea copilului l-a distrus pe Jubilo. Faptul că nu-l auzise era cel mai rău lucru care i s-ar fi putut întîmplă.
El, care se considera o persoană special înzestrată ca să poată auzi atît zgomotul cît şi tăcerea, nu înţelegea ce
se întîmplase.
El, care credea că nu există tăcere, rămăsese complet
surd preţ de cîteva minute.
133
El, care ştia că oricît de calmă ar fi atmosfera,, întotdeauna se pot auzi inimile bătînd, planetele rotind u-se pe cer, trupurile respirînd, plantele crescînd, nu auzise nimic!
Nu auzise nimic!
încă de la o vîrstă foarte fragedă, Jiibilo îşi dăduse seama că nu toată lumea auzea aceleaşi lucruri ca el, că existau freamăte, zumzete, trosnete care pentru cei mai mulţi oameni erau imperceptibile, dar care pentru el erau zgomote foarte puternice.

Jubilo putea percepe pînă si mersul insectelor. Cînd ai lui îl duceau pe plajă să se joace, el îi spunea bunicii: „Auzi cum cîntă nisipul?" referindu-se la zgomotul pe care-l făceau firişoarele micuţe de nisip mişcate de vînt. Acest „cîntec' se aude uneori pe dunele mari, dar niciodată pe nisipul plajei; cu toate acestea, jiibilo distingea foarte clar intonaţiile pe care le producea nisipul.
Fără nici o îndoială, Jiibilo avea o ureche adaptată să perceapă frecvenţele de undă scurtă pe care nici măcar aparatele moderne nu le puteau capta. Acest har îi adusese tot felul de necazuri de multe ori, căci cu trecerea anilor, oraşul fusese invadat de zgomotul specific al huruitului de motor. Acest sunet îl deranja, îi umplea urechile de zgomote sibilante care uneori îi provocau pînă şi dureri de cap. Şi toate astea cu ce î-au ajutat? Nu-si auzise copilul în timp *ce* murea!
— Taţi, mă auzi...?
— Poate că nu poate să vă audă.
— I-aţi dat vreun laxativ?
— Nu, i-am dat un analgezic fiindcă îl durea stomacul de ceva vreme si a adormit...
— Taţi, trezeşte-te, micuţule, că a venit mama să te vadă...
Don Jubilo deschise ochii imediat. Nu-i venea să creadă ce îi era dat să audă. Lucha era acolo. Inima începu

să-i bată repede şi imediat stomacul tremură şi începu să-l doară din nou. De mulţi ani aştepta clipa asta. Lluvia era şi ea uimită. De mai multe ori o rugase pe mama ei să meargă să-i vadă tatăl, iar ea refuzase categoric. Era un adevărat eveniment că sosise la ea acasă, şi fără să anunţe. Din ce-şi amintea Lluvia, părinţii ei nu mai vor-oeau din ziua în care se căsătorise ea, cu treizeci de a"i în urmă. De cînd ţinea ea minte, părinţii ei avuseseră o relaţie foarte distantă, dormiseră chiar în camere separate O dată Lluvia îl întrebase pe tatăl ei de ce nu divorţase iar el îi răspunsese că pe vremea lui un bărbat nu putea primi custodia copiilor săi şi adevărul era că el nu voise să se despartă ele ei. Liuviei nu i se păruse un motiv întemeiat, dar nu insistase.
Chiar dacă părea ciudat, ea credea că motivul care îi ţinea pe părinţii ei în această relaţie neobişnuită era forţa iubirii ascunsă sub aparenta înstrăinare. Indiferent de ce se întîmplase, ea îi era recunoscătoare vieţii pentru că avusese ocazia să se bucure de prezenţa tatălui ei, deşi pentru străini această relaţie era un mister absolut,
Şi dacă la nunta ei părinţii se văzuseră pentru ultima oară, acum, în casa ei, urmau să se reîntîlnească, iar Lluvia nu putea decît să mulţumească Cerului pentru această ocazie.
După ce mama ei se familiariza cu felul in care tatăl ei „vorbea" cu ajutorul calculatorului, Lluvia ie spuse:
— Bine, erect că aveţi o mulţime de lucruri să vă spuneţi. La care mama ei răspunse:
— Aşa e.
înainte de a închide uşa, Lluvia reuşi să o audă pe mama ei cum îi spunea tatălui ei:
— Urăsc să te urăsc, Jubilo.
Lucha a ajuns la serviciu cu întîrziere, dar mai fericită ca oricînd, fără să ştie că aceasta urma să fie ultima zi de fericire deplină din viaţa ei.
Din această zi totul urma să *se* schimbe, dar dimineaţa nimic nu părea în afara rutinei. Mai mult, în ochii Luchei, lumea era mult mai strălucitoare decît de obicei si apărea într-o nuanţă rozalie. Se simţea foarte îndrăgostită de soţul ei, deşi era măritată de zece ani. Niciodată nu crezuse că era posibil. Cu atît mai puţin că încă mai avea de învăţat noi feluri de a face dragoste. Jubilo se purtase ca un partener de sex minunat. Cu o noapte în urmă descoperiseră poziţii noi care nici în Kama Sutra nu apăreau. Datorită lor avuseseră orgasme multiple şi incredibile. Pentru o noapte ca asta merita să înduri zece ani de lipsuri.
Nici una dintre micile probleme pe care le avuseseră Jubilo si Lucha în timpul căsătoriei nu reuşise să diminueze în vreun fel sentimentele lor de dragoste deplină. Nici măcar recenta înclinaţie a lui Jubilo pentru băutură nu părea să fie un obstacol de netrecut, pentru că Lucha ştia foarte bine că era trecătoare şi că Jubilo apela la ea doar ca să uite de griji, fiindcă, pentru un bărbat ca el, trebuie să fi fost foarte

greu să nu-şi poată întreţine familia.
Cîteodată Lucha se simţea vinovată pentru că cerea atît de mult de la el. Nu-şi dorea altceva decît ca Jubilo să înţeleagă că pe ea nu o interesau banii de dragul banilor, ci numai pentru că prin intermediul lor putea asigura familiei ei o viaţă decentă.

Nu era singura care se îndoia de corectitudinea atitudinii ei. în anumite împrejurări, Lolita îi spusese că poate cerea prea mult de la Jubilo şi o criticase pentru că avea atîtea aspiraţii în viaţă. Lucha nu i-o luase în nume de rău. Ştia că spunea toate astea din afecţiune şi minată de sentimente cinstite şi în concordanţă cu felul în care gîndea.
Lolita era o femeie răbdătoare care nu aştepta nimic de la viaţă. Venea prima la serviciu şi pleca ultima, îşi făcea treaba fără să comenteze. Nu acţiona niciodată iresponsabil, nici împotriva convenţiilor sociale. Era o persoană discretă, prudentă, timidă, habotnică şi foarte, dar foarte bine educată. Arăta un interes deosebit în a le face pe plac celorlalţi, astfel încît nu făcea niciodată vreun comentariu deplasat, minată de frica îngrozitoare de a nu mai fi iubită.
Cînd era copil, tatăl ei le abandonase pe ea şi pe mama ei, iar acum nu mai era în stare să mai suporte încă un abandon şi ar fi făcut orice ca să-l evite, inclusiv să se poarte servil. Cu toate acestea, nevoia ei de a primi încuviinţarea celorlalţi nu făcea altceva decît să-i îndepărteze pe oameni de ea. Nu avusese niciodată un iubit şi se îndrăgostea mereu de cei care n-o puteau iubi.
Lucha o iubea şi o respecta mult pe Lolita, deşi ştia că aceasta îl iubea platonic pe Jubilo. Nu i-o reproşa. Jubilo era omul cel mai amabil şi adorabil care ar fi putut exista vreodată. Pe vremea cînd încă mai lucrau împreună toţi trei, pe Lucha o amuzau mereu privirile pe care Lolita i le arunca soţului ei din cînd în cînd şi nu se supăra, dimpotrivă se simţea mîndră. Tot din acelaşi motiv, nu privea cu ochi răi faptul că iubita ei prietenă îi lua cu înverşunare apărarea lui Jubilo şi se interesa de criza pe care o traversau ei doi.
Lucha o considera pe Lolita confidenta ei si îi mulţumea pentru că se preocupa în mod sincer de problemele ei. Din discuţiile lor, singurul lucru pe care Lolita nu-l prea înţelegea era atitudinea Luchei faţă de problemele financiare ale familiei. Lucha primise de la părinţi o educaţie

aparte în ceea ce priveşte banii şi felul în care trebuie cheltuiţi. Ştia foarte bine ce se putea cumpăra cu bani şi nu pregeta să se folosească de ei. Asta nu însemna că cheltuia fără măsură, nici că nu cheltuia deloc. Ştia că banii sînt importanţi, între altele, ca să ofere o senzaţie de siguranţă. Ca să simţi că poţi trăi liniştit într-o casă care făcea faţă ploilor, cutremurelor şi frigului. Grija ei de a avea bani ca să plătească pentru o şcoală bună la care să meargă copiii ei, pornea clin convingerea că, dacă erau mai bine pregătiţi, ei vor putea, atunci cînd se vor căsători, să ofere la rîndul lor siguranţă financiară familiei lor. De aceea în primele luni de căsătorie se simţise atît de neglijată alături de Jubilo. Pentru întîia oară se văzuse în nevoie şi sentimentul ăsta o înspaimînta. Din fericire, nu a fost nevoie de prea mult timp ca să-si dea seama că nu va mai găsi niciodată un om mai valoros decît Jubilo şi că soluţia pentru a rezolva acest impas financiar era să înceapă să lucreze ca să-si ajute soţul la întreţinerea casei.
De cînd se apucase să muncească, lucrurile se îmbunătăţiseră simţitor. Simţea că mariajul lor era mai solid ca oricînd, că starea emoţională a lui Jubilo avea să se îmbunătăţească imediat ce avea să-si mai găsească un loc de muncă si că ea era dispusă să-l ajute cu absolut orice si să aibă grijă ca pînă şi ultimul bănuţ pe care-l cîştigau să fie cheltuit cu cap.
Tocmai de aceea, dacă Lucha cumpăra ceva, îi plăcea să fie de cea mai bună calitate, atît din punct de vedere estetic cît şi ca preţ. Era absolut convinsă că ce este ieftin te costă scump, în plus, avea o teorie proprie despre frumuseţe: considera că dacă trăieşti într-un mediu curat, plăcut şi armonios, acest lucru înalţă spiritul. Lucha avea o uşurinţă nemaipomenită în a găsi, exact în clipa în care intra într-un magazin, lucrurile cele mai de preţ. Nu-i scăpau din vedere, chiar dacă erau ascunse printre multe altele. Descoperea întotdeauna îmbrăcămintea cea mai frumoasă care, spre ghinionul ei, era şi cea mai scumpă. După ce se socotea, Luchei nu-i lua prea mult să se hotărască

să cumpere produsul scump pentru că ştia că, în situaţia ei, era mai bine să-l achiziţioneze pe cel de bună calitate şi nu pe cel mai ieftin, deoarece, de multe ori, genul acesta de haine se decolorau sau intrau la apă de la prima
spălare,
Dacă intra într-un magazin de mobilă i se întîmpla exact acelaşi lucru, întotdeauna înclina spre mobila cea mai scumpa fabricată din cei mai bun lemn şi cu cele mai trumoase finisaje. Ştia din experienţă ca acestea rezistai/ cel mai mult si de asemenea că cea mai bună băutură era cea care făcea cel mai puţin rău organismului. Priceperea pe care o avea în a alege lucrurile, o avea şi în a cataloga oamenii. De cînd îl văzuse pe Jubiio pentru prima oară, îl preţuise atît pentru felul lui de a fi, cît şi pentru frumuseţea fizică. Era un bărbat inteligent, sensibil, cu un dezvoltat simţ al umorului, delicat cu ea, pasiona! în pat, respectuos, cavaler, era un bărbat unic! Euchei mai că-i venea să rida că Jubilo era gelos pe don Pedro. Lucha NICIODATĂ nu s-ar fi uitat la un om dintr-o categorie atît de joasă social, spiritual şi fizic. Don Pedro reprezenta exact opusul luminii, armoniei şi bunului-gust pe care le emana Jubilo. Era o fiinţa întunecată, respingătoare, urîtă la chip, grosolană, lipsită de respect, profitoare, miloagă, imorală, vulgară, care, dacă nu ştia ce însemna o educaţie aleasă, cu atît mai puţin ce însemna să te porţi cum se cuvine şi să simţi respect faţă de femei. Ea nu avea de gînd să... Iar don Pedro nu era întreg la minte dacă credea că, um-blînd cu cioara vopsită, o s-o poată cumpăra cu nişte flecuşteţe. Lucha nu era nebună să renunţe la Jubilo si la copii pentru cineva atît de vrednic de dispreţ. Era doar un biet neghiob cu bani în buzunar. Dacă pe ea n-ar fi inte-resat-o decît banii, ar fi făcut rost de ei, şi chiar din mîi-nile şefului său. Dar nu acesta era scopul ei. Scopul ei era să-si petreacă restul zilelor lîngă Jubilo, la fel de îndrăgostită ca acum, ca în noaptea trecută! Aducîndu-şi aminte de ceea ce făcuseră în pat ea şi Jubilo, începu să zîm-bească.

Prezenţa şefului ei în faţa biroului o aduse din nou cu picioarele pe pămînt. Don Pedro făcea pe supăratul, deoarece, cu o seară înainte, Lucha plecase de la birou fără ca măcar să-şi ia rămas-bun de la el, dar purtînd eşarfa pe care i-o oferise şi care îl costase atît de scump! Cel mai tare îl duruse privirea plină de dragoste pe care i-o aruncase soţului ei. El nu provocase niciodată o astfel de privire, cu atît mai puţin din partea unei femei ca Lucha şi, cum s-ar fi ivit ocazia, era dispus s-o facă pe femeia asta să fie a lui, ca să amortizeze achiziţionarea eşarfei.
Don Pedro credea că toate femeile sînt nişte ingrate care nu urmăreau decît să cheltuie banii bărbaţilor, dar o să le arate el cum să se poarte si să respecte un bărbat ca el. Se săturase ca Lucha să îşi bată joc de el. Nu mai avea chef să mai aştepte ca să o pedepsească. Era furios şi voia să învingă, cu orice preţ, rezistenţa Luchei. II irita la culme amestecul de răceală şi detaşare cu care îl trata ea. încercase totul şi nimic nu-i reuşea. Trebuia să schimbe strategia ca să reuşească să se culce cu ea. Considera că investise deja mulţi bani şi că era timpul să fie răsplătit pentru flori, pentru bomboanele de ciocolată şi pentru mai sus menţionata eşarfă. Se săturase să se simtă ignorat şi dispreţuit, iar în ziua aceea încercase să o pedepsească tratînd-o cu dispreţ, dar Lucha nici nu observase măcar. Culmea era că nerecunoscătoarea de ea îşi permisese luxul să ajungă tîrziu la serviciu! Aşa că o pedepsise dîndu-i să redacteze un număr foarte mare de scrisori. Plecase aproape toată lumea. Oficiul era aproape pustiu.
— Aţi terminat?
— Aproape.
— Vai, Luchita, ieri nici măcar nu mi-aţi spus la revedere, aţi plecat foarte repede. Voiam să vă invit la cină.
— Vă mulţumesc pentru intenţie, dar, după cum ştiţi, sînt măritată şi am fost să sărbătoresc cu soţul meu.
— Sper că s-a purtat frumos cu dumneavoastră.
— Da, foarte frumos.
— V-a dat vreun cadou?

— Cel mai frumos cadou.
— Mai frumos decît eşarfa pe care v-am dăruit-o eu?
— Ştiţi ceva, don Pedro? Daţi-mi voie să vă spun că e o întrebare de prost-gust si vă sugerez să nu o mai puneţi; bine, asta dacă vreodată o să doriţi să faceţi parte din lumea bună.
— Dumneavoastră chiar vă consideraţi o iapă aleasa, nu-i aşa?
— Da, asta şi sînt.
Lui don Pedro îi veni să-i dea o palmă Luchei, ca să-i şteargă de pe chip expresia de dispreţ şi superioritate, iar Luchei să demisioneze. Ei nu-i plăcea să meargă în genunchi ca să nu-si tocească pantofii. Nu, domnule! Situaţia ei economică era încă şubredă, dar nu mai era însărcinată si putea găsi foarte uşor alt loc de muncă, ba chiar unul mai bine plătit si unde nu era nevoită să suporte astfel de cretini. Dar nici unul dintre ei nu acţiona după cum simţise. Don Pedro se stăpîni, făcu stînga împrejur şi înainte de a intra în birou ţipă din uşă:
— Lolita! veniţi la mine în birou, vă rog.
Lucha, în loc să-şi termine scrisorile, se apucă să-şi redacteze demisia. Era hotărîtă, dar avea de gînd s-o facă aşa cum se cuvenea şi nu în mod impulsiv. La asta serveau educaţia şi inteligenţa. Cînd termină cu documentul, îl aşeză într-un sertar, îşi luă geanta şi ieşi din birou.
înainte de a se întoarce acasă, dori să-i ducă lui Jubilo nişte pîine de la Cafe Tacuba, ca să păstreze încă viu gustul pe care li-l lăsase noaptea dinainte. Apoi mai făcu cîţi-va paşi pînă la maşină şi atunci îşi dădu seama că lăsase cheile pe birou. Lucha se întoarse din drum. Nu se putu stăpîni să nu zîmbească, îi plăcea cînd era distrată, ca o adolescentă îndrăgostită.
Cînd intră în oficiu, observă că nu mai era nimeni, birourile erau goale, peste tot domnea tăcerea. Paşii Luchei răsunau în întreaga clădire. Lumina din biroul lui don Pedro era încă aprinsă. Lucha păşi în vîrful degetelor, ca

şeful ei să nu-i observe prezenta. Nu voia să se întîlneas-că cu el de una singură.
Cînd luă cheile cu vîrful degetelor, ca să nu facă zgomot, Lucha auzi nişte suspine de femeie venind din biroul lui don Pedro. Rămase nemişcată cîteva clipe ca să se asigure că auzise bine, şi, într-adevăr, era un plînset de femeie. Lucha îşi făcu curaj să deschidă uşa şi o găsi pe Lolita plingînd într-un colţ, în poziţie de fetus.
Lucha alergă ia ea şi înţelese îngrozită ce se întîmplase. Loiita avea hainele sfîşiate şi ciorapii pătaţi cu sînge, era în stare totală de şoc, şi cînd o văzu pe Lucha o îmbrăţişa şi începu să ţipe cu disperare, h mărturisi că dori Pedro o violase şi o rugă să nu spună nimănui ce se întîmplase fiindcă ar muri de ruşine dacă ar fi aflat cineva în afară de ea şi, mai ales, Jubilo. Lucha îşi consolă prietena cum se pricepu mai bine şi încercă să o convingă prin toate mijloacele să depună o plîngere împotriva lui don Pedro la secţia de poliţie, dar Lolita se opuse categoric. Nu se credea în stare să suporte criticile celorlalţi. Atunci, Lucha încercă să o convingă să fie de acord să meargă la un spital, dar primi acelaşi răspuns, în cele din urmă, după mult timp, reuşi să o convingă să meargă acasă la fratele ei, Juan, medicul, să o îngrijească. Lolita acceptă cu condiţia ca Lucha să nu se despartă de ea nici o clipă.
Lucha se ţinu de cuvînt si rămase, ţinînd-o de mînă şi ştergîndu-i lacrimile, pînă cînd ajunse la ea în pat. Mamei Lolitei au trebuit să-i spună că motivul pentru care fiica ei ajunsese atît de tîrziu de la serviciu şi într-o asemenea stare fusese un atac îngrozitor.
Lucha ajunse acasă moartă de oboseală. Experienţa de a o vedea pe Lolita trecînd printr-o situaţie atît de tristă o şocase. Nu-şi putea imagina că mai avea de înfruntat ceva cu mult mai groaznic.
Moartea lui Ramiro a fost pentru ea sfîrşitul a tot ce considera de preţ în viaţa ei: familia si dragostea ei pentru Jubilo.

în noaptea aceea, don Pedro nu pusese capăt numai virginităţii Lolitei, pe lîngă asta profanase şi propriul ei cămin, pusese capăt imaginii pe care Lucha o avea despre Jubilo şi cea pe care Jubilo o avea despre ea. Cum era cu putinţă ca Jubiîo să se îndoiască de onestitatea ei! Lucha credea că dacă era

cineva pe lume care o cunoştea perfect acela era Jubilo. Dacă era cineva căruia ea îi oferise toată încrederea ei, intimitalea ei, visurile ei, dorinţele ei nerostite, acela era el. Şi deodată îşi dădea seama că cei şaptesprezece ani de cînd se cunoşteau nu valorau nimic. Cu o singură propoziţie Jubilo distrusese tot.
Cum era cu putinţă să-i spună că fusese să se prostitueze? Oare nu o cunoştea? La ce îi folosise să-şi dăruiască nu numai corpul, dar şi sufletul într-o asemenea măsură?
Nu-i venea să creadă ca însuşi omul în care avea cea mai mare încredere şi care se presupunea că o iubea ca pe nimeni alta era cel care îi distrugea întreg universul, acest univers despre care nu crezuse niciodată că se putea deteriora sau îşi putea pie'-de valoarea. Era greu de îndurat că singurul bărbat pe care-l credea diferit de restul se dovedea a fi identic cu ceilalţi. Lucha hotărî ca niciodată să nu mai permită unui bărbat să o rănească. Nu mai voia să aibă de-a face cu reprezentanţii sexului bărbătesc.
în ziua de după înmormîntarea lui Ramiro, i-a cerut lui Jubilo să -divorţeze. In ciuda stării de consternare prin care trecea, el i-a cerut să mai aştepte cîteva zile pînă să ia această hotărîre, dar Lucha nu a vrut să audă, nici să accepte vreunul din motivele lui. Nu mai avea inimă, o îngropase lîngă Ramiro. Simţea că i-l omorîseră la fel ca pe don Pedro.
Chiar în aceeaşi zi, o ştire ţinea prima pagină a ziarelor: „Cu aceaşi armă cu care îşi ucisese tînăra amantă, a fost ucis de altă amantă."
Era vorba de relatarea asasinării lui don Pedro de către o femeie misterioasă. Ştirea spunea:

„Viaţa lui au fost luptele cu cocoşi si femeile. Directorul Oficiului de Telegrafie a fost găsit mort într-un hotel din Piaţa Garibaldi în această dimineaţă, în compania uneia dintre amantele sale de serviciu .Viaţa i-a fost curmată de un glonte de calibru 44 provenit dintr-un revolver de tipul celor purtate de partizanii lui Pancho Villa. Cu aceeaşi armă, cu ani în urmă, îşi omorîse o tînără amantă, dar datorită banilor si relaţiilor a rămas în libertate. Cariera politică a lui Pedro Ramfrez s-a născut din nimic. A început în timpul anilor războiului *cristcr*[13], cînd se zvonea că făcea trafic cu arme. Traiectoria lui a cuprins mai multe posturi în administraţia publică, între care cel mai însemnat a fost cel de deputat federal al statului Puebla.
După primele cercetări, Pedro Ramîrez a părăsit biroul în ziua de vineri seara şi a mers împreună cu cîţiva prieteni la *El Colorin,* un cunoscut local de noapte din Piaţa Garibaldi. La brîu îşi ţinea revolverul Magnum 44, acelaşi cu care a fost ucis în această dimineaţă. Ospătarii locului au declarat că Pedro era un client fidel care venea întotdeauna însoţit de diferite femei. Conform rapoartelor oficiale, noaptea tîrziu, Pedro Ramîrez a părăsit localul de noapte şi s-a oprit pentru ceva timp la un hotel. Era însoţit de încă două femei cu care intenţiona să-şi petreacă noaptea. După cîţiva paşi li s-a alăturat o a treia femeie. Aceasta s-a certat foarte tare cu Pedro Ramîrez şi, în timpul disputei, arma s-a descărcat şi l-a ucis. Femeia misterioasă a dispărut imediat de la locul crimei şi nimeni nu a putut să dea prea multe detalii despre ea. Nu fusese văzută niciodată pe acolo şi nu s-a aflat altceva decît că era bine îmbrăcată. Ceea ce lasă neelucidate multe piste ale anchetei omuciderii."

[13] Se referă la cei minaţi de strigătul: „Vivat Cristos Regele!" care, între anii 1926 si 1929, în Mexic, s-au revoltat în timpul conflictului dintre Biserică şi Stat. (N. *t.)*

Atunci cînd moare un copil, rămîn multe întrebări fără răspuns, şi încă si mai multe atunci cînd între părinţi există sentimente de vină.
Ce s-ar fi întîmplat dacă nu aş fi adormit? Aş fi salvat copilul dacă n-aş fi fost plecată de acasă? Ar fi trăit copilul meu dacă n-aş fi băut? Există oare un Dumnezeu punitiv? Cu ce am greşit ca să fiu pedepsit astfel? Sînt eu oare capabil să-mi apăr şi să-mi îngrijesc familia? Cum aş putea să iert o asemenea neglijenţă? Cum aş putea să uit că am
fost trădat?

Fiecare avea îndoielile lui, dar adevărul era că atît Lu-cha cît şi Jubilo se simţeau incapabili să mai aibă încredere unul în celălalt. Tragedia o ucisese. Nici măcar nu se mai puteau privi în ochi. Durerea cauzată de moartea copilului lor era insuportabilă, iar fiecare, numai prin simpla lui prezenţă, îi amintea celuilalt de asta.
Unii oameni cred că în măsura în care iubeşti trebuie să ierţi, dar mulţi alţii refuză să accepte asta din simplul motiv că nu pot uita cele întîmplate. Jubilo nu putea să uite că el trebuia să aibă grijă de copil cînd acesta murise, nici că soţia lui bine îmbrăcată îl omorîse pe don Pedro într-o criză de gelozie şi chiar în aceeaşi noapte fatidică. Lucha nu putea uita că Ramiro murise din cauza neglijenţei lui Jubilo şi cu atît mai puţin că „greşeala" fusese provocată de consumul de alcool.
Ca să poţi uita trebuie să accepţi ceea ce nu poate fi schimbat, dar nici unul dintre ei nu era în stare să o facă fiindcă propria lor vină nu-i lăsa. Lucha simţea că dacă n-ar fi fost atît de exigentă cu Jubilo, acesta nu s-ar fi simţit niciodată inutil şi nu s-ar fi apucat de băut. Ramiro murise pentru că Jubilo adormise, dar dacă ea ar fi fost acasă, ar fi auzit copilul.
Jubilo, la rîndul său, credea că dacă ar fi fost în stare să aducă destui bani, Lucha nu s-ar fi văzut nevoită să muncească, nici să aibă de-a face cu don Pedro şi să-i pice în gheare, aşa cum bănuia el.
145
Numai timpul putea să vindece sufletele, iar ca acest lucru să se întîmple trebuia să-şi lămurească îndoielile care le guvernau minţile si amîndurora le-au trebuit cincizeci şi doi de ani, un ciclu solar a/tec, ca să vorbească despre cele întîmplate în acea noapte si să-şi răspundă la întrebări. Dar în acea clipă, nici unul dintre ei doi nu avea capul limpede, se gîndeau tot timpul cum să accepte inacceptabilul, cum să găsească puţină alinare, cum să se elibereze de vină, cum să trăiască cît mai sincer cu putinţă cu amintirea îngrozitoare a celor întîmplate.
De aceea, vestea că Lucha era însărcinată îi luase pe nepregătite din nou şi le ridicase noi semne de întrebare. Divorţul era în plină desfăşurare, iar lui Jiîbilo i se părea că nu era momentul potrivit pentru a mai avea un copil. Lucha era însă de o cu totul altă părere. Copilul acesta era un pretext. Era amintirea vie a iubirii care existase între ei. A iubirii pe care amîndoi o meritaseră în toţi aceşti ani în care înfruntaseră toate piedicile ca să o păstreze.
Lucha hotărî că acest copil era numai al ei. Nu dorea să-l împartă cu Jubilo. Se luptă să obţină divorţul cît mai repede cu putinţă, deşi împotriva voinţei întregii sale familii, care îi cerea răbdare, fiindcă dorea să-şi poată săruta şi îmbrăţişa în voie viitorul copil, conceput în cea mai frumoasă noapte de dragoste din viaţa ei, noaptea dinaintea morţii lui Ramiro.
Simţea că prin această sarcină viaţa îi dădea înapoi ceva din ce-i răpise fără nici o milă. Aşa voia să creadă. Stînd bine să se gîndească, trebuia să fie chiar recunoscătoare zeilor pentru ajutorul dat. Pentru început, îl înlăturaseră din viaţa ei pe don Pedro ca existenţa ei să fie mai suportabilă. Nefericitul ăla îşi meritase moartea cu vîrf si îndesat, dar ce nu reuşea să înţeleagă Lucha erau motivele pentru care i-l luaseră pe Ramiro, asta nu va putea înţelege niciodată, nici chiar dacă încercau să o consoleze cu venirea pe lume a altui copil.
Lui Jubilo nu i-a fost prea uşor să accepte că urma să fie tată pentru a treia oară. Era epuizat, gol, nu avea curaj
140
să apară în faţa copilului si să-i spună: eu sînt tatăl tău. Eu te-am adus pe lumea asta şi eu sînt cel care trebuie să îţi asigur hrana si îmbrăcămintea, dar îţi vine să crezi? nu am bani. Pe de altă parte, trebuia de asemenea să am grijă de tine si să te iubesc, dar lasă-mă să-ţi spun că nu prea mă pricep la lucrurile astea, am obiceiul să beau şi să adorm în timp ce copiii mei se sufocă. Nu cred că îţi sini de folos, nu pot să am grijă de tine în timp ce dormi, nu mă pricep ia asta, te pot lăsa să mori.
In acel moment, Jubilo nu se credea în stare să aibă grija nici de el. Era numai un sac plin de reproşuri. Teama de a face rău celorlalţi i-a făcut să caute modul de a se anu-ia ca fiinţă umană, de a se priva de orice contact cu exteriorul, de a-şi anihila conştiinţa, îl durea ca se trezea dimineaţa, îi durea să-l vadă pe Râul. îl durea să o vadă pe Lucha. îl durea să miroasă florile din grădină, îl durea cînd mergea, îl

durea cînd respira. Nu-şi dorea altceva decît să moară. Să scape o dată pentru totdeauna de corpul lui fizic, căci sufleteşte murise deja. Astfel, s-a hotărît să se mute la circiumă, să rămînă acolo pentru totdeauna. Să nu mai sufere. Să nu se mai lupte. Acolo uita de tot şi de toate. Singurul efort pe care trebuia să-l facă era să ducă sticla la gură. Toată ziua bea, iar noaptea se aşeza în pragul circiumei, nespălat, nemîncat, cerşind ca să bea mai departe.
Tovarăş nedespărţit i-a fost Chueco Lopez. El l-a învăţat despre viaţa de pe stradă. Atunci cînd circiuma era deschisă, foloseau toaleta de acolo ca să-şi facă nevoile, dar atunci cînd se închidea, trebuia să folosească toaleta de la biserica Sagrada Familia, aceeaşi biserică unde se căsătoriseră Lucha şi Jubilo cu ani în urmă. Tuturor din cartier le-a părut rău să-l vadă pe Jubilo în starea asta şi nimeni nu ezita să-i dea bani atunci cînd cerea. Pe lingă afecţiunea ce i-o purtau, fiecare îi datora un serviciu, şi de aceea nu puteau să-l refuze, deşi ştiau că banii pe care-i primea avea să-i dea pe băutură. Cu toţii ştiau că îi murise copilul şi îi înţelegeau disperarea. Unii au încercat să

stea de vorbă cu el, să-l sfătuiască, dar Jubilo nu-i mai asculta, îşi pierduse minţile în băutură. Starea lui fizică şi sufletească s-a deteriorat foarte repede. A trecut prin tot felul de nenorociri. A fost atacat şi i-au furat sacoul şi pantofii, dar nici n-a observat. Picioarele îi erau umflate, labele picioarelor erau crăpate, iar inima îi sîngera zi şi noapte.
Şi a fost în starea asta pînă a împlinit un ciclu de cincizeci si două de zile. Pentru azteci, numărul 52 era important pentru că suma cifrelor făcea 7. Un an cuprindea de şapte ori şapte, prin urmare 52 era considerat mereu un ciclu de viaţă complet.
Cele cincizeci şi două de zile în care Jubilo a băut au constituit o fază care trebuia să se împlinească ca să-şi dea seama că de fapt nu voia să moară. Şi-a dat seama de asta în ziua în care cumnatul lui, Juan, a venit după el. Jubilo nu se mai putea ridica de jos. Cînd l-a văzut pe Juan i-a apucat mîna şi i-a spus: ajută-mă, prietene! Juan l-a dus la spital şi acolo Jubilo a început să-şi revină.
A fost o recuperare lentă şi dureroasă, care l-a învăţat să trăiască fără să mai sufere. Primul lucru pe care a trebuit să-l înfrunte Jubilo a fost lipsa alcoolului din sînge; apoi, a trebuit să-si recupereze mişcările picioarelor şi braţelor şi în cele din urmă funcţiile trupului, dar, fără îndoială, cel mai greu a fost să încerce să-şi recupereze familia.
Cînd a ieşit din spital, Lucha era însărcinată deja în luna a şaptea. Obţinuse un alt loc de muncă la Loteria Naţională şi îl combina cu cel de la Oficiul de Telegrafie, căci acum că don Pedro murise, nu mai avea de ce să demisioneze. Era mai frumoasă ca niciodată, dar nu mai voia să ştie nimic de Jubilo. îi părea bine că-şi revenise, mai mult chiar, ea îi spusese fratelui ei, Juan, despre agonia lui Jubilo, căci şi pe ea o anunţase o vecină. Urmărise refacerea lui cu multă atenţie şi de la distanţă, şi aşa îşi dorea să rămînă el în continuare, departe de ea si de copiii ei.
Jubilo a trebuit să facă un efort uriaş ca să se pună pe picioare, ca să obţină din nou un loc de muncă şi ca să-şi convingă soţia că se va lupta să-si salveze căsnicia orice

s-ar întîmpla. Părinţii Luchei au avut un rol important în această perioadă. Dacă odinioară încercaseră să-şi convingă fiica să nu se mărite cu Jubilo, acum au făcut tot posibilul să o convingă că trebuie să-l ierte şi să-l lase să se întoarcă acasă, căci ţineau la el ca la fiul lor. In toţi aceşti ani Jubilo le demonstrase ce persoană deosebită era, iar soacra lui îi devenise cea mai bună aliată. Nu obosise niciodată să-i ia apărarea şi nu a încetat să-l ridice în slăvi pentru a înmuia inima Luchei, iar aceasta a acceptat să se întîl-nească cu el, cu cel care încă îi mai era soţ, căci nu divorţaseră încă, pentru că legea interzicea asta cît timp Lucha era gravidă.
Jubilo a apărut în faţa Luchei foarte prezentabil. Socrii lui îl luaseră pe Râul la ei acasă ca ei să poată vorbi pe larg, fără să fie întrerupţi.
De cum s-au văzut, corpurile lor au simţit impulsul să se îmbrăţişeze, dar stăpînii acestora s-au împotrivit. Jubilo slăbise dar îi amintea Luchei de acel băiat de cincisprezece ani pe care-l văzuse pentru prima oară cînd ea avea treisprezece. Ea strălucea mai mult ca niciodată. Burta ei imensă îl

înnebunea pe Jubilo. După ce au vorbit şi au plîns ceva timp, Jubilo o rugă să-i arate burta. Lucha îşi ridică rochia de gravidă ca Jubilo să-i poată admira silueta şi în cele din urmă ajunseră amîndoi în pat, unul în braţele celuilalt.
Din cer începu să cadă o ploaie puternică care umplu dormitorul cu miros de pămînt umed. în braţele Luchei, ascultînd ploaia, Jubilo simţea cum corpul i se însufleţea. Lui, ploaia îi amintea că murise, că în urmă cu cîteva luni spiritul lui emigra la cer, iar acum se întorcea la locul lui pe pămînt.
Ploaia reprezenta reînvierea acestor picături de apă care înainte se evaporaseră şi dispăruseră din această lume pentru a exista sub o altă formă în văzduh şi apoi să se întoarcă pe pămînt. Sunetul picăturilor de ploaie şi copilul din pîntecele Luchei erau pentru Jubilo cel mai frumos imn

înălţat vieţii, îi era limpede că i se oferea o a doua şansă de a trăi şi nu avea de gînd să o piardă.
Dragostea dintre el şi Lucha generase o nouă viaţă, perceptibilă în interiorul acestui pîritec, gata să se nască. Si bătăile inimii acestei fiinţe au fost cel mai bun motiv ca să stea aşa, îmbrăţişaţi, o mare parte a după-amiezei, pînă cînd au fost întrerupţi de naşterea prematură. La puţin timp după aceea, a ajuns pe lume o fetită de şapte Juni, venită ca un cadou din cer.
Jubilo i-a pus numele Lluvia si a jurat că niciodată, orice s-ar întîmpla, nu se va despărţi de ea. Intenţiona să fie numai ochi şi urechi cu ea şi era dispus să-i ofere toată dragostea ce-i umplea sufletul în chip de mulţumire pentru fiecare zi de viaţă în plus pe care o primea. Si s-a ţinut de cuvînt. Jubilo a trăit în casa Luchei pînă s-a căsătorit Lluvia.
Anii aceştia nu au fost mereu lapte şi miere. Lucha şi Jubilo nu si-au mai putut reface niciodată complet căsnicia. Don Pedro le lăsase moştenire o umbră de îndoială care se întindea de acasă pînă la Oficiu. Jubilo şi-a recăpătat postul de la Oficiul de Telegrafie, dar atmosfera nu mai era aceeaşi. Se întîmplase ceva grav, iar Lucha păstra secretul.
— De ce nu mi-ai spus asta? De ce ai tăcut atîta timp? Bătăile telegrafului se auzeau necontenit în aer. Jubilo
îşi mişca degetul cu mare rapiditate, dar nu primea răspuns. Din cauză că era orb nu putea să vadă că nu mai era lumină şi că Lucha nu putea citi la calculator ce „spunea" el.
Lucha sări de pe scaunul pe care se aşezase şi alergă spre uşa dormitorului. O deschise şi ţipă cît o ţinu gura:
— Ambar! vino, te rog!
Lluvia veni în fugă, alertată de ţipetele mamei ei, crezuse că i se făcuse rău tatălui ei, dar cînd intră în cameră, îşi dădu seama de urgenţă si se apucă imediat să rezolve problema.

— Ce spune tatăl tău?
— Spune că... era datoria lui să aibă grijă de tine şi era obligaţia lui să-ţi umple viaţa de zîmbete si că nu a putut..., că să-l ierţi pentru că te-a dezamăgit, că nu a vrut decît să te iubească şi nu a ştiut cum, dar că ai fost şi vei fi mereu cea pe care a iubit-o cel mai mult în viaţă...
Nu asta spusese don Jubilo, dar îi păru bine să vadă că fata lui interpretase vorbele în felul ăsta. îşi îndreptă ochii spre Lluvia cu o scînteie de complicitate şi suspină adînc.
In cele din urmă ea avusese curaj să dea glas dorinţelor lui. Si Lluvia ştia asta. Şi era convinsă că nu inventase nimic, că repetase numai cuvintele pe care le auzise mai înainte, pe cînd nu se născuse încă, cînd stătea în burta mamei şi aştepta momentul cel mai prielnic pentru a se naşte. Cînd tradusese, Lluvia fusese fidelă acelei voci care de atîta timp bîntuia prin colţurile şi pe acoperişul casei fără a se putea exprima. Iar cînd ochii mamei ei dobîndiră o luminozitate neobişnuită, ştiu că traducerea fusese cea corectă. Reuşise să dezgroape un sentiment care mult timp fusese înăbuşit sub apăsarea orgoliului şi trufiei. Lluvia descoperea pentru prima dată trăsături necunoscute ale personalităţii mamei ei.
La început, a fost surprinsă de expresia de durere care t se schiţase pe chip cînd îl văzuse pe tatăl ei bolnav, fiindcă nu-şi imaginase niciodată că ar putea suferi atît de mult pentru el. Dar acum, că ochii ei radiau de iubire, simţea că făcuse o descoperire mult mai importantă decît cea a arheologului care a

descoperit piatra *Coyolxauhqui.*
Mama ei ţinuse ascunsă sub straturi si straturi de răceală o privire plină de dragoste în stare să înmoaie inima oricui! Lumina din ochii ei venea din adîncul inimii. Era de necrezut cum de nu o observase. Lluvia trăise cu impresia falsă că de mult părinţii ei nu mai aveau nimic în comun, iar acum îşi dădea seama de greşeală.
151
îşi aminti felul în care, în anul 1842, Samuel Morse descoperise că era posibilă comunicarea prin telegraf fără fir şi că nu era nevoie de cabluri ca să se transmită un mesaj, deoarece curentul electric circulă foarte rapid prin cablu. .., sau în afara lui. Lucrul acesta l-a descoperit într-o zi cînd a observat o barcă care a rupt din greşeală cablul subacvatic dintr-un rîu, fără să fie întreruptă transmisia mesajului telegrafic care se realiza în acel moment.
Fiindcă asistă la felul în care mîna mamei ei acoperise mîna tatălui ei fără a se rosti nici un cuvînt, putu să constate că în interiorul matriţei răsunătoare care era cosmosul, propagarea energiei se realiza permanent şi se întrebă dacă această comunicare invizibilă si intangibilă existase dintotdeauna între ei, şi ea abia acum îşi dădea seama, acum cînd descoperise că o putea capta cu multă uşurinţă, în mod curios, boala lui don Jubilo, care îi pricinuise atîta suferinţă, o ajutase pe Lluvia să afle că avea acest har încă de la naştere. I-ar fi plăcut să fi aflat asta mult mai devreme în viaţă. Cîtă linişte i-ar fi adus în copilărie să ştie că, deşi toate legăturile dintre părinţii ei erau distruse, energia continua să circule dintr-o parte în alta, căci, deşi liniile căzuseră, dragostea continua să se transmită la fel de iute ca dorinţa! I-a fost de ajuns să vadă mîinile împreunate ale părinţilor ei ca să înţeleagă o sumedenie de lucruri, înverşunarea mamei ei, frustrarea ei permanentă pentru că nu-şi putea săruta şi îmbrăţişa soţul cum îşi dorea, modul în care îşi revărsa mînia pe copiii ei în loc s-o reverse pe el.
Frustrarea tatălui ei, felul în care căuta tovărăşia mu-,zicii ca să o transforme în substitut pentru dezmierdările Luchei... într-o clipă totul avea sens pentru ea. I-ar fi plăcut să înţeleagă mai demult, dar există o vreme pentru toate şi nu o poţi grăbi după bunul-plac. De exemplu, don Jubilo avusese nevoie de o viaţă întreagă ca să reconstruiască legătura distrusă, dar reuşise cu o clipă înainte să moară şi plecase liniştit.
152
îşi petrecuse ultima zi practic în stare de comă, incapabil să bată la aparatul lui de telegraf. Aşteptase ca Lucha să vină să-l vadă înainte de-a muri. Lluvia era convinsă că lumina degajată de privirea mamei ei îi luminase drumul tatălui ei către lumea de dincolo. Şi-au luat rămas-bun fără cuvinte dar cu multă dragoste.
înţelepciunea populară este extraordinară. Oamenii au rezumat în proverbe cele mai mari adevăruri cu toate acestea, ele nu sînt înţelese pînă nu sînt trăite. De multe ori mi-am spus: „ Niciodată nu ştii ce ai decît după ce nu-l mai *ăi",* dar de-abia după ce a murit tata, am înţeles ce voiau să spună aceste cuvinte. Absenţa lui incomensurabilă. Nu ai cum să o explici, nu ai cum să transmiţi ce înseamnă experienţa de a rămîne singur. Singurul lucru pe care-l înţeleg este că nu mai sînt aceeaşi. Nu voi mai fi niciodată fiica lui don Jubilo. Nu mă voi mai simţi niciodată fetiţa tatii. Nu voi mai avea niciodată sentimentul că există pe lume un om care îmi va acorda întotdeauna sprijinul său necondiţionat, orice s-ar întîmpla. îmi vine greu să concep lumea fără tata. Toată viaţa mi-a fost alături, la bine şi la rău. Cînd eram bonavă, tata era lîngă mine. Cînd eram în vacanţă, tata era lîngă mine. Cînd mergeam la serbările şcolare ale copiilor mei, tata era lîngă mine. Cînd eram strîmtorată băneşte, tata era lîngă mine. Mereu cu zîmbetul pe buze, mereu atent, mereu gata să ajute, fie să-i ducă pe nepoţi la şcoală, fie să spargă nuci pentru *chiles en nogada*[14], fie să mă însoţească la piaţa de vechituri La Laguilla, fie ce-o fi, tatăl meu de cînd deschidea ochii pînă cînd îi închidea era gata să-i servească pe ceilalţi.
Ştiu că e o dovadă de egoism felul în care gîndesc. Viaţa din ultimele luni a tatălui meu nu se mai putea numi viaţă. Suferea mult. Nu-i plăcea să depindă de alţii. A fost
[14] *chiles en nogada* (sp.), ardei iuţi în sos cu nuci şi mirodenii. *(N. t.)*
153
cu adevărat o binecuvîntare că a murit si că s-a întîmplat aşa cum s-a întîmplat. înconjurat de

dragoste, alături de cei care l-au iubit atît de mult, în patul lui şi nu într-un spital friguros. Nu mă doare decît că nu am putut să-l duc să o vadă din nou pe iubita lui *K'ak'nab,* marea din oraşul Progrese, unde a învăţat să înoate. Plănuisem călătoria, dar starea lui de sănătate nu ne-a permis. în schimb, cel puţin a putut să-si ia rămas-bun de la Soare. De dimineaţă m-a rugat să-l aşez lîngă fereastră să-l salute pentru ultima oară. Spre seară, s-a prăpădit.
Urmînd instrucţiunile sale, l-am îmbrăcat în costumul de in alb, pe care-l purta cînd dansa habanera împreună cu mama, şi am sunat la pompele funebre.
A fost o după-amiază înnourată, fără soare. Cu toate acestea, mama purta ochelari negri. Era limpede că si-i pusese ca să-şi ascundă ochii umflaţi de atîta plîns. Nu m-a surprins cu nimic. Durerea ei îmi era familiară. Ceea ce m-a surprins cu adevărat a fost că mi-a spus pe nume. Cînd am început să mergem printre morminte, mama m-a apucat strîns de braţ şi mi-a spus: „Să nu-mi dai drumul, Lluvia." Am simţit-o atît de vulnerabilă si mică! Mi-am imaginat cît de singură trebuie să se fi simţit fiindcă îl pierduse pentru a doua oară pe cel care fusese soţul ei.
După ce m-am întors de la cimitir şi m-am despărţit cu drag de Lolita, de don Chucho, de Nan si de Aurorîta, am închis uşa de la camera care fusese dormitorul lui şi n-am mai deschis-o o săptămînă întreagă. Nu suportam să văd patul lui gol, radioul închis, telefonul mut, fotoliul lui pustiu, părăsit, abandonat. Şapte zile mai tîrziu, nevoia de a simţi îmbrăţişarea tatălui meu m-a făcut să intru acolo şi să mă aşez în fotoliul său. Dormitorul încă mai conserva parfumul lui, iar braţele moi ale fotoliului încă mai păstrau căldura corpului său, dar el nu mai era acolo. Nu-i voi mai auzi niciodată paşii care îmi aduceau atîta linişte în suflet. De copil, cînd îl auzeam venind aca-

să, ştiam că totul va fi bine, că orice problemă se diminua prin simpla lui prezenţă. Acum toate acestea se sfîrşiseră. Mi-am amintit cît de îngrozitor a fost să-l văd murind. Să stau lîngă el în momentul în care pleca. Credeam că eram bine pregătită ca să fac faţă morţii lui, dar nu era adevărat. Niciodată nu eşti pregătit. Misterul vieţii şi cel a! morţii sînt prea puternice. Nici o minte nu le poate cuprinde. Cu mari eforturi reuşim să înţelegem ce se întîm-plă în a treia dimensiune. Ştim numai că morţii nu mai sînt, :ă s-au dus si ne-au lăsat singuri. Oricine a văzut un trup neînsufleţit ştie despre ce vorbesc.
Cînd am văzut corpul rigid al tatălui meu, aşezat pe pat, mi-am amintit senzaţia oribilă pe care o avusesem în copilărie, într-o zi cînd am văzut o marionetă agăţată într-un cui, după un spectacol de păpuşi. Cu cîteva minute înainte o văzusem vorbind, dansînd, mergînd şi deodată a apărut acolo, nemişcată, goală, îşi pierduse sufletul, încetase să mai fie un personaj pentru a se transforma într-o bucată de lemn pictat.
Diferenţa dintre marionetă şi tatăl meu era că marioneta putea fi readusă la viaţă în mîinile păpuşarului, iar tatăl meu nu. Trupul ăsta n-o sa mai vorbească niciodată, n-o să se mai mişte, n-o să mai rîdă, n-o să mai meargă. Trupul ăsta era mort iar eu trebuia să am grija de lucrurile sale.
Am preferat să o fac imediat ca să nu mai prelungesc amărăciunea. Am deschis sertarele şi am început să împăturesc hainele, să-i aleg discurile şi cărţile. L-am pus deoparte pentru mine pe cel al Virginiei Lopez şi pe cel al trioului Los Panchos.
Pe neaşteptate am găsit o cutiuţă, cu suveniruri, fireşte. Am deschis-o încet, cu respect, înăuntru am găsit o poză cu mama cînd avea cincisprezece ani, o poză cu mine din şcoala primară. O poză cu copiii mei şi alta cu fratele meu. Un pliculeţ cu cîrlionţi de bebeluş cu un bileţel scris de mîna tatălui meu care zicea aşa: „Amintire de la iubitul meu Ramiro." Un carneţel în care erau notate date din

calendarul maias si desenul în detaliu al unei stele maiaşe. O pană de chitară si o cutiuţă de chibrituri.

Cînd am des-chis-o, am găsit înăuntru primul dinte care mi-a căzut împreună cu un bileţel pe care tata notase data evenimentului.
Imediat mi-am amintit ziua aceea. Tata a venit cu mine pînă la pat şi m-a ajutat să pun dintele sub pernă ca să vină şoricelul să-l ia. Eu 3-am întrebat: ce se va întîmpla cu dintele meu, taţi? Iar el mi-a răspuns:
— Stai liniştită, fetiţa mea, o să vină şoricelul si o să-l ia, iar în schimb îţi va da bani...
— Asta ştiu, dar după aia, ce se va întîmpla cu dintele meu?
— După?
— Da, cînd o să-l aibă şoricelul.
— Aa! Păi îl va păstra într-o cutiuţă lîngă comorile lui cele mai de preţ.
— Nu, taţi, nu înţelegi, vreau să ştiu ce-o să i se întîm-ple dintelui, o să se distrugă?
— Păi... da, dar peste mulţi, foarte mulţi ani, o să se transforme în praf, dar nu-ţi face griji pentru asta acum, bagă-te în pat şi dormi, draga mea Chipi-Chipi.
Tata avea dreptate. „Şoricelul" mi-a păstrat dintele între comorile lui cele mai de preţ şi, chiar dacă este încă în stare bună, ştiu că pînă la urmă se va transforma in praf, dar mai sînt încă mulţi ani. Poate că nu voi fi de faţă atunci, dar gîndul acesta m-a ajutat să îmi înving durerea. Am rămas ceva vreme cu gîndul la praf. „Din ţărînă te-ai născut şi în ţărînă te vei întoarce." Tot ce are viaţă ajunge să se transforme în praf. Ne mişcăm prin praf de aripi de fluture, de flori, de stele, de pietre. Respirăm praf de unghii, de păr, de plămîni, de inimi.
In fiecare particulă minusculă de praf sînt bucăţele de amintiri, nopţi de dragoste. Iar din acel moment, praful nu a mai reprezentat pentru mine un semn al singurătăţii acumulate şi s-a transformat în exact contrariul, în praf

coexistau mii de milioane de prezenţe ale fiinţelor care au populat Pămîntul. Aici plutesc rămăşiţele lui Quetzal-coatl, ale lui Buda, ale lui Gandhi, ale lui Cristos.
în praf plutesc resturi de piele lăsate de tatăl meu, bucăţele din unghiile lui, din părul lui. Sînt împrăştiate prin tot oraşul, prin toate satele prin care a trecut împreună cu mama, prin toată casa.
Nu doar aici: tata trăia în corpul meu, în cel al fratelui meu, în cel al copiilor mei, în cel al nepoţilor mei. în mintea noastră, în amintirile noastre, în felul nostru de a vedea viaţa, de a rîde, de a vorbi, de a merge. în timpul înmormîntării, aceste gînduri mi-au permis să-mi îmbrăţişez fratele în mod sincer, aşa cum nu făcusem de mulţi ani. Şi să mă împac cu viaţa.
Nu ştiu dacă dorinţa de a-mi fi bine este aceea care mă face să cred cu convingere că tata este lîngă mine. Cu trecerea zilelor, în timp ce-mi îndeplinesc activităţile cotidiene, am senzaţia că tata mă însoţeşte şi asta mă umple de linişte. Cîteodată percep limpede cum „vocea" lui răsună în capul meu. Fie că e adevărat sau nu, ştiu că, oriunde ar fi, tata ar fi încîntat să ştie că mă duc din nou la orele de astronomie pe care le abandonasem cînd m-am căsătorit, că învăţ maia şi că pe nepotul meu, fiul lui Federico, primul lucru pe care o să-l învăţ cînd o să poată să scrie şi să citească va fi numerologia maiaşă, pentru ca trecutul lui să nu se piardă.
Azi-noapte am avut un vis foarte revelator. Eu şi cu taţi eram în maşina lui veche, Chevroletul 56. Ne îndreptam spre Progreso, în Yucatân. Şoseaua era plină de fluturi. Unii se izbeau de parbriz. Conduceam eu. Deodată, taţi mă roagă să-l las pe el să conducă. Chiar arunci, si fără ca eu să-i răspund, el era deja la volan. Deşi ştiam că era orb, nu îmi era frică să-l las să conducă. Tata rîdea de fericire, iar eu cu el. Numai la curbe simţeam puţin maşina tremurînd, asta pentru că tata nu întorcea volanul la timp. Surprinzător, într-un derapaj, tata a luat-o drept

înainte, dar în loc să cădem în gol, am început să zburăm. Am trecut foarte repede prin mai multe oraşe de provincie şi în toate lumea ne făcea cu mîna. Vedeam mulţi ţărani care îşi agitau sombrerourile bucuroşi, ca şi cum m-ar fi recunoscut. Cînd am ajuns la mare, taţi îmi spune: „priveşte, Chipi-Chipi" şi s-a apropiat imediat de apă să bată din picioare. Mă mira că deşi era bolnav de Parkinson îi ieşea atît de bine.

Treptat am început să mă trezesc din acest vis atît de profund, m-a trezit un sunet si m-a adus înapoi la realitate. Era un mesaj în alfabetul Morse care răsuna în lemnul de la tăblia patului meu pe care îl ţin orientat spre nord.
în mod curios, s-a întîmplat pe data de 14 februarie. In Mexic, pe lîngă faptul că se sărbătoreşte ziua îndrăgostiţilor şi a prieteniei, în această zi îi comemorăm pe ielegra-fişti; bineînţeles că foarte puţini ştiu acest lucru. Telegra-fiştii, aceşti oameni care au jucat un rol atît de important în istoria telecomunicaţiilor, sînt daţi uitării, înţeleg că nimeni nu vrea să-şi aducă aminte de don Pedro, însă este trist că nimeni nu se gîndeşte înainte de a se conecta la Internet că telegraful a fost la vremea lui echivalentul acestui mediu şi că telegrafistii au avut o contribuţie fundamentală pentru ca astăzi să ne putem bucura de comunicarea instantanee. Nici nu poate fi vorba, uneori viaţa este atît de ingrată; dar nu are importanţă, partea interesantă a procesului de comunicare este că ne permite să ne dăm seama că toate cuvintele care părăsesc corpul nostru, fie scrise, vorbite sau cîntate, zboară în spaţiu purtînd ecoul altor voci care le-au rostit înaintea noastră.
Circulă prin aer scăldate în saliva altor guri, în vibraţiile altor urechi, în bătăile a mii de inimi zbuciumate. Se strecoară pînă în centrul memoriei si stau acolo liniştite pînă cînd o dorinţă nouă prinde viaţă si le umple cu energia dragostei. Această calitate a cuvintelor mă impresionează cel mai mult, capacitatea lor de a transmite dragoste. Cuvintele, la fel ca apa, sînt foarte bune conductoare

de energie. Energia cu cea mai mare puteie de a transforma este cea a dragostei.
Toţi aceia a căror viaţă s-a schimbat mulţumită ajutorului dat de tatăl meu l-au sunat în ziua aceea sâ-l felicite. Primii au fost Jesus şi Lupita şi i-a întristat foarte tare vestea morţii lui tata, telegrafistul, cel care a ştiut să unească mii de oameni/de iluzii, de dorinţe.
Asta e ceea ce contează pînă la urmă, ca cineva sa tră-ască în continuare în amintirile celorlalţi datorită puterii de a transforma pe care o au cuvintele sale. Desigur,, cele *d'm* mesajul pentru mine erau următoarele:
.Iubita mea Chipi-Chipi, nu există moarte, însă viaţa, aşa cum o ştii tu, este minunată, trăieşte-o din plin! Te voi iubi pentru totdeauna. Tatăl tău,"
Laura Esquivel, 15 septembrie 2000